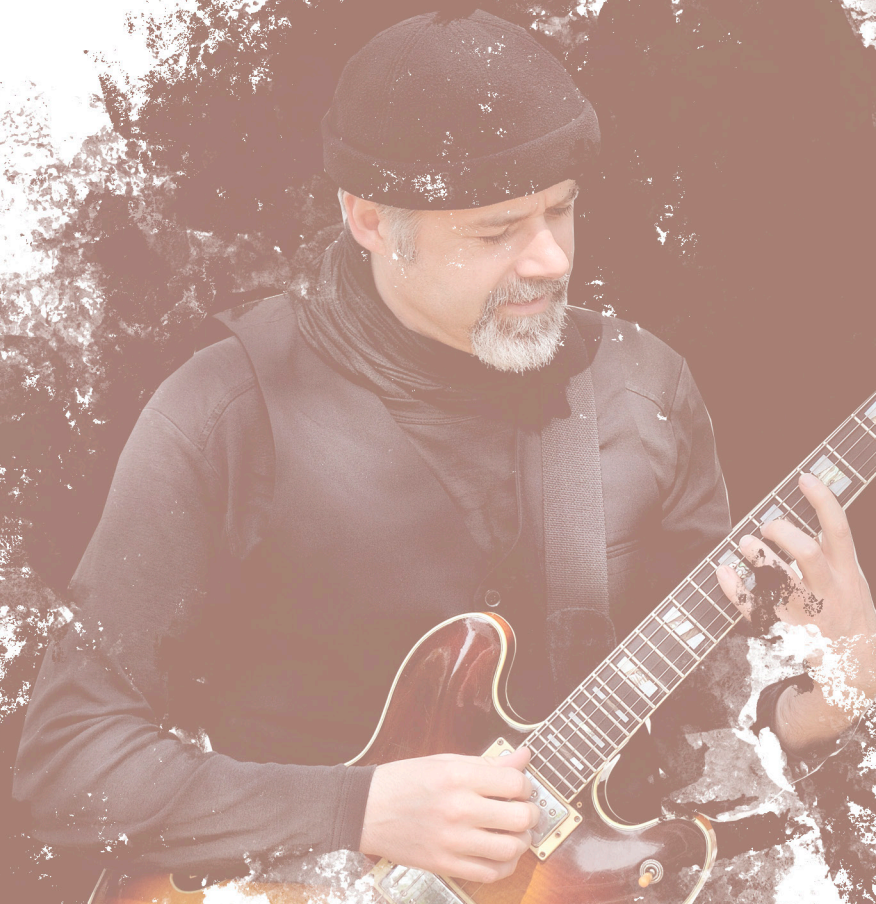

AKKORD MELODI IMPROVISATION

En mere harmonisk orienteret metodik for guitarister

Morten Nordal

"Akkord, melodi og improvisation" er et PUV-projekt udarbejdet på Syddansk Musikkonservatorium i 2021.
Læs mere på sdmk.dk!

AKKORD, MELODI & IMPROVISATION

En mere harmonisk orienteret metodik for guitarister

Mange af bogens nodeeksempler kan ses demonstreret på korte videoklip.

Videoerne er angivet med en playknap og tilhørende QR-kode, så materialet kan bruges både digitalt og trykt/printet:

Fotos: Guy Moscoso - Emil Andresen - Mette Have Nordal
Video- & lydredigering: Peter Hellesøe
Layout: Jesper Dyhre Nielsen

FORORD

Almindelige betragtninger om at spille guitar:

En guitarist starter typisk med at lære, at akkompagnere med simple akkorder, der ikke kræver stor harmonisk forståelse. Rytmen er det primære fokus, klang etc. kommer lige bagefter. Den klingende musik kommer hurtigt til at virke, og det går som regel stærkt med at udvikle repertoire af akkorder, rytmemønstre, riffs, etc. Til sammenligning kan nævnes, at på en saxofon eller en violin går der mange år, hvor "musikken" ikke virker, med mindre der spilles sammen med en kvalificeret underviser. Det er derfor helt naturligt, at guitaristen hurtigt starter med at improvisere, og dermed træder ind i en mere teknisk betonet udvikling, her ligger den primære interesse i at spille solo, eller guitar-idiomatiske riffs.

Selvstudium for begyndere:

Internettet flyder over med transskriptioner af soloer - instrukser til at spille solo i blues/jazz/rock, og på markedet findes der mange brugbare og relevante lærebogsmaterialer: Uffe Steen Jensens mange bluesrelaterede bøger, Søren Reiffs bøger om rytmeguitar, Jørgen Ehlers' "Akkord-opbygning for jazz og rockguitarister", diverse Mel Bay guitarbøger: George van Eps, Ted Green, Joe Pass m.fl. Materialet er fremragende, specielt hvis det kombineres med en god underviser, der kan sætte det hele i et system så der opstår læring med relevans til elevens niveau og interesse.

Mange af føromtalt lærebøger arbejder med akkordspil og solospil som 2 selvstændige fokusområder. Mit sigte med dette materiale er i højere grad at kombinere akkord/skala med melodi/improvisation, så de to fokusområder bliver til ét. Altså at knytte melodi/solo til konkret spillede akkorder, at integrere begge fokusområder med særlig fokus på improvisation.

Materialet er henvendt til en guitarlærer, der ønsker at fordybe sig i dette fokusområde, og at anvende det i sin undervisning. Kap 1-10 er baseret på forskellige tekniske indfaldsvinkler til at spille akkord - melodi & solo. Der vil efter kapitel 1-7 være eksempler på tilrettelagte lektioner, der anvender metoderne målrettet forskellige niveauer.

[Kapitel 8-11 egner sig ikke til et forløb, det er bedre egnet som selvstudie]

Det skal give undervisningen i guitar et større fokus på instrumentets harmoniske virkemidler, f.eks. ved at lære at spille akkorder samtidigt med melodi/solo, eller at kombinere det solistiske med ledsagelse af akkorder. Målet er en større forståelse af gitarens harmoniske virkemidler, som at kunne improvisere over akkorder - forståelsen af dem baseret ligeligt på

ørets genkendelse og en guitar-idiomatisk teoretisk bevidsthed. Desuden et fokus på kreativt akkompagnement, konstruktion af riffs ud fra positionerne på guitaren, harmonisering af enkle melodier og re-harmonisering.

Vi lærer forskelligt og prioriterer selvfølgelig ud fra vores egen opfattelse om, hvad der er mest givende at øve sig på, hvilke målsætninger, der opnås lettest etc. Som underviser skal man forsøge, at tage udgangspunkt i elevernes interesser - herunder motivation - så vidt muligt.

Det harmoniske overblik på gribbrættet, eller forståelsen af musikkens teoretiske sammenhænge, synes jeg er sekundær. Dette materiale er ikke tænkt som en musikteoretisk lærebog i improvisation, eller akkord-opbygning, og det er ikke knyttet til en bestemt genre.

Til hver metode/teknik - følger videoeksempler, der demonstrerer udførelsen i praksis. Videoerne kan tilgås ved at trykke play (IKON) eller ved at scanne den tilhørende QR-kode.

Alle kapitlerne kan tilgås uafhængigt af hinanden, der er ikke en fortløbende progression.

"Velkommen til kapitel..." er en introduktion til hvert kapitel - her beskrives teknikken og anvendelsen af metoden demonstreres - på noder & tabulatur.

"Akkord & melodi #..." er konkrete opgaver, her prøves metoderne af i forskellige tonearter og tonalitet, til sidst er der korte eksempler på improvisationer, der har fokus på emnet.

Efter kapitel 11 er der en opsummering med forslag til, hvordan man selv kan øve teknikkerne, og få dem integreret i sit eget spil.

Til sidst er en refleksion over metoderne fra 3 studerende på kandidaten i pædagogik: Alexander Bergman, Simon Mogensen & Dennis Iversen. I forbindelse med deres "kaninundervisning" på konservatoriet, har de anvendt materialet på begynder-niveau og på kompetent udøver-niveau.

God fornøjelse

MORTEN NORDAL

INDHOLD

FORORD	4
INDHOLDSFORTEGNELSE	5
BRUG I UNDERVISNINGEN	6
OPBYGNING	9
KAPITEL 1: Åbne akkorder	12
KAPITEL 2: Pentatonskala	22
KAPITEL 3: Tertser & sekster	42
KAPITEL 4: 3tonede greb	57
KAPITEL 5: Kwartstablede akkorder	69
KAPITEL 6: Dominantiske forbindelser	82
KAPITEL 7: Stamtonerækken	96
KAPITEL 8: Den altererede skala	108
KAPITEL 9: Tritonus substitution	113
KAPITEL 10: 8-tone-skala	117
KAPITEL 11: Lad os komme igang!	121
OPSUMMERING TIL ELEVEN:	129
REFLEKTIONER	130

BRUG I UNDERVISNINGEN

Hvordan kan jeg tilrettelægge materialet til undervisning?

For at kunne tilrettelægge et forløb, der bruger materialet optimalt, er det nødvendigt at inddele guitar-elementer i niveauer. Det er naturligvis ikke for at komme eleverne i snævre kasser, vi lærer forskelligt, men det er vigtigt at reflektere over de udfordringer hvert niveau indeholder.

De 5 niveauer - frit efter Dreyfus & Dreyfus (1986) :

En begynder, der ikke har modtaget undervisning før, har ikke forudsætningerne for verbal formidling - musikteoretisk information er ikke udelukket, men omsætning til praksis er vigtigst. Succeskriteriet er at kunne spille noget, der lyder af kendt musik. Det centrale er muskulær hukommelse - musikken skal "arbejdes ind i fingrene" - og så skal det være sjovt: En begynder er ikke nødvendigvis lige så dedikeret, som f.eks. en kompetent udøver. Den læring, der kan foregå på dette niveau er 100 % frivillig.

Det er en god idé at tage udgangspunkt i konkrete numre, at lære at spille akkordskiftene i tempo - evt. synge til - og måske lære at spille enkle melodier eller riffs.

I en lektion på 20-25 minutter kunne 4-5 minutters improvisation, med dur/mol skala, eller pentaton-skalaen i åbne positioner - 0. til 3. bånd - være et behageligt "frikvarter", der kunne vække interessen for at improvisere.

En begynder kan føle sig skræmt over, at spille solo og det er selvfølgelig ikke meningen, at det skal være ubehageligt. Jeg forestiller mig ikke, at en begynders "harmoniske øre" er parat til at tage stilling til rigtigt eller forkert, derfor er feedback nødvendig - gerne positiv og ansporende.

På dette niveau er kapitel 3-11 ikke passende.

En avanceret begynder har modtaget undervisning og kender teknikken, kan spille enkle akkorder, men mangler opsatte regler for improvisation - variation af akkordspil - at udvide repertoiret af akkorder, finger-spil, riffs, klangmuligheder - brug af plektre og fingre. Verbal formidling bør begrænses til et minimum, det er repetition omsat i praksis, der betyder noget. En avanceret begynder er ofte startet til sammenspils-undervisning, eller har dannet egne bands.

På dette niveau kan man godt bede eleven om at spille solo, det bør være en naturlig del af at spille sammen: Temaet spilles, riffs eller akkompagnement og derefter solo.

Det er oplagt, at tage udgangspunkt i hvad eleven spiller: Fremhæv de spillede fraser og forfin dem, ved at spille dem igen og igen. Det er en meget vigtig proces, der kræver en undervisers feedback.

At tage udgangspunkt i numre fra sammenspilsundervisning eller elevens egne bands er oplagt, f.eks. ved at arbejde med akkompagnementet, specifikke riffs, etc. men også ved at spille solo.

Kapitel 3 kan være for svært teknisk, men det kan være introduktionen til dur & mol skalaen. Hvis pentaton-skalaen i dur & mol er indøvet, er det ikke et stort skridt, at udvide skalaen. Problemet er - i improvisation - at kunne overskue tonernes relevans til akkorderne. Her er hviletoner og spændingstoner vigtige at arbejde med, for at opbygge en begyndende harmonisk bevidsthed.

Balancen i forhold til "fri leg" eller koncentreret og kontrolleret improvisation er svær at finde. Det må være op til den enkelte underviser, at vælge numre der passer i niveauet, og være overbærende med "forkerte toner" - improvisation skal stadig være frit og sjovt...

På dette niveau er Kapitel 4-11 ikke passende.

Den kompetente udøver har modtaget undervisning i et par år, kender teknikken og er i store træk selvhjulpent, men mangler udfordringer og tydeligt definerede opgaver: Verbal formidling - omsat til praksis - og opfølgende feedback er meget vigtig. Den kompetente udøver er ofte rimeligt erfaren i forhold til at spille sammen med andre.

Ambitionsniveauet i forhold til solo kan sættes op med henblik på at kunne skifte skala, og anvende flere positioner, f.eks. ved at spille blues - gerne udsat for basgange med akkorder, så akkompagnementet bliver til "et konkret nummer".

Kapitel 3 kan bruges som update fra pentaton-skalaen til dur & mol skalaen.

Brugen af kirketonearter kunne præsenteres som variation til dur/mol baseret improvisation. Et længere forløb med æolisk & dorisk / Ionisk-lydisk & mixolydisk er nødvendig for at træne øret til at kunne træffe de rigtige valg. Den muskulære hukommelse hjælper ikke her, tværtimod kan en solo baseret på kirketonearter meget nemt ende med lange fraser, der ikke har relevans til akkorderne eller perioden. Det er vigtigt, at se og høre det særlige ved kirketonearterne, i forhold til ren mol & dur-skalaen.

En teoretisk forklaring kan være nødvendig, jeg synes en sådan skal holdes på et absolut minimum.

Kapitel 4 & 5 - "3tonede greb & kvartstablede akkorder" - kan inddrages i akkompagnementet. Det er vigtigt, at have fokus på at spille modalt et stykke tid, for det er svært at "se" de nye greb i forhold til de kendte akkorder. Jeg kan anbefale at spille basgange - med en guitar - til elevens akkordspil - f.eks. over et groove baseret på 1-2 akkorder.

Med den kompetente udøver kan man godt komponere noget musik sammen, f.eks. ved at anvende de 3tonede greb og de kvartstablede akkorder til et modalt riff-baseret nummer.

Kapitel 6 & 7 - "Dominantiske forbindelser og gennemgangstoner + stamtonerækken i dur & mol" kan bruges til at lave en mere funktions-harmonisk komposition - evt. med opsatte regler og forsimplinger, så der ikke bliver for mange muligheder.

Dette niveau er MEGET bredt, jeg ser det som et stadie på vej ind i at arbejde seriøst med musik, men det kan også være hér lysten forsvinder. Nøgleordet - som underviser - er at anspore elevens nysgerrighed, først og fremmest ved at spille en masse musik, der kræver fordybelse.

En dygtig udøver har modtaget undervisning i mange år, fra forskellige lærere - clinics, workshops, etc. - og er selvhjulpen med en større musikteoretisk viden. Fagudtryk står ikke i vejen for verbal formidling, den dygtige udøver er bevidst om genrer og har et relativt stort "bibliotek" af fraser.

Dette er niveauet, hvor fokus kan være på en mere udvidet harmonik, som at kunne spille mere spændende soloer, ud fra et skala-teknisk perspektiv og hvor man kan udvikle et mere nuanceret akkompagnement, f.eks. ved af at "jamme" sammen over et konkret nummer. Læreren kan vælge selv at spille tema eller solo, det vigtigste er den opfølgende feedback, der skal omsættes til praksis med det samme.

Kapitel 3, 4 & 5 skal indarbejdes, så det at spille solo og akkorder ikke bliver 2 forskellige kompetencer. Modalt - bluesharmonisk og funktionsharmonisk.

At kunne spille akkord & melodi - "chord and melody" - synes jeg er vigtigt, ikke kun i jazzmusik.

Oplæg til altereret skala, tritonus-substitution og 8tone-skala - gerne som et supplement til akkompagnementet, så skalaernes spænding høres op imod en akkord.

Kapitel 8, 9 & 10 forklarer og demonstrerer det, men det skal afprøves på rigtige numre før det bliver en naturlig del af improvisation.

Jeg opfatter dette niveau som meget højt: Talent-elever, eller MGK-studerende, m.fl.

En ekspert har modtaget undervisning for mange år siden, er selvhjulpen, og kan det han/hun vil. Ofte er en lektion med en ekspert mere båret af lysten til "inspiration" - fra underviserens side er det vigtigere, at spille og snakke, end at formidle decideret tekniske anvisninger, etc. Langt de fleste tekniske problemstillinger er mere op til fortolkning: "Smag og behag".

Det er i sammenspillet med eleven, at undervisningen på dette niveau lykkes, det er derfor vigtigt at kunne "jamme" over et fælles udgangspunkt - f.eks. en jazz standard, en blues, et Beatles nummer, der kan spilles instrumentalt, etc. og at musikken er uforpligtende - uden for mange opstillede opgaver. Feedback og opfølgende uddybning - gerne med demonstration og forklaring er nødvendig, men nogle gange er en ekspert mere interesseret i "koncepterne bagved", end i udførelsen. På dette niveau må man acceptere en højere grad af informativ overlevering, der ikke nødvendigvis omsættes i praksis.

De eksperter, jeg har undervist har som regel ikke haft et længere kontinuerende forløb, almindeligvis kommer de kun 1-2 gange på et år, og derfor synes jeg ikke at materialet i kapitel 1-11 er oplagt til undervisningsforløb med en ekspert, men koncepterne kan godt formidles med inspiration for øje.

De 5 niveauer er ikke tydeligt defineret i tid. Hvor lang tid, der skal bruges for at rykke op i niveau er meget individuelt: En guitar-elev kan være på begynder-niveau i årevis - f.eks. som følge af manglende motivering, eller dårlig musikalitet - børn og voksne går til mange ugentlige fritidsinteresser, det kan være svært at prioritere tiden.

En begynder har derfor brug for at opbygge motivationen til at spille guitar, og det kan tage lang tid, at nå derhen, hvor det at tilegne sig noget gøres af lyst.

For at lektionen - på alle niveauer - skal være effektiv, skal flg. betingelser være opfyldt:

- Eleven skal være motiveret og parat til at yde den nødvendige indsats.

- Opgaven skal inddrage den viden, som eleven allerede har, så opgaven kan forstås rigtigt efter en kort instruktion.

- Eleven skal med det samme have informativ feedback på sin præstation.

- Den samme eller lignende opgaver skal gentages flere gange.

[J.Ehlers kunstnerisk læring]

Der vil efter kapitel 1-7 være eksempler på tilrettelagte lektioner - målrettet de forskellige niveauer - der anvender metoderne. Kapitel 8-11 egner sig ikke til forløb - de er bedre egnede som selvstudie, eller som en udvidelse til kapitlet om dominante forbindelser (kap 6).

OPBYGNING

Materialet er bygget op på flg. måde:

I FORHOLD TIL AT BRUGE MATERIALET I UNDERVISNING:

Betragtninger om de 5 niveauer: Begynder - Avanceret begynder - Kompetent udøver - Den dygtige udøver - Ekspert.

KAPITEL 1: ÅBNE AKKORDER

Enkle "spanske akkorder" tilsættes melodi/solo fra skalaen. Her demonstreres en "folk-agtig" tilgang til at spille akkorder sammen med en improviseret solo i forskellige tonearter. Der improviseres over tonika, sub-dominant og dominant. Herefter beskrives indholdet i Akkord & melodi # 1 - 3.

Eksempel på lektion, der anvender tilgangen fra kapitel 1:

- Begynderniveau
- Avanceret begynderniveau
- Kompetent udøver
- Dygtig udøver

KAPITEL 2: PENTATONSKALA

Her demonstreres pentaton-skalaen i mol & dur, hver position får specifikke akkorder/greb knyttet til sig, så det harmoniske overblik bliver lettere. Et nedskrevet groove, med en tilknyttet improvisation til hver position kan tilgås fra noder/tabulatur og en film/lyd. Herefter beskrives indholdet i Mol & dur pentaton-skala # 1 - 3.

Eksempel på lektion, der anvender tilgangen fra kapitel 2:

- Begynderniveau
- Avanceret begynderniveau
- Kompetent udøver
- Dygtig udøve

KAPITEL 3: TERTSER & SEKSTER

Her forklares og demonstreres anvendelsen af tertser & sekster på guitaren, og forslag til hvordan man kan øve dem. De 5 typiske skalapositioner på guitaren demonstreres i C-dur & A-mol.

I Akkord & melodi # 4 - 6 demonstreres anvendelsen af tertser og sekster som skala i forskellige tonearter. Det demonstreres vertikalt - indenfor 2 positioner på gribebrættet og horisontalt - ude af position - "ned ad gribebrættet". Fokus er at spille tistemigt indenfor en toneart.

Eksempel på lektion, der anvender tilgangen fra kapitel 3:

- Avanceret begynderniveau
- Kompetent udøver
- Dygtig udøver

KAPITEL 4: 3TONEDE GREB

Princippet bagved 3tonede greb og funktionen af dem gennemgås, og hvordan man kan øve på dem beskrives.

I Akkord & melodi # 7 - 9 demonstreres anvendelse af 3tonede greb indenfor forskellig tonalitet: Modalt, funktions-harmonisk og indenfor en blues. Dette gennemgås vertikalt og horisontalt, fokus er at kunne spille grebene over akkorder i skiftende tonearter. Til sidst kombineres teknikken med solo over en blues: Vi anvender pentaton-skalaer og 3tonede greb. Fokus er at kunne kombinere solo & akkord.

Eksempel på lektion, der anvender tilgangen fra kapitel 4:

- Avanceret begynderniveau
- Kompetent udøver
- Dygtig udøver

KAPITEL 5: KVARTSTABLEDE AKKORDER

Princippet bagved "Kvartstablede akkorder" og funktionen af dem gennemgås og hvordan man kan øve på dem beskrives.

I Akkord & melodi # 10-11 demonstreres kvartstablede akkorder indenfor modal harmonik. Dette gennemgås vertikalt og horisontalt.

Eksempel på lektion, der anvender tilgangen fra kapitel 5:

- Kompetent udøver
- Dygtig udøver

KAPITEL 6: DOMINANTISKE FORBINDELSER

Princippet bagved dominantiske forbindelser - gennemgangstoner og harmonisering af disse gennemgås, og hvordan man kan øve på dem beskrives.

I Akkord & melodi # 12-14 demonstreres harmonisering af gennemgangstoner i forskellige tonearter med brug af dominant, formindskede akkorder, bi-dominant & sub-dominant.

Eksempel på lektion, der anvender tilgangen fra kapitel 6:

- Kompetent udøver
- Dygtig udøver

KAPITEL 7: STAMTNERÆKKEN

Princippet bagved trinvisse forbindelser og stamtone-rækken gennemgås.

Her arbejdes med "det muliges kunst" i forhold til at harmonisere en melodi, eller at ledsage en improvisation - udelukkende med akkorder fra skalaen.

I Akkord & melodi # 15-16 demonstreres stamtone-rækken i A-mol & A-dur.

Eksempel på lektion, der anvender tilgangen fra kapitel 7:

- Kompetent udøver
- Dygtig udøver

KAPITEL 8: DEN ALTEREREDE SKALA

Altereret skala & akkorder gennemgås som en udvidelse til kapitlet om dominantiske forbindelser, herunder harmonisering af gennemgangstoner.

I Akkord og melodi # 17 arbejdes med klangen af den altererede skala. Fokus er på akkordudvidelserne til dominant-akkorden, herunder harmonisering af gennemgangstoner. På side 2, demonstreres anvendelsen af skalaen også som improvisation.

KAPITEL 9: TRITONUS-SUBSTITUTIONEN

Dominant-akkordens tritonus-substitution gennemgås som en udvidelse til kapitlet om dominantiske forbindelser, herunder harmonisering af gennemgangstoner. Der fokuseres på at improvisere over tonika og dominant - på dominanten og tritonus-substitutionen spilles altereret skala.

I Akkord og melodi # 18 arbejdes med klangen af den altererede skala på en tritonus- substitution. Fokus er på akkordudvidelserne til dominant akkorden, herunder harmonisering af gennemgangstoner. På side 2 demonstreres anvendelsen af skalaen også som improvisation.

KAPITEL 10: 8-TONESKALA

Teorien bagved 8tone-skalaen & tilhørende akkorder gennemgås som en udvidelse til kapitlet om dominantiske forbindelser, herunder harmonisering af gennemgangstoner og re-harmonisering. Der fokuseres på improvisation over tonika og dominant. På dominanten spilles den altererede skala & 8tone-skalaen - "halv-hel".

I Akkord og melodi # 19 arbejdes med klangen af 8tone-skalaen "halv-hel". Fokus er på akkordudvidelserne til dominant-akkorden, herunder harmonisering af gennemgangstoner.

På side 2 demonstreres anvendelsen af skalaen også som improvisation.

KAPITEL 11: LAD OS KOMME IGANG!

En beskrivelse og gennemgang, af hvad dette supplerende kapitel indeholder.

"Lad os komme igang" # 1 - 4. Her er en oversigt over "de spanske akkorder" og barre-akkorderne. Powerakkorder og "snydegreb" gennemgås. Til sidst er der en oversigt over kendte substitutions-akkorder - gode variationer til de klassiske akkorder, etc.

Opsummering til eleven i forhold til eget virke: Mine betragtninger på hvordan man kan arbejde med materialet.

Refleksion og afrunding.

KAPITEL 1

ÅBNE AKKORDER

Velkommen til kapitel 1. Her kigger vi på en lidt "folk-agtig" tilgang til at spille akkord og solo. Med udgangspunkt i kendte spanske akkorder indenfor en toneart tilsættes skalaen, det er op til dig at få blandet skala og akkord på en hensigtsmæssig måde. Jeg anbefaler at spille akkorden, slippe den og derefter spille lidt toner fra skalaen - bliv gerne i den skrevne position.

Efterhånden som skalaens fingersætning & position begynder at side på ryggraden, kan man forbinde akkordskiftene med toner fra skalaen.

The first exercise shows a C major chord (x02321) and an F major chord (x23211). The second exercise shows an A minor chord (x02021) and a D minor chord (x23211).

Jeg har valgt skala-positioner, der bruger løse strenge: 0 - 5. bånd, bl.a. for at gøre det lettere, at holde en klang, imens der spilles en frase.

The first exercise shows a C major chord (x02321) and a G major chord (x02332). The second exercise shows an A minor 7 chord (x02021) and an E minor chord (x02321).

Men man kan også spille skalatoner oven i en akkord med rytme:

The first exercise shows a C major chord (x02321) and a G major chord (x02332). The second exercise shows an A minor chord (x02021) and an E minor chord (x02321).

ØVELSE: Skift imellem akkorderne på 1. 4. & 5. trin - tonika, sub-dominant & dominant. Prøv derefter at improvisere med skalaens toner, kombiner gerne med akkorder. Hviletoner - sikre toner, at ende en frase på - er i C-dur, c e & g og i A-mol, a c & e. Tilstræb at ende fraserne på hviletoner.

[I A-mol skiftes dominanten her ud med en mol-akkord: E-mol i stedet for E7]

PÅ DE FØLGENDE SIDER KAN DU SE EKSEMPLER PÅ AKKORD & SOLO I 3 FORSKELLIGE TONEARTER. TILGANGEN TIL DE ENKELTE EKSEMPLER ER BESKREVET HERUNDER:

AKKORD & MELODI # 1

Spil skalaen frem og tilbage, spil akkorderne og improviser. Det er ikke vigtigt at tonerne fra skalaen og akkorden klinger på samme tid, eller at tonerne fra skalaen passer ind i akkorden. Brug skalaen & positionen, der er noteret.

Listen over variationer til de klassiske akkorder skal inspirere til en mere alsidig harmonik: Prøv f.eks. at skifte C-dur ud med C-maj7 eller skift A-mol ud med A-mol7.

Som udgangspunkt behøver man ikke et tempo, eller en særlig akkordrækkefølge, når man øver sig på at improvisere akkord og solo. Efterhånden som man får mere rutine i denne type improvisation, vil solospil blive knyttet til akkorderne der spilles og den harmoniske forståelse - hvilke toner man vælger at spille over en akkord - bliver teknisk betinget: Det dybe "f" på en C-dur akkord er næsten umulig at spille, hvis akkorden skal klinge samtidigt, men det betyder ikke, at man ikke må spille den i soloen ved siden af akkorden.

Nederst på siden er et eksempel på en improvisation, hvor der anvendes akkord & solo.

SE NODEEKSEMPLER OG VIDEO PÅ SIDE 14

AKKORD & MELODI # 2

Spil skalaen frem og tilbage, spil akkorderne og improviser. Det er ikke vigtigt at tonerne fra skalaen og akkorden klinger på samme tid, eller at tonerne fra skalaen passer ind i akkorden. Brug skalaen & positionen, der er noteret. Som udgangspunkt behøver man ikke et tempo, eller en særlig akkord-rækkefølge.

Listen over variationer til de klassiske akkorder skal inspirere til en mere alsidig harmonik: Prøv f.eks. at skifte G-dur ud med G-maj7 eller skift E-mol ud med E-mol7.

Nederst på siden er et eksempel på en improvisation, hvor der anvendes akkord og solo.

SE NODEEKSEMPLER OG VIDEO PÅ SIDE 15

AKKORD & MELODI # 3

Spil skalaen frem og tilbage, spil akkorderne og improviser.

Listen over variationer til de klassiske akkorder skal inspirere til en mere alsidig harmonik: Prøv f.eks. at skifte D-dur ud med D-maj7 eller skift B-mol ud med B-mol7.

Nederst på siden er et eksempel på en improvisation, hvor der anvendes akkord og solo.

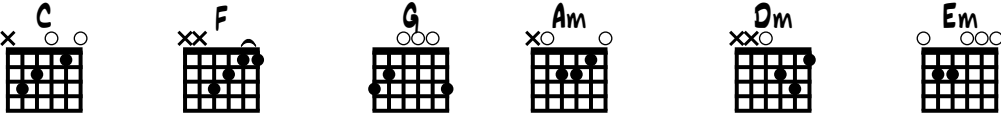
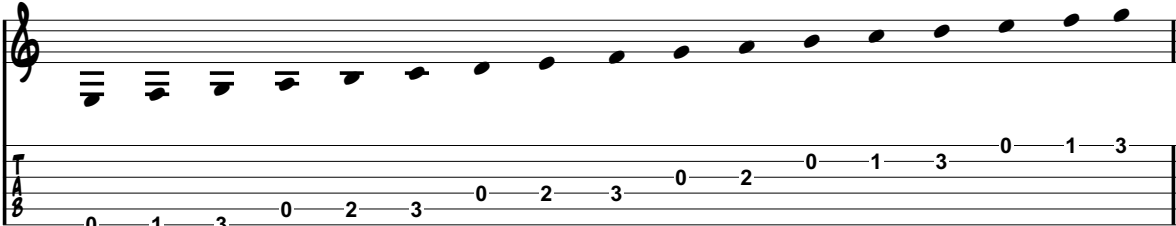
SE NODEEKSEMPLER OG VIDEO PÅ SIDE 16

AKKORD & MELODI # 1

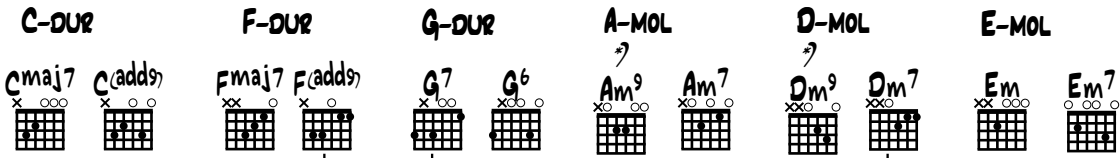
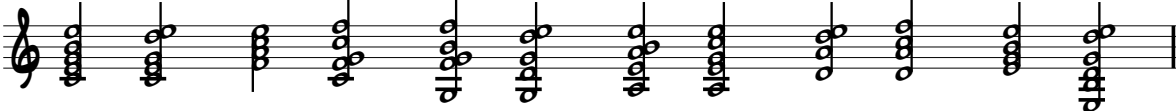
"SPIL SKALAEN OVENI ELLER VED SIDEN AF AKKORDEN"

C-DUR / A-MOL SKALA

Chord diagrams for C, F, G, Am, Dm, and Em. The musical notation shows the scale in treble clef with a bass line below. The bass line has fret numbers: 0-1-3, 0-2-3, 0-2-3, 0-2, 0-1-3, 0-1-3.

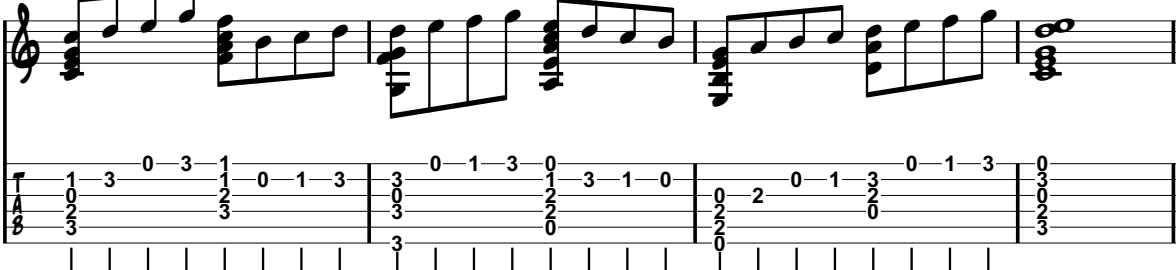
VARIATIONER TIL DE KLASISKE AKKORDER

Chord diagrams for Cmaj7, Cadd9, Fmaj7, Fadd9, G7, G6, Am9, Am7, Dm9, Dm7, Em, and Em7. The musical notation shows these chords in treble clef.

*) i teorien er dette en Sus2 akkord

IMPROVISATION: AKKORDER MED EN SKALA-BASERET SOLO

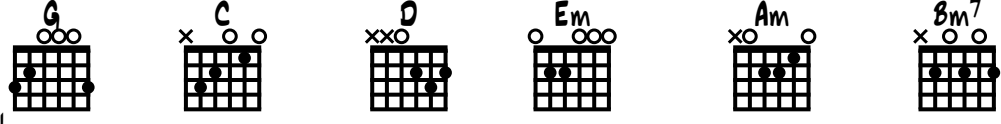

Chord diagrams for C, F, G7, Am, Em, Dm, and Cadd9. The musical notation shows a scale-based solo in treble clef with a bass line below. The bass line has fret numbers: 1-3-0-3, 1-0-1-3, 3-0-1-3, 0-3-1-0, 0-2-0-1-3, 0-1-3, 0-3-0-3.

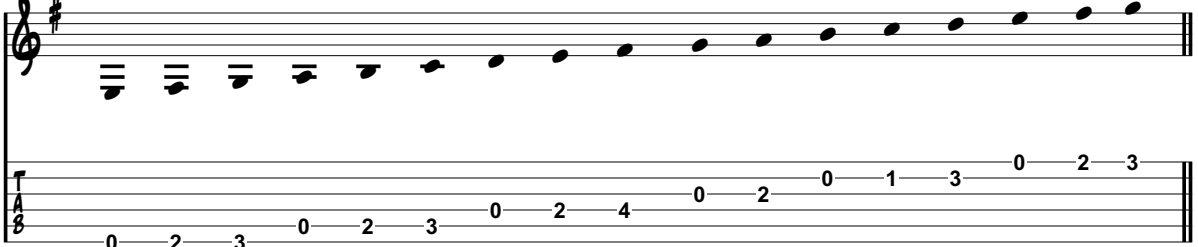
AKKORD & MELODI # 2

"SPIL SKALAEN OVENI ELLER VED SIDEN AF AKKORDEN"

G-DUR / E-MOL SKALA

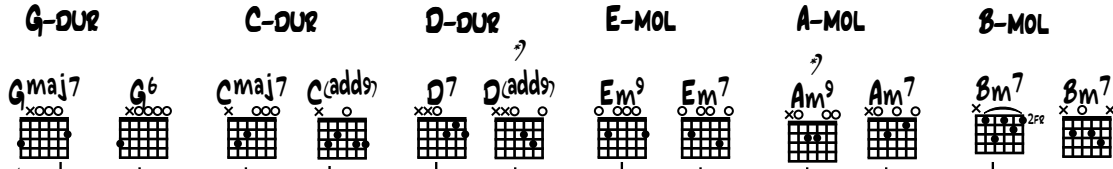
Chord diagrams for G, C, D, Em, Am, and Bm7.

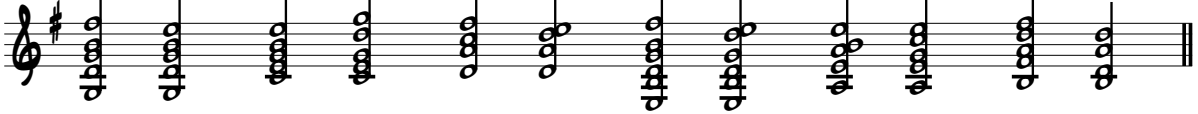
Musical notation showing the G-Dur / E-Mol scale on a treble clef staff. The bass line is indicated by numbers 0, 2, 3, 0, 2, 3, 0, 2, 4, 0, 2, 0, 2, 0, 1, 3, 0, 2, 3.

VARIATIONER TIL DE KLASISKE AKKORDER

G-DUR **C-DUR** **D-DUR** **E-MOL** **A-MOL** **B-MOL**

Chord diagrams for Gmaj7, G6, Cmaj7, C(add9), D7, D(add9), Em9, Em7, Am9, Am7, Bm7, and Bm7.

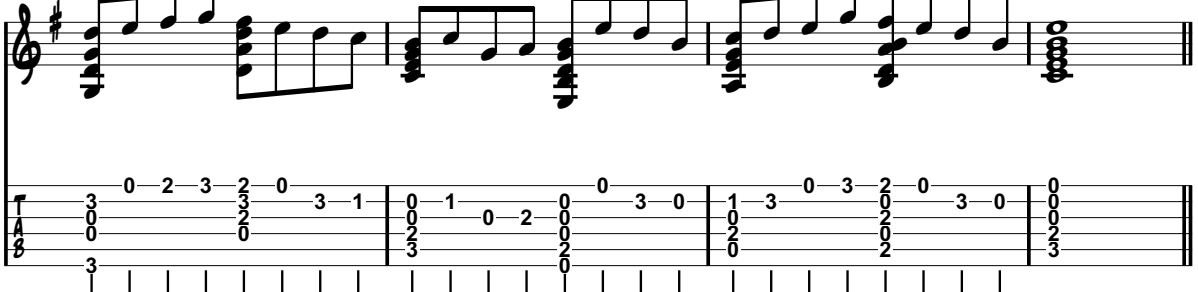
Musical notation showing the variations of the chords on a treble clef staff.

*) i teorien er dette en Sus2 akkord

IMPROVISATION: AKKORDER MED EN SKALA-BASERET SOLO

Chord diagrams for G, D, Cmaj7, Em7, Am7, Bm7, and Cmaj7.

Musical notation showing the improvisation exercise on a treble clef staff. The bass line is indicated by numbers 3, 0, 2, 3, 2, 0, 3, 1, 0, 1, 0, 2, 0, 0, 0, 3, 0, 1, 3, 0, 3, 2, 0, 3, 0, 0, 0, 0, 3.

AKKORD & MELODI # 3

"SPIL SKALAEN OVENI ELLER VED SIDEN AF AKKORDEN"

D-DUR / B-MOL SKALA

Diagram showing guitar chord shapes for D, G, A, Bm, Em, and F#m. Below the chords is a musical staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody consists of a sequence of eighth notes: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6. Below the staff is a bass line with fret numbers: 0 2 3 | 0 2 4 | 0 2 4 | 0 2 4 | 0 2 3 | 0 2 3.

VARIATIONER TIL DE KLASSISKE AKKORDER

D-DUR G-DUR A-DUR B-MOL E-MOL F#-MOL

Dmaj7 D G^b Gmaj7 A7 A^b Bm⁹ Bm7 Em⁹ Em7 F#m7(add11) F#m7

*) i teorien er dette en dur 6 akkord uden tert (6 omit 3)

***) i teorien er dette en mol add 9 akkord

IMPROVISATION: AKKORDER MED EN SKALA-BASERET SOLO

Diagram showing guitar chord shapes for D, G, A7, F#m7(add11), Bm7, Em7, and A7. Below the chords is a musical staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody consists of a sequence of eighth notes: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6. Below the staff is a bass line with fret numbers: 2 0 | 3 2 0 | 3 2 0 | 2 3 0 2 | 0 2 0 2 | 2 0 | 3 2 0 | 2 3 0 | 2 0 | 2 0 0.

KAPITEL 1

LEKTION TIL EN BEGYNDER

Melodien kan her spilles - akkorderne udgør akkompagnementet, der spilles på 1 & 3 slaget.

JEG HAR FANGET MIG EN MYG

TRAD. VISE

Am

E Am Am E E Am E Am

*) EVT KUNNE E AKKORDEN UDELADES

Når melodi og akkompagnement er spillet, skal eleven improvisere med skalaen. Her kan det være en god idé, at begrænse sig til anvendelse af 2-3 strenge - f.eks. g - b & e strengene.

A MOL SKALA

Jeg synes, at det er for tidligt, at snakke om hviletoner - spændingstoner, etc på dette niveau. Målet er først og fremmest at få en fornemmelse for melodi - akkorder og rytme.

KAPITEL 1

LEKTION TIL EN AVANCERET BEGYNDER

På dette niveau kan man bede eleven om at spille solo, det bør være en naturlig del af at spille sammen: Først spilles tema - evt med akkorder - så akkompagnement og til sidst solo.

HOUSE OF THE RISING SUN

Amm C D F Am C E

Amm C D F Am E Am E

I forbindelse med improvisation indføres nu begrebet "hviletoner": Toneartens grundtone (a) - tert (c) & kvint (e) er gode at slutte fraser på. Man kan træne med eleven, at sigte efter hviletoner i alle fraser, og evt at lade tonen klinge ud, før en ny frase påbegyndes.

Man kan udvide skalaen med ledetone og formindsket kvint - helst uden at besværliggøre den åbne position... Det må være op til dig som underviser.

E A C E A C E

Alternativt kunne melodien flettes ind i et fingerspils-arrangement:

HOUSE OF THE RISING SUN

Am C D F Am C E

2 2 2 0-1 0 3 2 3 2 1 2 1 2 2 1 2 0 0 2 0 0 2 1 0 0 2 1 2

Am C D F Am E Am E

2 1 2 0 2 0 3 2 3 2 1 2 1 2 2 1 2 1 2 2 2 1 1 2 1 2 0 2 2 1 2 1 2

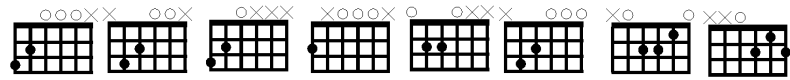
Balancen i forhold til "fri leg" eller koncentreret & kontrolleret improvisation er svær at finde. Det må være op til dig som underviser, at vælge numre, der passer, og være overbærende med "forkerte toner" - improvisation skal stadig være frit og sjovt.

KAPITEL 1

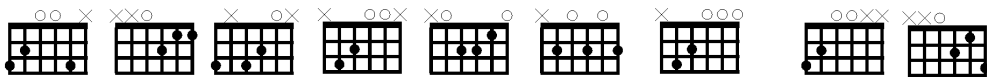
LEKTION TIL EN KOMPETENT UDØVER

Kapitel 1 kan udvides så der spilles melodi og akkorder på samme tid, derefter improviseres.

THE WATER IS WIDE

G C Δ 7 G G/F# E Δ C Δ 7 A Δ D7

G D Δ 7 G Δ C Δ 7 A Δ B Δ 7 C Δ 7 G D7sus4

G-DUR SKALA

Dette niveau er MEGET bredt - jeg ser det som stadiet på vej ind i at arbejde seriøst med musik, men det kan også være her lysten forsvinder. Opgaven for underviseren er, at vække elevens nysgerrighed, først og fremmest ved at spille en masse musik.

KAPITEL 1

LEKTION TIL EN DYGTIG UDØVER

Kapitel 1 kan udvides, så positioner flyttes op fra positionen med åbne strenge.

C-DUR / A-MOL SKALA "SPIL SKALAEN OVENI ELLER VED SIDEN AF AKKORDEN"

Diagram showing guitar chord shapes for C, F, G7, Am7, Dm7, and Em7, and a musical staff with a scale line and guitar fretboard diagram below it.

Sværhedsgraden i kapitel 1 er ikke udfordrende nok på dette niveau, medmindre et konkret nummer udsættes for f.eks. fingerspil eller akkord & melodi på samme tid:

Diagram showing guitar chord shapes for C, Am7, F, and Dm7, and a musical staff with a melody line and guitar fretboard diagram below it.

Diagram showing guitar chord shapes for Em7, G7, Dm7, Em7, F, and C, and a musical staff with a melody line and guitar fretboard diagram below it.

Improvisation kan have et fokus på at ende alle fraser på hviletoner, i forhold til akkorderne:

- I takt 1-4 er **c e & g** hviletoner. Akkorderne C, Am7, F & Dm7 opfattes som "uden spænding".
- I takt 5-7 er **g b d & f** hviletoner. Em7, G7, Dm7 & F opfattes som ledende, "med spænding".

Målet er, at få skalaens toner til at passe til de underliggende akkorder, og at lære at høre frasernes spænding eller forløsning i forhold til tonearten.

KAPITEL 2

PENTATONSKALA

Velkommen til kapitel 2.

Pentaton-skalaen er en forsimpning af dur eller molskalaen: Alle halvtone-trin i skalaen er fjernet. Det resulterer i en spændingsløs skala - uden ledetoner - der passer godt til tonika:

[C-dur skala / C-dur pentaton-skala]

[C-mol skala / C-mol pentaton-skala]

Det er en ideel skala, hvis målet er at spille tonalt tydeligt, og for en begynder/ let øvet guitarist er disse skalaer lettere at anvende, end dur/mol skalaen. Pentaton-skalaens positioner på guitaren er 2 toner pr. streng, det gør overblikket lettere, i modsætning til dur/mol skalaens positioner.

[A-mol pentaton-skala har samme fingersætning som C-dur pentaton-skala]

Hver position har sine tekniske udfordringer og klanglige muligheder, det harmoniske overblik: Tonernes relevans i forhold til tonika - kan være svær at indøve. Jeg har ofte mødt elever, der ikke kan se eller høre forskel på A-mol eller C-dur skala, når den skal omsættes til improvisation.

Det er normalt, indenfor blues/rock traditionens tonesprog at spille C-mol pentaton-skala over en C-dur akkord - det opfattes som "blå toner" - den særlige blues-spænding, fra f.eks. jazz & rock.

Efter min mening må improvisation - i alle genrer - ikke begrænses til mol-baseret melodik.

Jeg vil gerne knytte en akkord - et specifikt greb - til hver position, så det harmoniske overblik knyttes lige så meget på øret, som på øjet. Prøv at spille akkorden med et groove / en bas-figur over 2 takter, derefter 2 takters improvisation, hvor positionen benyttes.

GROOVE

Am7(add4)

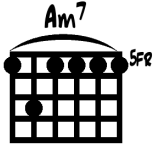
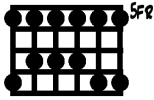

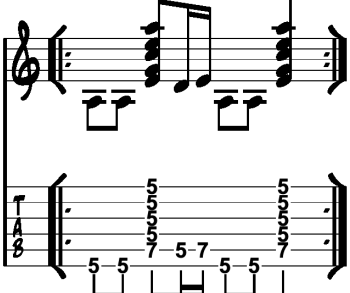
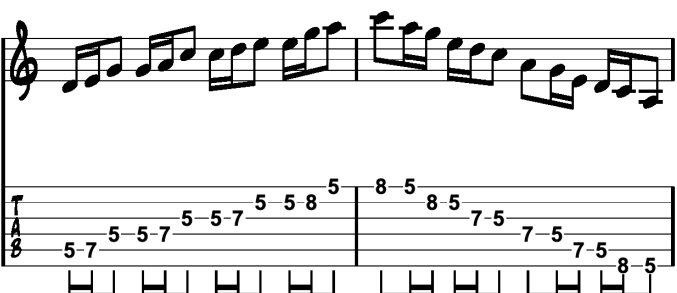
GREBET TIL VENSTRE
PASSER TIL POSITIONEN TIL HØJRE

GROOVE

Am7 5FR

GREBET TIL VENSTRE
PASSER TIL POSITIONEN TIL HØJRE

5FR

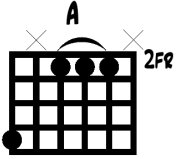
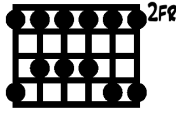

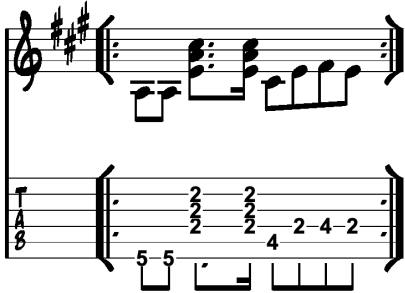
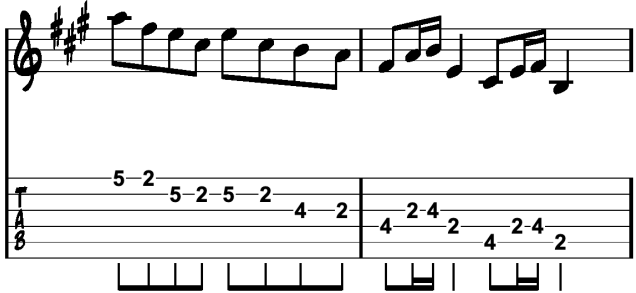

GROOVE

A 2FR

GREBET TIL VENSTRE
PASSER TIL POSITIONEN TIL HØJRE

2FR

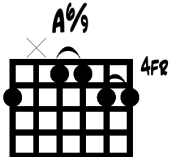
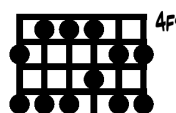

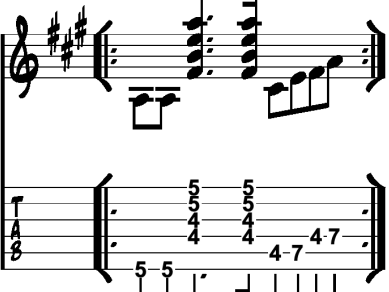
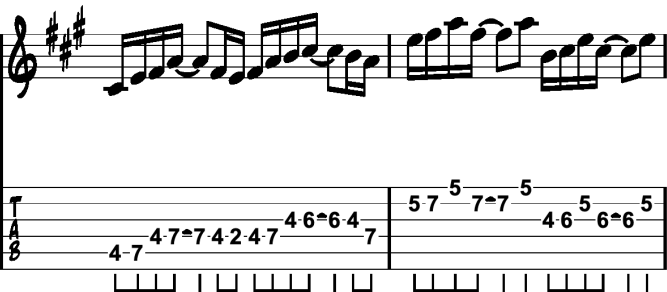

GROOVE

A⁹ 4FR

GREBET TIL VENSTRE
PASSER TIL POSITIONEN TIL HØJRE

4FR

Oversigt over mol pentaton-skalaen med akkorder - specifikke greb - knyttet til positionen.
 [den hvide cirkel viser grundtonen "A"]

MOL PENTATON

3^{pe} Am⁷(add11)

3^{pe} Am⁷

2^{pe}

ALT:

5^{pe} Am⁷

5^{pe}

7^{pe} Am

7^{pe}

10^{pe} Am⁷

10^{pe} Am⁷

ALT:

12^{pe} Am⁷

12^{pe}

Diagram showing fretboard positions and corresponding guitar tablature for the A minor pentatonic scale across various positions (3^{pe}, 5^{pe}, 7^{pe}, 10^{pe}, 12^{pe}). The tablature includes string numbers (T, A, S) and fret numbers.

Det er vigtigt, at alle positionerne indøves sammen med akkorderne - evt. med et groove, så der er noget at improvisere over. Hvis der f.eks. er 2 guitar-elever på samme tid, kan de passende akkompagnere hinanden og skiftevist spille solo.

Oversigt over dur pentaton-skalaen med akkorder - specifikke greb - knyttet til positionen.
 [den hvide cirkel viser grundtonen "A"]

DUR PENTATON

The diagram shows the A major pentatonic scale across 12 frets. The notes are marked with black circles, and the root note 'A' is marked with a white circle at frets 2, 7, and 12 on the 5th string.

Accord diagrams and scales are provided for each position:

- 2nd fret (A⁶):**
 - ALT: 2-5 2-4 2-4 2-5 2-5
- 4th fret (A^{6/9}):**
 - ALT: 5-7 4-7 4-7 4-6 5-7 5-7
- 7th fret (A):**
 - ALT: 7-9 7-9 7-9 6-9 7-10 7-9
- 9th fret (A):**
 - ALT: 9-12 9-12 9-11 9-11 10-12 9-12
- 12th fret (A^{6/9}):**
 - ALT: 12-14 12-14 11-14 11-14 12-14 12-14

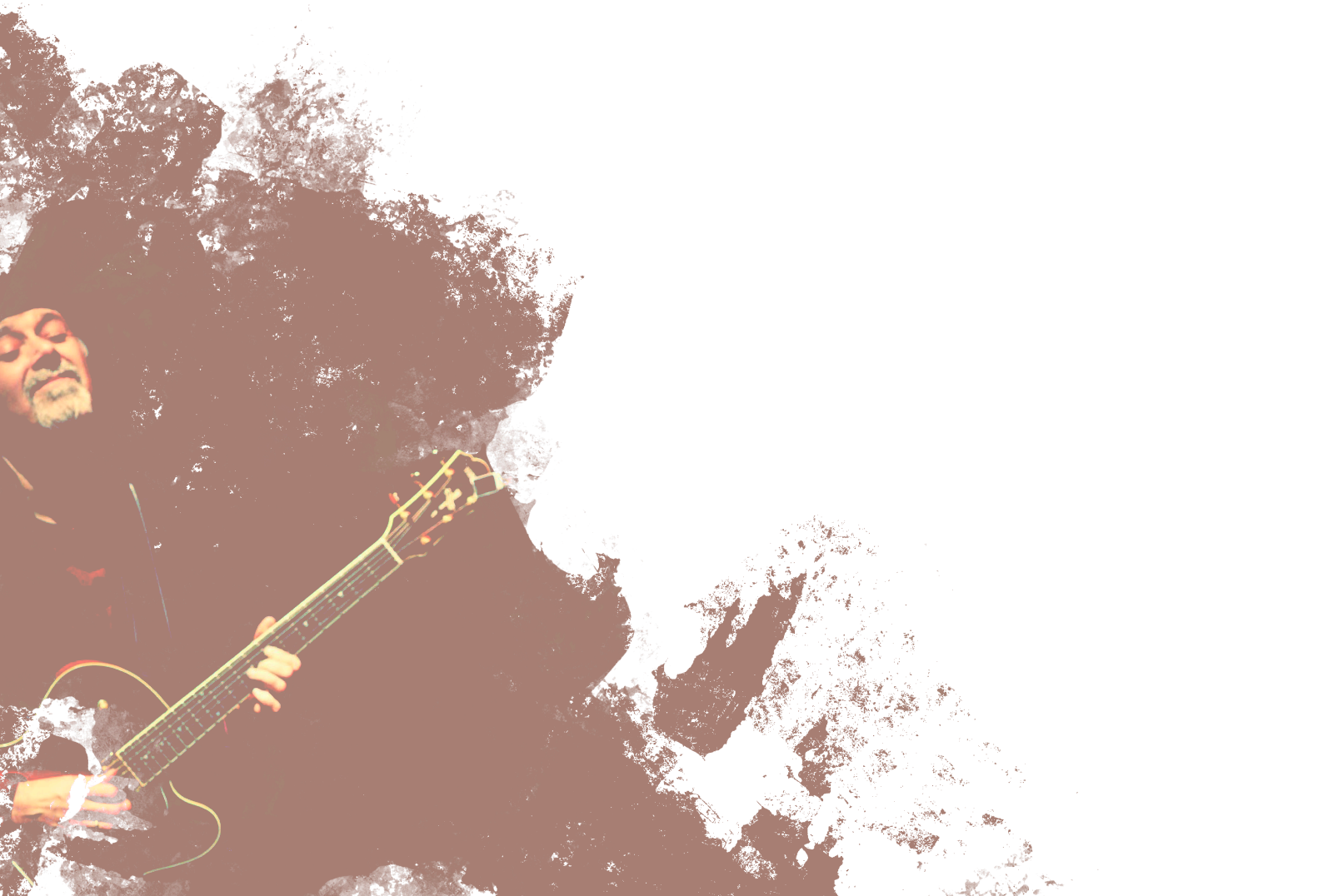
Selvom fingersætningen er ens, er A-dur er ikke det samme som F#-mol. For at undgå at betone en forkert grundtone kan man indføre, at alle fraser SKAL slutte på grundtonen, tertsen eller kvinten i A-dur: Hviletonerne i tonearten.

Prøv også at kombinere A-dur med A-mol pentaton-skala i soloen. Her ville jeg ændre A-dur akkorden i groovet til A7.

GROOVE

A⁷

GREBET TIL VENSTRÉ
PASSER TIL POSITIONEN TIL HØJRE

PÅ DE FØLGENDE SIDER KAN DU SE KONKRETE OPGAVER TIL AT SPILLE AKKORD & SOLO MED PENTATONSKALAEN I 3 FORSKELLIGE TONEARTER. TILGANGEN TIL OPGAVERNE ER BESKREVET HERUNDER:

MOL & DUR PENTATON-SKALA # 1

Spil skalaen frem og tilbage - spil det noterede groove og gå videre til at improvisere.

Tilstræb at slutte fraserne på sikre hviletoner: I A-mol er det **a, c & e**. I A-dur er det **a, c# & e**.

Bemærk, at disse toner ikke nødvendigvis indgår i den 2. akkord i groovet (D-mol & D-dur)

Målet er først og fremmest at blive fortrolig med skalaens position og lade øret bestemme.

Der er filmede eksempler til de noterede grooves, hvor der også improviseres.

MOL & DUR PENTATON-SKALA # 2

Spil skalaerne frem og tilbage - spil det noterede groove og gå videre til at improvisere.

Der er her angivet 2 skalaer, der passer til hver sin akkord.

I improvisation skal der skiftes imellem de 2 skalaer, så de passer til akkorden, men man kan også vælge kun at spille A-mol pentaton-skala / A-dur pentaton-skala.

De sikre hviletoner i A-mol - **a, c & e** passer "næsten" over den 2. akkord: E-mol.

Der vil dog være en konflikt med tonen **c**, der ikke passer til E-mol.

De sikre hviletoner i A-dur - **a, c# & e** passer "næsten" over den 2. akkord: E-dur.

Der vil dog være en konflikt med tonen "**a**", der ikke passer til E-dur.

Målet er først og fremmest at blive fortrolig med skala-skiftet og efterhånden lade øret bestemme.

Der er filmede eksempler til de noterede grooves, hvor der også improviseres.

MOL & DUR PENTATON-SKALA # 3

Spil skalaerne frem og tilbage - spil det noterede groove og gå videre til at improvisere. Der er her angivet 2 skalaer, der passer til hver sin akkord.

I improvisation skal der skiftes imellem de 2 skalaer, så de passer til akkorden.

De 2 akkorder og skalaer er ikke i samme toneart.

De sikre hviletoner i A-mol - **a, c & e** passer "næsten ikke" over den 2. akkord: F-mol.

Der vil være én fællestone: **c**, der også passer til F-mol. De andre hviletoner er forkerte.

De sikre hviletoner i A-dur - **a, c# & e** passer "næsten ikke" over den 2. akkord: F-dur.

Der vil være en fællestone: **a**, der også passer til F-dur. De andre toner er forkerte.

Målet er først og fremmest at blive fortrolig med skalaskiftet.

Der er filmede eksempler til de noterede grooves, hvor der også improviseres.

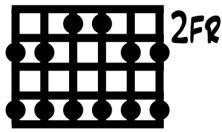
Der kan ligge en sjov hørelære-lesson i denne øvelse: Spil en af de 2 akkorder: A-mol eller F-mol og lad eleven prøve at ramme den rigtige skala. Her skal sluttonen i hver frase være en hviletone.

God fornøjelse!

MOL & DUR PENTATON-SKALA # 1

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISER

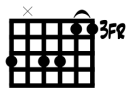
A-MOL PENTATON

Musical notation for A minor pentatone scale. Treble clef, key signature of one flat. Staff 1 shows the scale: A2, B2, C3, D3, E3. Staff 2 shows fingerings: 3, 5, 3, 5, 2, 5, 2, 5, 3, 5, 3, 5.

GROOVE #1

Am7(add4)

ALT:

Am7

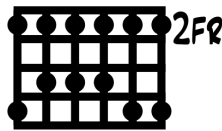

Dm7

Musical notation for Groove #1. Treble clef, key signature of one flat. Staff 1 shows a groove with chords and notes. Staff 2 shows fingerings: 5-5, 3-5, 5-5, 3-5, 5-5, 3-5, 5-5, 3-5, 5-5, 6-5, 3-5, 5-5, 6-5, 5-5, 6-5, 3-5, 5-5, 3.

A-DUR PENTATON

Musical notation for A major pentatone scale. Treble clef, key signature of two sharps. Staff 1 shows the scale: A2, B2, C#3, D3, E3. Staff 2 shows fingerings: 2, 5, 2, 4, 2, 4, 2, 4, 2, 5, 2, 5.

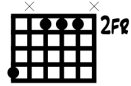
GROOVE #2

A6

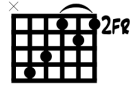

ALT:

A

D

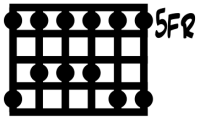

Musical notation for Groove #2. Treble clef, key signature of two sharps. Staff 1 shows a groove with chords and notes. Staff 2 shows fingerings: 5-5, 4-2, 2-4, 2-2, 5-5, 4-2, 5, 5-5, 5-4, 2-4, 2-4, 5-5, 5-4, 2-5, 5-5, 4-2, 5.

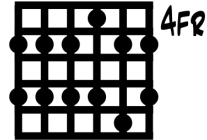
MOL & DUR PENTATON-SKALA # 2

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISER

A-MOL PENTATON

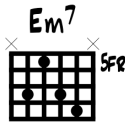

E-MOL PENTATON

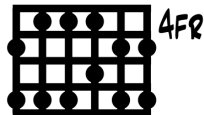

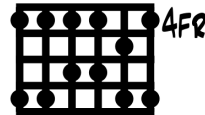

GROOVE#1

A-DUR PENTATON

E-DUR PENTATON

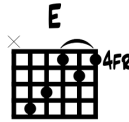
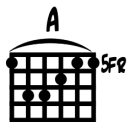

GROOVE#2

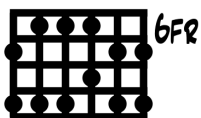
ALTERNATIV:

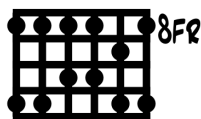

MOL & DUR PENTATON-SKALA # 3

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISÉR

A-MOL PENTATON

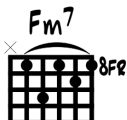
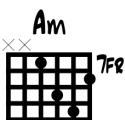

F-MOL PENTATON

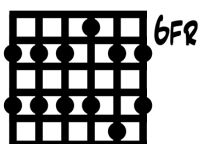
Musical notation for A minor and F minor pentatone scales. The top staff shows the melodic line in treble clef. The bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers: 8-10, 7-10, 7-10, 7-9, 8-10, 8-10 for A minor; and 8-11, 8-11, 8-10, 8-10, 9-11, 8-11 for F minor.

GROOVE #1

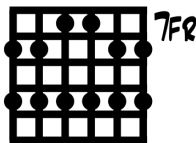

Musical notation for Groove #1. The top staff shows a rhythmic pattern in treble clef. The bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers: 7-9, 8-10, 7-10, 7-9, 7-10, 7-9, 7-10, 7-9, 8-10, 8-10, 8-11, 8-10, 8-10, 8-11, 8-10.

A-DUR PENTATON

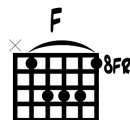
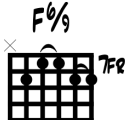
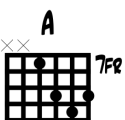
F-DUR PENTATON

Musical notation for A major and F major pentatone scales. The top staff shows the melodic line in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers: 7-9, 7-9, 7-9, 6-9, 7-10, 7-9, 8-10, 8-10, 7-10, 7-10, 8-10, 8-10.

GROOVE #2

Musical notation for Groove #2. The top staff shows a rhythmic pattern in treble clef with a key signature of two sharps. The bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers: 7-9, 7-9, 7-9, 7-9, 7-9, 7-9, 8-10, 8-10, 8-10, 8-10, 8-10, 8-10.

KAPITEL 2

LEKTION TIL EN BEGYNDER

Pentaton-skalaen i dur & mol er let, at administrere, specielt med åbne strenge.

I undervisningen kan man spille grooves og improvisere på skift - f.eks. 2 elever, der får undervisning samtidigt - eller lærer og elev, der "jammer" sammen. På dette niveau er akkord og positions-spil for svært.

Start med et let groove, f.eks. med 2 akkorder:

E-MOL PENTATON

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISER

0 3 0 2 0 2 0 2 0 3 0 3

GROOVE

Em Am

G-DUR PENTATON

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISER

0 3 0 2 0 2 0 2 0 3 0 3

GROOVE

G C

På dette niveau er det for tidligt, at snakke om hviletoner og spændingstoner.

Målet er først og fremmest at få en fornemmelse for melodi / solo, akkorder og rytme.

Akkompagnementet kunne gøre det ud for en konkret opgave, der skal øves hjemmefra, med tabulatur & node og evt. også en filmet demonstration (m. mobiltelefonen).

A-MOL PENTATON **SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISÉR**

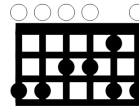
The diagram shows the A minor pentatonic scale on a fretboard. The musical notation includes a treble clef staff with a key signature of one flat and a bass clef staff with fret numbers: 0, 3, 0, 3, 0, 2, 0, 2, 1, 3, 0, 3.

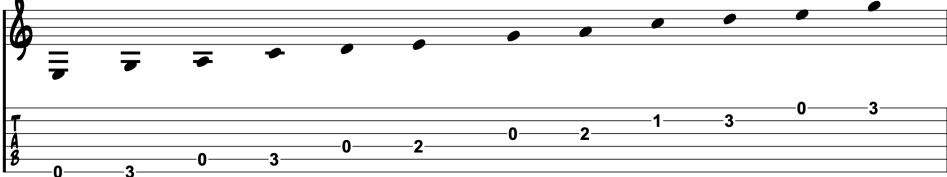
GROOVE

The diagram shows the Am and Dm chords on a fretboard. The musical notation includes a treble clef staff with a key signature of one flat and a bass clef staff with fret numbers: 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 0.

C-DUR PENTATON **SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISÉR**

The diagram shows the C major pentatonic scale on a fretboard. The musical notation includes a treble clef staff with a key signature of one flat and a bass clef staff with fret numbers: 0, 3, 0, 3, 0, 2, 0, 2, 1, 3, 0, 3.

GROOVE

The diagram shows the C and F chords on a fretboard. The musical notation includes a treble clef staff with a key signature of one flat and a bass clef staff with fret numbers: 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 0.

Jeg synes, at det er forkert at øve sig på specifikke licks - navnligt på dette niveau - men det er oplagt at tage udgangspunkt i elementer fra elevens solo, kommentere på det, og evt. at forfine frasen - vise hvordan den kan blive bedre.

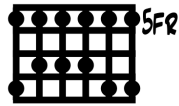
Improvisation må ikke overskygge, at spille "rigtige" numre, det kan blive for abstrakt. Jeg synes, at 4-5 minutter er passende indenfor en lektion af 20 - 25 minutters varighed.

KAPITEL 2

LEKTION TIL EN AVANCERET BEGYNDER

Pentaton-skalaen - i mol & dur - kunne udgøre et længere forløb. Akkorderne - de angivne greb - bør også læres, med henblik på det harmoniske overblik: Skalaens relevans til akkorderne skal ses og høres. Bas-figuren, der spilles sammen med akkorderne kan forsimples.

1. POSITION

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISER

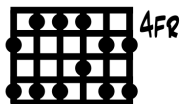
A-MOL PENTATON

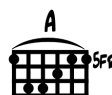
GROOVE#1

A-DUR PENTATON

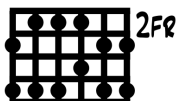

GROOVE#2

Det er vigtigt, at bruge tid på alle 5 positioner - f.eks. ved at eleven får stillet opgaven at bruge en eksakt position i solo & akkompagnement. Akkorderne - grebene - kan forsimples.

2. POSITION

E-MOL PENTATON

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISER

GROOVE#1

ALTERNATIV:

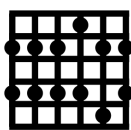
E-DUR PENTATON

GROOVE#2

ALTERNATIV:

Det er oplagt, at tage udgangspunkt i dét, eleven spiller: Fremhæv fraser, og forfin dem, ved at spille dem igen, og igen. Det er en meget vigtig proces, der kræver en undervisers feedback.

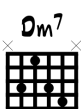

3. POSITION 2FR

D-MOL PENTATON

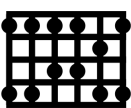
SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISÉR

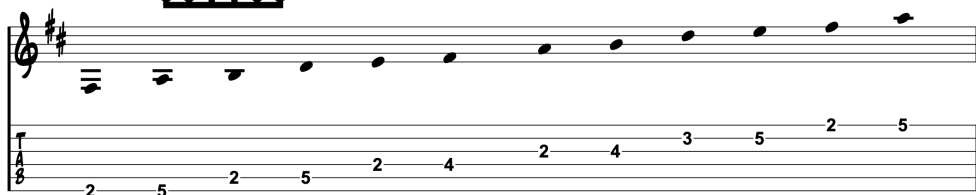
GROOVE#1 Dm7 3FR

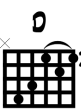
 Gm7 3FR

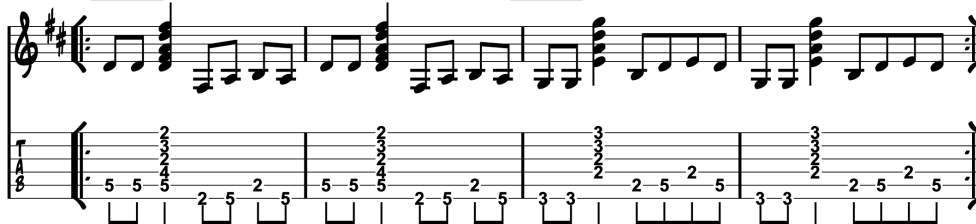

D-DUR PENTATON 2FR

D-DUR PENTATON

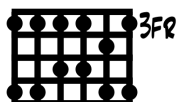
GROOVE#2 D 2FR

 G7 3FR ALTERNATIV: G 3FR

Tag udgangspunkt i numre fra sammenspilsundervisningen, eller elevens egne bands, f.eks. ved at arbejde med akkompagnementet, specifikke riffs, etc. - men også ved at spille solo.

4. POSITION

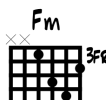
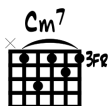

C-MOL PENTATON

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISÉR

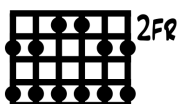
Musical notation for the C minor pentatonic scale. The top staff shows the scale in treble clef with a key signature of two flats (Bb and Eb). The bottom staff shows the fretboard with fingerings: 3, 6, 3, 6, 3, 5, 3, 5, 4, 6, 3, 6.

GROOVE#1

Musical notation for Groove #1. The top staff shows a rhythmic pattern of eighth notes in treble clef with a key signature of two flats. The bottom staff shows the fretboard with fingerings: 3 3 3, 3 6 3 6, 3 3 3, 3 6 3 6, 3 3 3, 3 6 3 5, 3 3 3, 3 6 3 5.

C-DUR PENTATON

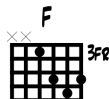
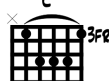

Musical notation for the C major pentatonic scale. The top staff shows the scale in treble clef with a key signature of one flat (Bb). The bottom staff shows the fretboard with fingerings: 3, 5, 3, 5, 2, 5, 2, 5, 3, 5, 3, 5.

GROOVE#2

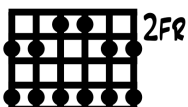
ALTERNATIV:

Musical notation for Groove #2. The top staff shows a rhythmic pattern of eighth notes in treble clef with a key signature of one flat. The bottom staff shows the fretboard with fingerings: 3 3 3, 3 5 3 5, 3 3 3, 3 5 3, 3 3 3, 3 5 3 5, 3 3 3, 7 3 5 3 5.

Improvisation må ikke overskygge, at spille "rigtige" numre, men et forløb med pentaton-skalaen i dur- og mol er vigtigt: Kombinationen af 2 positioner - at finde hviletonerne - at vride tonerne, hvor det kan lade sig gøre - vibrato - udvikling af fraser og riffs, etc. kan tage lang tid.

5. POSITION

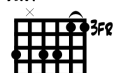

A-MOL PENTATON

SPIL SKALAEN, GROOVET OG IMPROVISÉR

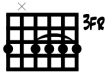
GROOVE #1

Am7(add4)

ALTERNATIV:

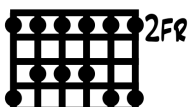
Am7

Dm7

A-DUR PENTATON

GROOVE #2

A^b

ALTERNATIV:

A

D

KAPITEL 2

LEKTION TIL EN KOMPETENT UDØVER

På dette niveau kan man sætte fokus på at skifte skala og position, f.eks. ved at spille blues. Spil bas-gangen, evt. tilsat akkorder, så akkompagnementet bliver til et konkret nummer - en konkret lektie, der skal læres.

BLUES I A-MOL

SPIL BASSEN - SPIL EVT AKKORDEN PÅ 1 "OG"

AM⁷ **DM⁷**

AM⁷ **F⁷** **E⁷** **AM⁷**

A-MOL PENTATON **D-MOL PENTATON**

KAN BRUGES PÅ AM⁷ - DM⁷ - F⁷ & E⁷ KAN BRUGES PÅ DM⁷ - F⁷ & E⁷

Her skal der skelnes imellem "fri leg" og "koncentreret improvisation". Prioriteres at blive i en skala - en position - kunne fokus være, at lære at holde pauser, at gentage fraser og udvikle dem, f.eks. ved at spille fraserne på forskellige slag i takten: På 2- slaget, 3-og, etc. hammer on's & pull off's, at vride i strengene, valg af vibrato, at spille dynamisk op og ned, etc.

Prioriteres et skalaskifte, er det vigtigt at høre tonernes relevans i forhold til den underliggende akkord. Det må være op til dig, som underviser - men der er fare for, at en lektion på 25 minutter ikke er nok til at opnå et harmonisk overblik, det tager lang tid at opbygge, med andre ord:

Forløbet med improvisation og pentaton-skalaen behøver ikke at munde ud i et konkret resultat efter hver lektion, men eleven skal med det samme have informativ feedback på sin præstation, og den samme eller lignende opgaver skal gentages flere gange.

BLUES I A-DUR

SPIL BASSEN - EVT MED AKKORD PÅ 1 "OG"

A

D7

Musical notation for the first system, including a treble clef staff with a key signature of two sharps (F# and C#) and a bass clef staff with fret numbers: 5 4 2 4 | 5 4 2 4 | 5 4 2 4 | 5 4 2 4 | 5 3 5 3 | 5 3 5 3.

A

E7

A

Musical notation for the second system, including a treble clef staff with a key signature of two sharps (F# and C#) and a bass clef staff with fret numbers: 5 4 2 4 | 5 4 2 4 | 2 4 2 4 | 2 4 2 4 | 5 4 2 4 | 5 4 2 4.

A-DUR PENTATON

KAN BRUGES PÅ A 7

Musical notation for the A major pentatone scale, including a treble clef staff with a key signature of two sharps (F# and C#) and a bass clef staff with fret numbers: 2 5 2 4 2 4 2 4 2 5 2 5.

A-MOL PENTATON

KAN BRUGES PÅ A 7 - D 7 & E 7

Musical notation for the A minor pentatone scale, including a treble clef staff with a key signature of two sharps (F# and C#) and a bass clef staff with fret numbers: 3 5 3 5 2 5 2 5 3 5 3 5.

E-MOL PENTATON

KAN BRUGES PÅ E 7

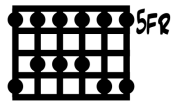
Musical notation for the E minor pentatone scale, including a treble clef staff with a key signature of two sharps (F# and C#) and a bass clef staff with fret numbers: 3 5 2 5 2 5 2 4 3 5 3 5.

KAPITEL 2

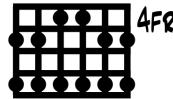
LEKTION TIL EN DYGTIG UDØVER

I forbindelse med pentaton-skalaen kan den dygtige udøver arbejde med det samme som den kompetente udøver: Valg af vibrato, at vride strenge, etc. Sværhedsgraden skal øges f.eks. ved at stille bundne opgaver til improvisation: Spil alle fraser på 2-slaget, slut alle fraser på en akkordtone, skift skala, etc.

I en modal sammenhænge kan 2 pentaton-skalaer kombineres:
 A-mol + B-mol pentaton = dorisk. A-dur + E-dur pentaton = Ionisk.

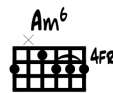
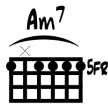
A-MOL PENTATON

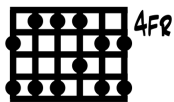
B-MOL PENTATON

Musical notation for A minor and B minor pentatonic scales. The top staff shows the melodic line in treble clef, and the bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers. The A minor scale is shown with fret numbers 5-8, 5-7, 5-7, 5-8, 5-8. The B minor scale is shown with fret numbers 5-7, 5-7, 4-7, 4-7, 5-7, 5-7.

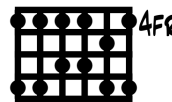
GROOVE#1

Musical notation for Groove #1. The top staff shows the melodic line in treble clef, and the bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers. The groove consists of a sequence of chords and notes: Am7 (5 fret) and Am6 (4 fret).

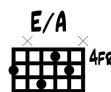
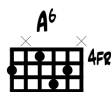
A-DUR PENTATON

E-DUR PENTATON

Musical notation for A major and E major pentatonic scales. The top staff shows the melodic line in treble clef, and the bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers. The A major scale is shown with fret numbers 5-7, 4-7, 4-7, 4-6, 5-7, 5-7. The E major scale is shown with fret numbers 4-7, 4-7, 4-6, 4-6, 5-7, 4-7.

GROOVE#2

Musical notation for Groove #2. The top staff shows the melodic line in treble clef, and the bottom staff shows the bass line in bass clef with fret numbers. The groove consists of a sequence of chords and notes: A6 (4 fret) and E/A (4 fret).

Man kan kombinere 2 pentaton-skalaer i en sang med flere akkorder: Over akkorderne fra en vamp i C-dur kunne C-dur pentaton-skala opfattes som "hvilende - uden spænding" - passende til C 6/9 (C-maj7) og Dm7 (Dm9) - C-mol pentaton-skala kunne opfattes som "dominantisk - med spænding" - passende til A7+ (A7#9) og G7+ (G7 #5 #9).

Diagram showing guitar chord shapes and pentatonic scales for C major and C minor.

Chords: C^{6/9}, Cmaj7, A⁺7, A7(#9)

Scale shapes: C-DUR PENTATON (2FR), C-MOL PENTATON (3FR)

Tablature: T A S | 3 3 3 3 | 3 4 5 3 | 6 5 5 5 | 5 4 3 5

Tablature: T A S | 3 5 3 5 | 2 5 2 5 | 3 5 3 5 | 3 5 3 5

Tablature: T A S | 3 5 3 5 | 2 5 2 5 | 3 5 3 5 | 3 5 3 5

Diagram showing guitar chord shapes and pentatonic scales for D minor and G7.

Chords: Dm7, Dm⁹, G⁺7, G7(#9)

Scale shapes: C-DUR PENTATON (2FR), C-MOL PENTATON (3FR)

Tablature: T A S | 3 3 3 3 | 3 4 5 3 | 4 4 4 4 | 6 4 4 4

Tablature: T A S | 3 5 3 5 | 2 5 2 5 | 3 5 3 5 | 3 5 3 5

Tablature: T A S | 3 5 3 5 | 2 5 2 5 | 3 5 3 5 | 3 5 3 5

Der findes mange "Jazz-tricks", der involverer pentaton-skalaen: Spil B-mol pentaton-skala over en C-maj7 akkord, eller spil F-mol pentaton-skala over G7 akkorden, etc. Det er meget vigtigt, at kunne se og høre hvilken relevans / irrelevans skalaen har i forhold til den underliggende akkord eller toneart. En teoretisk forklaring kan være nødvendig.

Et forløb, hvor der kombineres imellem pentaton-skalaer skal øge repertoiret af fraser, og det er vigtigt, at disse fraser afprøves i "rigtige numre". Modal musik bliver nemt stillestående, uden udfordringer til øret: Periode-fornemmelsen, skiftende akkorder, etc.

Det må være op til dig som underviser, at skabe relevans i forløbet med pentaton-skalaen.

KAPITEL 3

TERTSER & SEKSTER

Velkommen til kapitel 3.

Her kigger vi på anvendelsen af tertser og sekster som tostemmig melodi / improvisation, eller som supplement til akkompagnementet.

Jeg har valgt at fokusere på 4 intervaller: Store & små tertser samt store & små sekster, det er dem, der tydeligst klinger dur eller mol, og dermed definerer en toneart.

Skalaer på guitaren er som regel opdelt i 5 positioner, men det er op til dig at lave dine egne - justere fingersætninger, etc. efter behag.

DE 5 POSITIONER I C-DUR / A-MOL

2de position

2de position

4de position

4de position

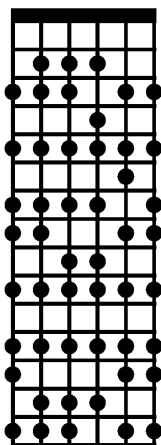
7de position

7de position

9de position

9de position

TOTALT OVERBLIK:

12de position

12de position

Tertser og sekster er gode til riffs eller som supplement til solospil

Am Em Am Em

og det kan gøre akkordspil lidt lettere, uden tunge komplicerede klange.

F G Am G7 C F G Am G7 C

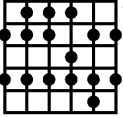

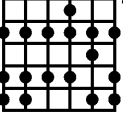
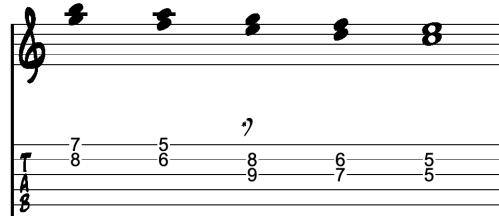
Det er muligt at udvide tertser / sekster med f.eks. en oktavfordobling i bunden eller toppen:

[tertsen & sekstens dybe tone er oktaveret]

[tertsen & sekstens lyse tone er oktaveret]

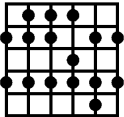
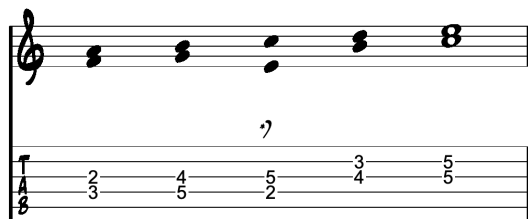
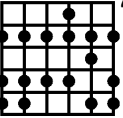
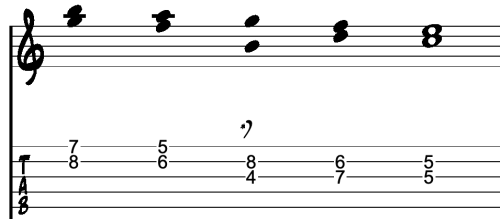
Spændvidden imellem tonerne bliver her ret stor, hvilket kan gøre akkord og melodispil lidt "tungt", melodien bliver til gengæld "stærkere" fordi den er fordoblet.

Hvis man kun vil bruge tertser indenfor en position, er man nødt til at "låne" fra en position over eller under den, man spiller i :

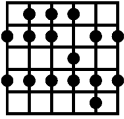
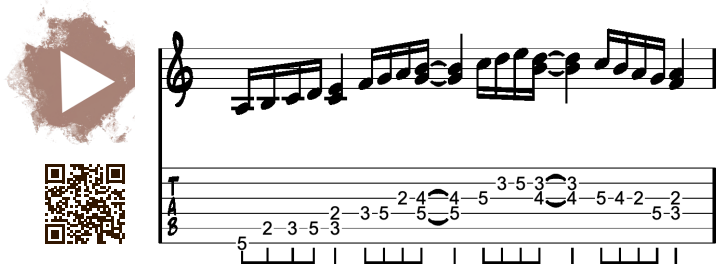

**) lånt fra en position under / over.*

Alternativt kan man skifte imellem tertser og sekster, hvor man før "lånte" fra en anden position.

**) sekst i stedet for terts.*

Øvelse: Spil en skala-baseret frase, sluttonen doubles af en terts eller en sekst.

En sjov udfordring er at spille tertser og sekster horisontalt "vandret" - ude af position.

[E & A strengen]

[E & D strengen]

[G & B strengen]

[G & E strengen]

Prøv at improvisere med dybe tertser & sekster på E & A strengen eller E & D strengen, suppler med åbne lyse strenge: G - B eller E strengen.

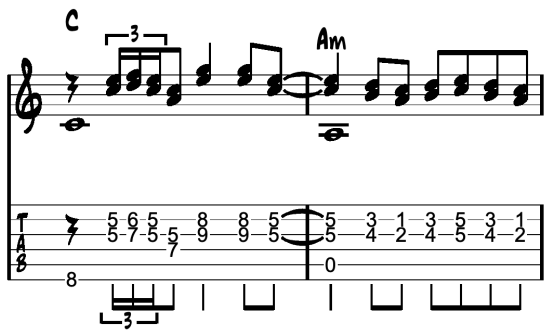
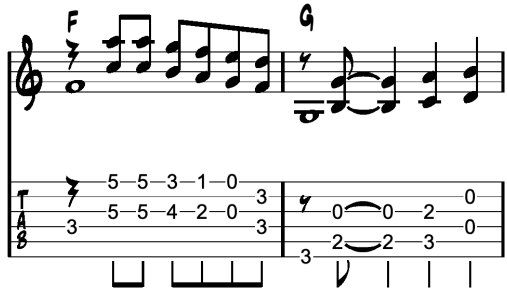

Det harmoniske overblik - den korrekte akkord, etc. er ikke så vigtigt i denne sammenhæng.

Efterhånden som man vender sig til at spille tertser & sekster, vil det rigtige valg m.h.t fingersætning og position blive sekundært i forhold til, hvad øret afgør.

Øv positionen - uden tempo - indtil fingersætning, lyd, etc. føles naturligt. Gå videre til at improvisere frit indenfor tonearten.

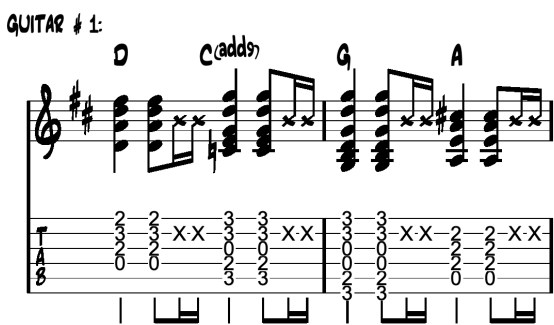
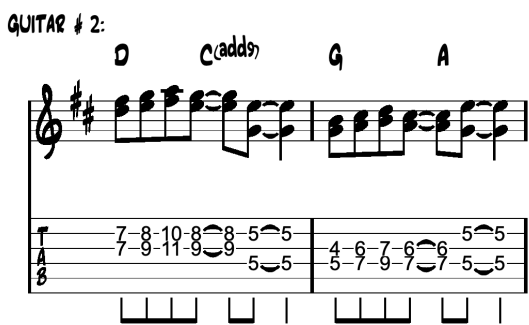
Man kan også komponere riffs eller små melodier, med tertser & sekster - f.eks. over en kendt sangs akkorder.

The first musical example shows a riff over C and Am chords. The guitar part consists of eighth notes: C5, E5, G5, A5, G5, E5, C5, A5, G5, E5, C5, A5, G5, E5, C5. The fretboard diagram shows the following fingerings: C (5-6-5-5), Am (8-8-5), C (5-4-2-4-5-4-2), and Am (5-4-2-4-5-4-2).

The second musical example shows a riff over F and G chords. The guitar part consists of eighth notes: F5, A5, C6, B5, A5, G5, F5, G5, A5, B5, C6, B5, A5, G5, F5. The fretboard diagram shows the following fingerings: F (5-5-3-1-0), G (5-5-4-2-0-3), F (0-0-2-0), and G (0-0-2-0).

Tertser & sekster er et godt alternativ, hvis der er 2 guitarister i samme band: Den ene guitar spiller "almindelige akkorder" - den anden guitar spiller riffs baseret på tertser eller sekster.

The first musical example shows two guitar parts over D, C(add9), G, and A chords. Guitar #1 plays a riff of eighth notes: D5, F#5, A5, B5, A5, G5, F#5, D5, B5, A5, G5, F#5, D5. Guitar #2 plays a chord progression: D (7-8-10-8), C(add9) (8-5-5), G (4-6-7-6), and A (6-5-5). The fretboard diagrams show the following fingerings for Guitar #1: D (2-2), C (3-3), G (3-3), and A (2-2).

The second musical example shows two guitar parts over D, C(add9), G, and A chords. Guitar #1 plays a chord progression: D (2-2), C (3-3), G (3-3), and A (2-2). Guitar #2 plays a riff of eighth notes: D5, F#5, A5, B5, A5, G5, F#5, D5, B5, A5, G5, F#5, D5. The fretboard diagrams show the following fingerings for Guitar #2: D (7-8-10-8), C (8-5-5), G (4-6-7-6), and A (6-5-5).

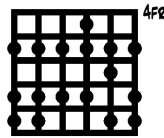
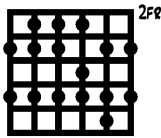

KAPITEL 3

AKKORD & MELODI #4

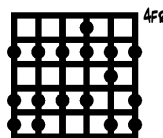
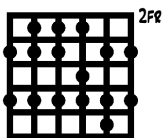
Spil C-dur / A-mol skalaen med tertser og sekster i 2 positioner.

Bemærk, at man er nødt til at "låne" fra en af de andre positioner, for at kunne spille tertser vertikalt - "lodret" - frem og tilbage i positionen:

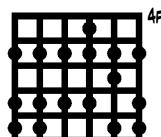
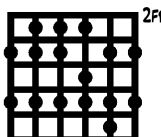
Musical notation for C major scale in 2nd and 4th positions. The staff shows the scale in treble clef. The bass line shows fingerings: 2 3 5, 2 3 5, 2 3 5, 1 2 3 4 5, 1 3 5, 7 8, 7 5, 8 6 5, 7 5 4, 7 5 3, 7 5 3.

*) vi låner fra en anden position

Musical notation for A minor scale in 2nd and 4th positions. The staff shows the scale in treble clef. The bass line shows fingerings: 2 3 5, 2 4 5, 2 3 5, 3 5, 2 4 5, 8 7 5, 8 6 5, 7 5 4, 7 5, 8 7 5, 8 7 5.

Prøv at veksle imellem tertser og sekster, for at undgå at "låne fra en anden position:

Musical notation for C major scale in 2nd and 4th positions, alternating chords. The staff shows the scale in treble clef. The bass line shows fingerings: 2 3 5, 2 3 5, 2 3 5, 2 3 4 5, 2 3 5, 6 5 6, 8 7 5, 8 6 5, 4 7 5, 7 5 4, 8 7 5, 8 7 5, 8 7 5.

Improvisation, hvor der anvendes tertser og sekster med en løst klingende E, A & D streng:

Musical notation for improvisation with chords Em, Am, Dm, Em, Am, Dm. The staff shows the scale in treble clef. The bass line shows fingerings: 7 5 8 6 6, 5 7 5 4 4, 1 3 5 3 3, 3 5 7 5 5, 7 5 8 5 5, 6 3 5 5 5.

KAPITEL 3

AKKORD & MELODI #6

Her skal du spille sekster horisontalt - "vandret" - ude af position.
Vi skifter imellem A - D & E mixolydisk skala, det er en dur-skala med en lille 7'er.

Lad en dyb grundtone klinge med, hvor det er muligt:

A MIXOLYDISK

A⁷ A & G strengen D & B strengen G & E strengen

T: 0 2 4 6 7 9 11 12 0 2 3 5 7 8 10 12 0 2 3 5 7 9 10 12
A: 2 4 5 7 9 10 12 14 0 2 4 5 7 9 11 12 0 2 4 6 7 9 11 12

Lad evt. den lyse E streng klinge med, når der spilles på A & G strengen og D & B strengen.

D MIXOLYDISK

D⁷ A & G strengen D & B strengen G & E strengen

T: 0 2 4 5 7 9 11 12 0 1 3 5 7 8 10 12 0 2 3 5 7 8 10 12
A: 2 3 5 7 9 10 12 14 0 2 4 5 7 9 10 12 0 2 4 5 7 9 11 12

Prøv også at lade B strengen klinge med, når der spilles på G & E strengen.

E MIXOLYDISK

E⁷ A & G strengen D & B strengen G & E strengen

T: 1 2 4 6 7 9 11 13 0 2 3 5 7 9 10 12 0 2 4 5 7 9 10 12
A: 2 4 5 7 9 11 12 14 0 2 4 6 7 9 11 12 1 2 4 6 7 9 11 13

Her er en improvisation med sekster og løse strenge knyttet til en akkord:

A⁷ D⁷ E⁷ A⁷

T: 2 0 3 5 7 7 0 5 4 0 2 1 0 2 4 6 9 0 7 6
A: 2 4 5 7 0 7 0 5 4 0 2 1 0 2 4 6 9 0 7 6
B: 0 2 4 5 7 0 2 4 5 7 0 2 4 5 7 10 9 7

KAPITEL 3

LEKTION TIL EN AVANCERET BEGYNDER

Hvis den avancerede begynder har haft et forløb med pentaton-skalaen, er det ikke svært, at udvide med de 2 ekstra toner, så dur & mol-skalaen læres:

2^{pe}

3-5 2-3-5 2-3-5 2-4-5 3-5-6 3-5

4^{pe}

5-7-8 5-7-8 5-7 4-5-7 5-6-8 5-7-8

7^{pe}

7-8-10 7-8-10 7-9-10 7-9-10 8-10 7-8-10

9^{pe}

10-12-13 10-12 9-10-12 9-10-12 10-12-13 10-12-13

12^{pe}

12-13-15 12-13-15 12-14-15 12-14 12-13-15 12-13-15

I modsætning til pentaton-skalaen er der større risiko for "forkert spillede toner" - dem, der ikke passer til den underliggende akkord. Det er vigtigt at arbejde med hviletoner og spændingstoner.

Spil akkorderne og melodien, derefter improviseres over A-stykket. Fraser i soloen skal slutte på hviletoner, der i det konkrete nummer er toneartens grundtone (a) - tert (c) - kvint (e)

A MOL SKALA

INTRO

A

På E-mol7 & D-mol7 kan spændings-tonerne **b d & f** bruges som hviletoner, men målet er her først og fremmest, at kunne høre og se toneartens hviletoner på guitar.

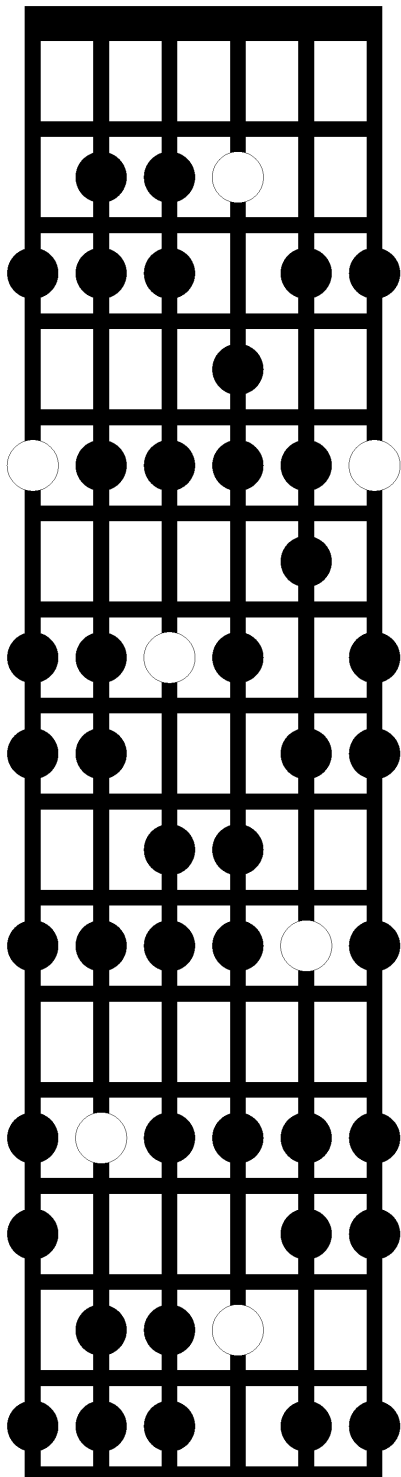
Det må være op til underviseren at vælge numre, der passer i sværhedsgrad, og være overbærende med "forkerte toner" - improvisation skal stadig være frit og sjovt!

KAPITEL 3

LEKTION TIL EN KOMPETENT UDØVER

Med udvidelsen af pentaton-skalaen til dur & mol-skala bliver det harmoniske overblik udfordret. Det kan være en stor hjælp, at se positionerne med et tilknyttet greb / en akkord.

MOL-SKALAEN

Am⁷(add1)

3-5

2-3-5 2-3-5 2-4-5 3-5-6 3-5

Am⁷

5-7-8

4-5-7 5-6-8 5-7-8

Am⁷

7-8-10

7-8-10 7-9-10 7-9-10 8-10 7-8-10

Am⁷

10-12-13

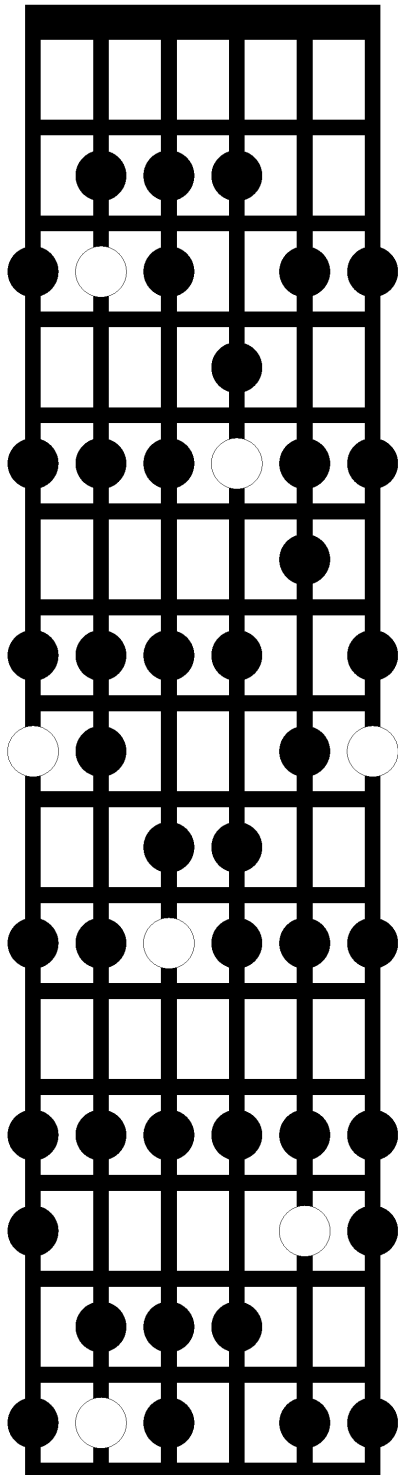
9-10-12 10-12-13 10-12-13 10-12-13 10-12-13

Am⁷

12-13-15

12-13-15 12-14 12-13-15 12-13-15 12-13-15

DUR-SKALAEN

C

3rd fret

2nd fret

T A B

3 5 2 3 5 2 3 5 3 5 6 3 5

C

5th fret

4th fret

T A B

5 7 8 5 7 8 5 7 4 5 7 5 6 8 5 7 8

C

7th fret

7th fret

T A B

7 8 10 7 8 10 7 9 10 7 9 10 8 10 7 8 10

C

10th fret

9th fret

T A B

10 12 13 10 12 13 9 10 12 9 10 12 10 12 13 10 12 13

C

12th fret

12th fret

T A B

12 13 15 12 13 15 12 14 12 13 15 12 14 12 13 15 12 13 15

Kapitel 3's fokus er, at spille temaer / improvisation tostemmigt, ved at tilføje tertser eller sekster.

Opgaven går her på at spille en melodi med sekster:

HVEM KAN SEJLE FORUDEN VIND

Am Dm Am

Dm Am F E7 Am

Opgaven går her på at spille den samme melodi med en kombination af tertser og sekster:

Am Dm Am

Dm Am F E7 Am Am6

KAPITEL 3

LEKTION TIL EN DYGTIG UDØVER

Melodien spilles med tertser eller sekster efter behov, og evt. en bastone. Det er vigtigt at have fokus på den underliggende akkord - at se og høre de tilføjede toners relevans.

AMAZING GRACE

First system of musical notation for 'Amazing Grace'. It consists of a treble clef staff with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 3/4 time signature. The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, and then a triplet of eighth notes B4, C5, and B4. The accompaniment is shown on a guitar staff with fret numbers: 2, 2, 2 in the first measure; 2, 4, 2 in the second measure with a triplet bracket; 3, 4 in the third measure; 4, 5 in the fourth measure; and 2, 2 in the fifth measure. Chord symbols A, C#7, D, and A are placed above the staff.

Second system of musical notation. The melody continues with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, and then a triplet of eighth notes B4, C5, and B4. The accompaniment fret numbers are: 2, 4, 2 in the first measure with a triplet bracket; 2, 5, 2 in the second measure; 1, 0, 2, 0 in the third measure; and 3, 2, 0 in the fourth measure. Chord symbols F#m, A7, E, and E7 are placed above the staff.

Third system of musical notation. The melody continues with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, and then a triplet of eighth notes B4, C5, and B4. The accompaniment fret numbers are: 0, 2 in the first measure; 2, 4, 2 in the second measure with a triplet bracket; 3, 4 in the third measure; 4, 5 in the fourth measure; and 2, 2 in the fifth measure. Chord symbols A, C#7, D, and A are placed above the staff.

Fourth system of musical notation. The melody continues with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, and then a triplet of eighth notes B4, C5, and B4. The accompaniment fret numbers are: 2, 4, 2 in the first measure with a triplet bracket; 2, 0 in the second measure; 2, 5, 2, 4, 2 in the third measure; and 2, 4, 5 in the fourth measure. Chord symbols F#m, A/E, E, D, A/C#, Bm7, and A are placed above the staff.

Her er en nedskrevet improvisation, der anvender tertser & sekster. I soloen spilles over den underliggende akkord, ved at forbinde akkord-toner med skala eller kromatik:

AMAZING GRACE (SOLO)

First system of music for 'Amazing Grace (Solo)'. It features a treble clef, a key signature of three sharps (F#, C#, G#), and a 3/4 time signature. The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, and then a triplet of eighth notes (B4, C5, B4). The accompaniment consists of a bass line with a 3/4 time signature, starting with a quarter note G2, followed by a quarter note A2, and then a triplet of eighth notes (B2, C3, B2). Chords are indicated above the staff: A, C#7, D, and A.

Second system of music. The melody continues with a quarter note B4, followed by a quarter note C5, and then a triplet of eighth notes (B4, A4, G4). The accompaniment continues with a quarter note B2, followed by a quarter note C3, and then a triplet of eighth notes (B2, A2, G2). Chords are indicated above the staff: F#m, A7, E, and E7.

Third system of music. The melody continues with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, and then a triplet of eighth notes (B4, C5, B4). The accompaniment continues with a quarter note G2, followed by a quarter note A2, and then a triplet of eighth notes (B2, C3, B2). Chords are indicated above the staff: A, C#7, D, and A.

Fourth system of music. The melody continues with a quarter note B4, followed by a quarter note C5, and then a triplet of eighth notes (B4, A4, G4). The accompaniment continues with a quarter note B2, followed by a quarter note C3, and then a triplet of eighth notes (B2, A2, G2). Chords are indicated above the staff: F#m, A/E, E, D, A/C#, Bm7, and A.

Det harmoniske overblik er her udfordret: Der er både top- og bundtone at fokusere på. Jeg synes ikke, at det betyder så meget, om der spilles "forkert" over den underliggende akkord, så længe tertserne og seksterne er indenfor tonearten. Det kan tage lang tid, at lære at spille "rigtigt" - at kunne overskue at spille på alle akkorderne - målet er her først og fremmest, at spille noget, der lyder godt i sig selv.

KAPITEL 4

3TONEDE GREB

Velkommen til kapitel 4.

E-mol dorisk - en mol skala med stor 6'er - harmoniseret med 3 toner pr akkord: "3tonede greb".

Diagram showing fretboard positions for 3-note chords (3FR, 4FR, 6FR, 8FR, 10FR, 12FR) on the guitar. The diagram includes a grid with 'x' marks for muted strings and a musical staff with corresponding chord symbols and fret numbers for strings T, A, and S.

Det "3tonede greb" er en sekst med en tilføjet terts imellem intervallets top eller bundtone.

Musical notation showing the structure of a 3-note chord. It labels "SEKST" (sext), "TILFØJET TONE" (added tone), and "3TONET VOICING" (3-note voicing) with corresponding fret numbers for strings T, A, and S.

Som sådan er de "3tonede greb" ikke tænkt som "rigtige" akkorder, men som klange man kan spille inden for en toneart - enten som riffs, eller som udfyldning imellem akkordskift.

Musical notation showing a riff in E minor 7th and a sequence of chords: G major 7, C major 7, D7, and G major 6. It includes fret numbers for strings T, A, and S.

Harmoniseringen af skalaen er ikke konsekvent, det vil sige, at der er tone-gentagelser imellem akkorderne. Det er for at undgå b5 intervallet i grebet, der ville få akkorden til at lyde som en dominant-akkord. I denne sammenhæng vil jeg gerne undgå funktionsharmoniske træk.

Her er et overblik over grebene spillet horisontalt - "vandret" - ude af position i E-mol dorisk.

Musical notation showing horizontal playing of the E minor scale across three fretboard positions. It includes fret numbers for strings T, A, and S.

*) toner er gentaget fra den forrige akkord.

Spil en takt med 3tonede greb som riffs over E-mol dorisk. Spil derefter en takts solo, hvor skalaen anvendes.

Musical notation for the first exercise, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

Musical notation for the second exercise, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

Spil en frase, slut med 3tonede greb, som supplerende akkompagnement til frasen.

Musical notation for the first phrase, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

Musical notation for the second phrase, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

Når man skal bruge 3tonede greb som riffs over et fastlagt akkordskema, er det en god idé, at det sidste grebs øverste eller nederste tone, passer til akkorden i becifringen:

G7 (toptonen i grebet er g)

Musical notation for G7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er b)

Musical notation for G7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er d)

Musical notation for G7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er f)

Musical notation for G7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

C7 (toptonen i grebet er Bb)

Musical notation for C7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er c)

Musical notation for C7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er e)

Musical notation for C7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er g)

Musical notation for C7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

D7 (toptonen i grebet er a)

Musical notation for D7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er c)

Musical notation for D7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er d)

Musical notation for D7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

(toptonen i grebet er f#)

Musical notation for D7 chord, showing a riff and a solo in E minor Dorian mode. The riff consists of a 3-note chord (E-G-B) and a 3-note chord (E-G-B). The solo is a scale: E4-F4-G4-A4-B4-C5-B4-A4-G4-F4-E4.

Prøv at lave riffs over skiftet G7 - C7 & D7 - en takt pr. akkord - anvend 3tonede greb.

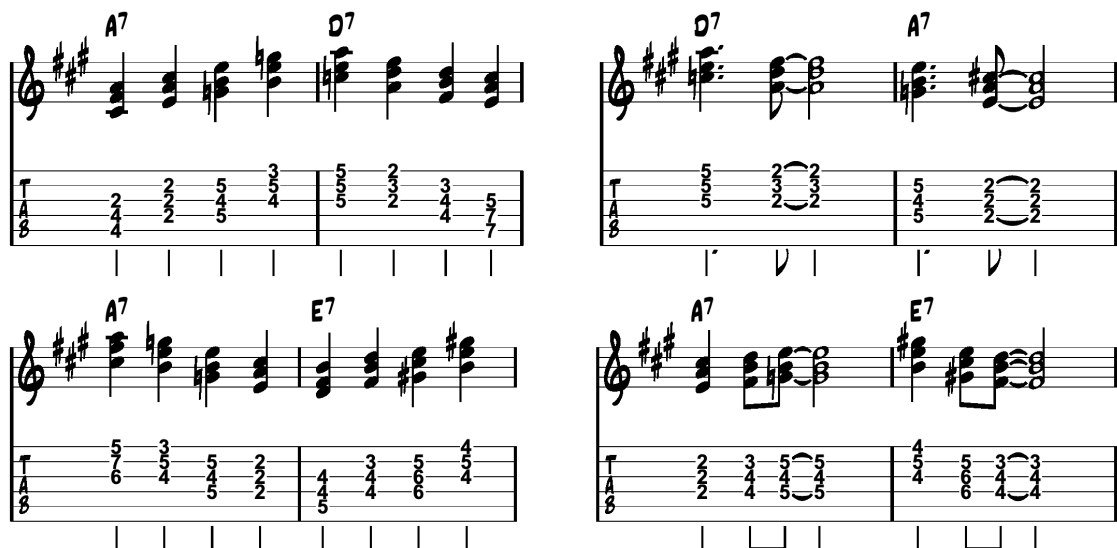

Prøv at lave riffs med streng-kombinationen: G - B & E og de 3tonede greb.

Prøv at bruge de 3tonede greb som bindeled, f.eks. imellem akkordskiftet fra en blues i A. Start med at øve skiftet fra A7 til D7 og skiftet fra E7 til A7

Og prøv så at spille det over hele bluesformen ...

KAPITEL 4

AKKORD & MELODI #7

Spil de 3tonede greb i E-mol dorisk horisontalt, "vandret" - ude af position:

E-MOL DORISK

Em7 A - D & G strengen D - G & B strengen G - B & E strengen

T	0	2	4	6	7	9	11	12	0	2	3	5	7	9	10	12	0	2	3	5	7	9	10	12
A	2	4	5	7	9	9	11	14	0	2	4	5	7	9	11	12	0	2	4	5	7	9	10	12
B	2	4	5	7	9	10	12	14	0	2	4	5	7	9	11	12	0	2	4	5	7	9	10	12

Spil de 3tonede greb vertikalt, "lodret" - inde i position:

E-MOL DORISK

T	0	2	4	2	3	5	2	3	7	5	8	7	5	7	6	4	7	6	4	7	6	4	7	6	4
A	2	4	5	2	4	5	2	4	7	6	8	7	5	7	6	4	7	6	4	7	6	4	7	6	4
B	2	4	5	2	4	5	2	4	7	6	8	7	5	7	6	4	7	6	4	7	6	4	7	6	4

Bemærk at vi låner fra en tilstødende position, det er vi nødt til, hvis skalaen konsekvent skal spilles med 3tonede greb.

Målet er her først og fremmest, at blive fortrolig med grebene og skalaens positioner.

Her er en improvisation i E-mol dorisk, hvor der anvendes 3tonede greb:

Em7 A7

T	7	5	3	5	3	7	5	3	5	3	2	3	5	7	5	3	5	7	9	7	7	7	10	7
A	7	6	4	6	4	7	6	4	5	4	2	4	4	6	4	2	4	4	6	7	6	7	9	7
B	7	6	4	6	4	7	6	4	5	4	0	2	4	5	7	5	4	4	6	7	6	7	9	7

KAPITEL 4

AKKORD & MELODI #8

Spil de 3tonede greb over G - C & D mixolydisk skala, i samme position:

G MIXOLYDISK

C MIXOLYDISK

D MIXOLYDISK

Spil de 3tonede greb over G - C & D mixolydisk skala, i samme position:

G MIXOLYDISK

C MIXOLYDISK

D MIXOLYDISK

Prøv evt. at lave riffs med de 3tonede greb.

Målet er først og fremmest, at blive fortrolig med skalaskiftene og de tilhørende akkorder.

Her er en improvisation, hvor der anvendes 3tonede greb som riffs:

KAPITEL 4

AKKORD & MELODI #9

Spil de 3tonede greb over A - D & E mixolydisk skala og spil A-mol & E-mol pentaton skala:

A MIXOLYDISK

D MIXOLYDISK

E MIXOLYDISK

A⁷

A-mol pentaton skala

D⁷

A-mol pentaton skala *)

E⁷

E-mol pentaton skala

*) skalaen passer også fint over D7 & E7

Spil grebene frit over en blues i A-dur. Skift imellem at spille 3tonede greb og solo. Målet er, at kunne spille solo og bruge de 3tonede greb som supplerende akkompagnement.

- I princippet kan du spille A-mol pentaton over alle akkorderne, men det skaber en god nuanceforskel, hvis du vælger at spille E-mol pentaton over E⁷ akkorden. Bemærk, at vi her bruger mol pentaton-skalaer over dur-akkorder. Det er i teorien forkert, men det er det rigtige valg, hvis du vil spille indenfor bluestraditionen.

Her er en improvisation, hvor der spilles solo, der kombineres med 3tonede greb:

A⁷

D⁷

A⁷

D⁷

A⁷

E⁷

A⁷

KAPITEL 4

LEKTION TIL EN AVANCERET BEGYNDER

3tonede greb er en udvidelse af kap 3's anvendelse af tertser og sekster.
Det er en god måde, at gå fra melodispil med tertser & sekster over til riff-baseret spil.
Her anvendes de 3-tonede greb som riffs, der udgør temaet i en blues:

Musical notation for the first system, featuring a treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), and a 4/4 time signature. The staff contains a melodic line with eighth notes and a bass line with fret numbers. Above the staff are four chord diagrams labeled "10Fe" and "6Fe". The system is marked with "A7".

Musical notation for the second system, continuing the melody and bass line. It includes six chord diagrams labeled "10Fe", "6Fe", "7Fe", "5Fe", "10Fe", and "6Fe". The system is marked with "D7" and "A7".

Musical notation for the third system, featuring a treble clef and key signature of two sharps. The staff contains a melodic line with eighth notes and a bass line with fret numbers. Above the staff are four chord diagrams labeled "9Fe", "7Fe", "6Fe", and "4Fe". The system is marked with "E7".

Musical notation for the fourth system, featuring a treble clef and key signature of two sharps. The staff contains a melodic line with eighth notes and a bass line with fret numbers. Above the staff are eight chord diagrams labeled "14Fe", "12Fe", "10Fe", "10Fe", "6Fe", "4Fe", "3Fe", and "2Fe". The system is marked with "A7".

Målet er her, at kunne spille de 3tonede greb som riffs over akkorderne fra en blues.

Den samme opgave, med nogenlunde de samme riffs, men tilsat improvisation:
 Først spilles riffet - i hver 2. takt skal der improviseres.

Chord diagrams for A7:

Chord diagrams for A7:

Chord diagrams for D7:

Chord diagrams for D7:

Chord diagrams for A7:

Chord diagrams for A7:

Chord diagrams for E7:

Chord diagrams for E7:

Chord diagrams for A7:

Chord diagrams for A7:

Det er ikke nemt at overholde perioden, man kan nemt blive grebet af improvisationen og miste pulsen, eller periode-fornemmelsen. Underviseren kan hjælpe, ved at spille med på riffet, evt. også i takterne, hvor eleven improviserer.

Målet er her at kunne kombinere solo og riff-baseret spil over akkorderne fra en blues.

KAPITEL 4

LEKTION TIL EN KOMPETENT UDØVER

Riff-baseret spil i dorisk molskala spillet horisontalt - ned ad grubebrættet - ude af position. Harmonikken er stillestående, men riffets andet greb (på 2- og) bruger spændingstoner **b d & f#**. Det skaber et forudhold, der tvinger øret til at acceptere dorisk mol.

Riffet skal læres som et tema, der også skal improviseres over. De 4 takters A-mol spilles ad lib.

D-mol & E-mol kan tilsættes efter behov.

RIFF OVER AMOL DORISK SKALA

RIFF OVER DMOL DORISK SKALA

RIFF OVER EMOL DORISK SKALA

Målet er at blive fortrolig med dorisk skala. Skala-skiftet er sekundært, men nødvendigt.

Modal improvisation bliver nemt retningsløst og kedeligt, skala-skiftet kan derfor virke forfriskende og den tekniske udfordring bliver en motiverende faktor.

Her går øvelsen ud på at spille i en position - vertikalt - med riffs og skala:

RIFF OVER A-MOL DORISK SKALA

A-MOL DORISK SKALA

RIFF OVER D-MOL DORISK SKALA

D-MOL DORISK SKALA

RIFF OVER E-MOL DORISK SKALA

E-MOL DORISK SKALA

KAPITEL 4

LEKTION TIL EN DYGTIG UDØVER

De 3tonede greb bruges her til at supplere melodien Greensleaves :

Em D C Bm

TAB 6 8 5 | 3 5 7 9 7 | 5 2 3 5 2 | 3 5 5 3 5 | 2 3 4 4 5

Em D Em B Em

TAB 3 5 7 9 7 | 5 2 3 5 2 | 3 2 5 4 6 4 | 5 5 5 5

G D C Bm

TAB 10 10 9 7 | 5 2 3 5 2 | 3 5 5 3 5 | 2 3 4 4 5

G D Em B Em

TAB 10 10 9 7 | 5 2 3 5 2 | 3 2 5 4 6 4 | 5 5 5 5

Her går opgaven ud på, at bruge de 3tonede greb som supplement til solo over Greensleeves:

Målet er her, at kunne supplere soloen med de 3tonede greb - underviseren akkompagnerer eleven - det er vigtigt at acceptere "forkerte greb" hos eleven, så længe perioden overholdes.

Opgaven går her på at spille det angivne greb - derefter improviseres uden tempo, men indenfor en position - et nyt angivet greb spilles, etc. Akkorderne er fra Greensleeves.

Her improviseres over skalen

KAPITEL 5

KVARTSTABLEDE AKKORDER

Velkommen til kapitel 5.

En kvartstabled akkord opnås ved at lægge 3 rene kvarter oven på hinanden:

#1 under melodien,
der er toptonen i grebet

#2 omkransende melodien,
der er mellemste tone i grebet

#3 over melodien,
der er nederste tone i grebet

De samme greb kan vendes om, så melodien konsekvent ligger øverst - det giver 3 muligheder:

[#1 melodien er øverst]

[#2 kvarten over oktaveres]

[#3 melodien oktaveres]

Bemærk, at ved 2 af omvendingerne opstår et "sekund-sammenstød". I teorien opfattes disse akkorder som forudhold - sus akkorder, der er uforløste klange - hverken dur eller mol.

Man kan opløse dem til dur eller mol:

**) i teorien skal kvinten også være i akkorden - i praksis kan den tit udelades*

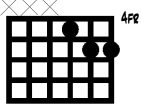
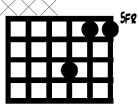
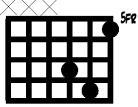
De kvartstabled greb er her ikke tænkt som "rigtige" akkorder, men mere som klange man kan spille "nogenlunde" indenfor en toneart - enten som riffs, eller som udfyldning imellem akkordskift. Jeg har generelt valgt at bruge 3 toner pr. akkord, men man kan bruge flere toner:

KAPITEL 5

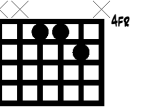
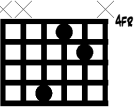
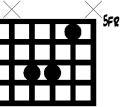
AKKORD & MELODI #10

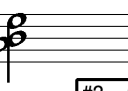
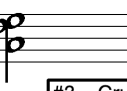
Spil de 3 modeller af kvart-stablede greb i 5. bånd:

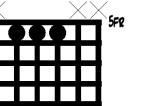
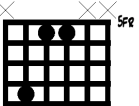
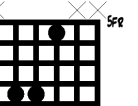

		
#1	#2	#3
"rene kvarter ovenpå hinanden"	"sekund-sammenstød nederst"	"sekund-sammenstød øverst"

 G - B & E	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#1 = Grundtone (a)</td></tr> <tr><td>Kvint (e)</td></tr> <tr><td>Sekund (b)</td></tr> </table>	#1 = Grundtone (a)	Kvint (e)	Sekund (b)	 #2 = Grundtone (a)	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#2 = Grundtone (a)</td></tr> <tr><td>Kvint (e)</td></tr> <tr><td>Kvart (d)</td></tr> </table>	#2 = Grundtone (a)	Kvint (e)	Kvart (d)	 #3 = Grundtone (a)	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#3 = Grundtone (a)</td></tr> <tr><td>Lille septim (g)</td></tr> <tr><td>Kvart (d)</td></tr> </table>	#3 = Grundtone (a)	Lille septim (g)	Kvart (d)
#1 = Grundtone (a)														
Kvint (e)														
Sekund (b)														
#2 = Grundtone (a)														
Kvint (e)														
Kvart (d)														
#3 = Grundtone (a)														
Lille septim (g)														
Kvart (d)														
T 5 A 5 S 2		T 5 A 5 S 7		T 5 A 5 S 7										

		
#1	#2	#3
"rene kvarter ovenpå hinanden"	"sekund-sammenstød nederst"	"sekund-sammenstød øverst"

 D - G & B	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#1 = Grundtone (e)</td></tr> <tr><td>Kvint (b)</td></tr> <tr><td>Sekund (f#)</td></tr> </table>	#1 = Grundtone (e)	Kvint (b)	Sekund (f#)	 #2 = Grundtone (e)	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#2 = Grundtone (e)</td></tr> <tr><td>Kvint (b)</td></tr> <tr><td>Kvart (a)</td></tr> </table>	#2 = Grundtone (e)	Kvint (b)	Kvart (a)	 #3 = Grundtone (e)	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#3 = Grundtone (e)</td></tr> <tr><td>Lille septim (d)</td></tr> <tr><td>Kvart (a)</td></tr> </table>	#3 = Grundtone (e)	Lille septim (d)	Kvart (a)
#1 = Grundtone (e)														
Kvint (b)														
Sekund (f#)														
#2 = Grundtone (e)														
Kvint (b)														
Kvart (a)														
#3 = Grundtone (e)														
Lille septim (d)														
Kvart (a)														
T 5 A 4 S 4		T 5 A 5 S 7		T 5 A 5 S 7										

		
#1	#2	#3
"rene kvarter ovenpå hinanden"	"sekund-sammenstød nederst"	"sekund-sammenstød øverst"

 A - D & G	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#1 = Grundtone (c)</td></tr> <tr><td>Kvint (g)</td></tr> <tr><td>Sekund (d)</td></tr> </table>	#1 = Grundtone (c)	Kvint (g)	Sekund (d)	 #2 = Grundtone (c)	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#2 = Grundtone (c)</td></tr> <tr><td>Kvint (g)</td></tr> <tr><td>Kvart (f)</td></tr> </table>	#2 = Grundtone (c)	Kvint (g)	Kvart (f)	 #3 = Grundtone (c)	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>#3 = Grundtone (c)</td></tr> <tr><td>Lille septim (bb)</td></tr> <tr><td>Kvart (f)</td></tr> </table>	#3 = Grundtone (c)	Lille septim (bb)	Kvart (f)
#1 = Grundtone (c)														
Kvint (g)														
Sekund (d)														
#2 = Grundtone (c)														
Kvint (g)														
Kvart (f)														
#3 = Grundtone (c)														
Lille septim (bb)														
Kvart (f)														
T 5 A 5 S 5		T 5 A 5 S 8		T 5 A 5 S 8										

Prøv evt. at lade en dyb E - A eller D streng klinge som drone, mens du spiller grebene.

Prøv også, at lade en lys E eller B streng klinge, oveni de dybere klingende greb.

Spil de kvart-stablede greb igennem en A-mol skala horisontalt - "vandret" - ude af position.
 Her bruges G - B & E strengene:

G - B & E

#1 #1 #2 #3 #1 #2 #3 #3 #1 #2 #1 #2 #3 #2 #3 #1

1 3 3 3 5 5 5 7 8 8 10 10 10 12 12 13
 0 2 5 5 4 7 7 9 7 10 9 12 12 14 14 12

Bemærk, at man kan bruge flere modeller af de kvartstablede greb på samme top-tone.
 Her bruges D - G & B strengene:

D - G & B

#1 #2 #1 #2 #3 #2 #3 #1 #1 #2 #3 #1 #2 #3 #3 #1

1 1 3 3 3 5 5 6 8 8 8 10 10 10 12 12 13
 0 3 2 5 5 7 7 5 7 10 10 9 12 12 14 12

Her bruges A - D & G strengene:

A - D & G

#1 #2 #3 #1 #2 #3 #3 #1 #2 #1 #2 #3 #2 #3 #1 #1

0 0 0 2 2 2 4 5 5 7 7 7 9 9 10 12
 0 3 3 2 5 5 7 5 8 7 10 10 12 12 10 12

Her er en improvisation, hvor der anvendes kvart-stablede greb i A-mol:

2 0 5 7 0 0 0 0 10 10 12 15 10 12 8 10 5 8
 2 5 7 3 0 0 0 0 0 12 12 14 10 12 0 0 0

KAPITEL 5

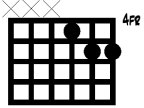
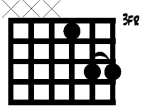
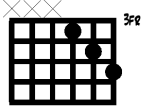
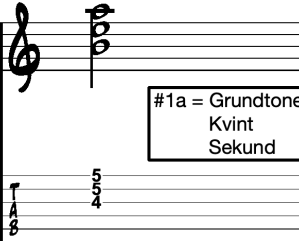
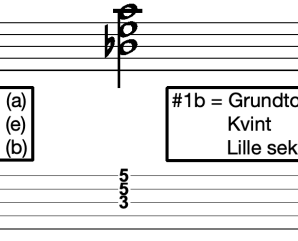
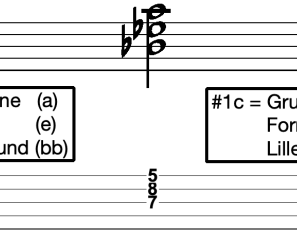
AKKORD & MELODI #11

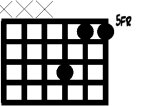
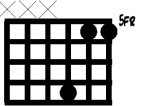
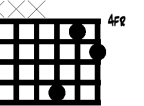
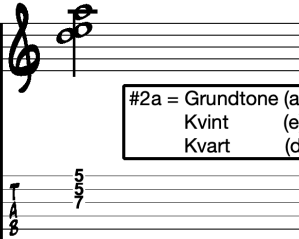
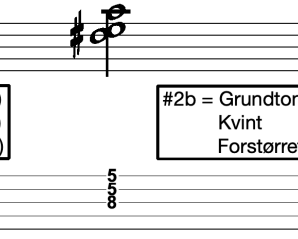
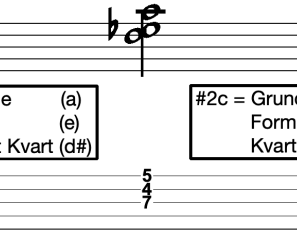
Her udvides model 1-3 af kvart-stablede greb.

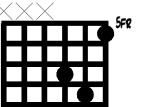
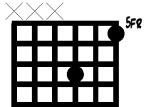
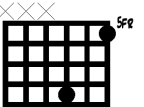
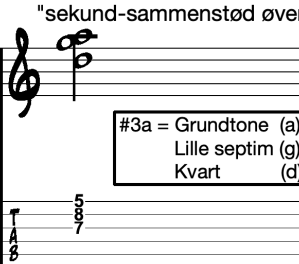
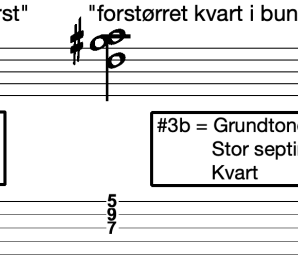
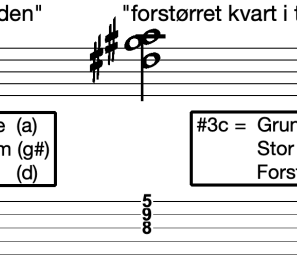
Vi tilføjer grebet forstørret kvart / formindsket kvint i bunden og toppen af akkorden.

Det giver 3 muligheder pr model:

		
#1A	#1B	#1C
"rene kvarter ovenpå hinanden"	"forstørret kvart i bunden"	"forstørret kvart i toppen"
		
#1a = Grundtone (a) Kvint (e) Sekund (b)	#1b = Grundtone (a) Kvint (e) Lille sekund (bb)	#1c = Grundtone (a) Formindsket kvint (eb) Lille sekund (bb)

		
#2A	#2B	#2C
"sekund-sammenstød nederst"	"forstørret kvart i bunden"	"formindsket kvint i toppen"
		
#2a = Grundtone (a) Kvint (e) Kvart (d)	#2b = Grundtone (a) Kvint (e) Forstørret Kvart (d#)	#2c = Grundtone (a) Formindsket kvint (eb) Kvart (d)

		
#3A	#3B	#3C
"sekund-sammenstød øverst"	"forstørret kvart i bunden"	"forstørret kvart i toppen"
		
#3a = Grundtone (a) Lille septim (g) Kvart (d)	#3b = Grundtone (a) Stor septim (g#) Kvart (d)	#3c = Grundtone (a) Stor septim (g#) Forstørret kvart (d#)

Spil de 3 kvart-stablede greb (1A - 1B & 1C) igennem en A-mol-skala, f.eks. horisontalt, "vandret" - ude af position. Undgå skala-fremmede toner:

Diagram showing guitar chord shapes for positions 1, 3, 5, 7, 8, 10, 12, and 13. Each diagram includes a fretboard grid with fingerings and a corresponding musical staff showing the chord notes.

1	3	5	7	8	10	12	13
0	2	4	5	7	9	10	12

Spil de 3 kvart-stablede greb (2A - 2B & 2C) igennem en A-mol-skala, f.eks. horisontalt, "vandret" - ude af position. Undgå skala-fremmede toner:

Diagram showing guitar chord shapes for positions 4, 5, 7, 9, 10, 12, and 13. Each diagram includes a fretboard grid with fingerings and a corresponding musical staff showing the chord notes.

4	5	7	9	10	12	13
4	5	7	9	10	12	16

Spil de 3 kvart-stablede greb (3A - 3B & 3C) igennem en A-mol-skala, f.eks. horisontalt, "vandret" - ude af position. Undgå skala-fremmede toner:

Diagram showing guitar chord shapes for positions 5, 7, 9, 10, 12, and 13. Each diagram includes a fretboard grid with fingerings and a corresponding musical staff showing the chord notes.

5	7	9	10	12	13
5	7	9	10	12	16

Spil en solofrase - f.eks. med A-mol skala - slut frasen af med at spille et af de kvart-stablede greb, det behøver ikke at passe ind i tonearten, sålænge en af tonerne i grebet er med i A-mol skalaen:

Spil et af de kvartstabledede greb - ud fra grebet spilles en frase: Det behøver ikke at være en bestemt toneart, eller skala - lad øret og fingrene bestemme:

Målet med disse øvelser, er at knytte de kvart-stablede greb til solo og at vænne øret til at spille noget, der har relevans til den klingende akkord. Det være sig tonalt - indenfor toneart & skala, eller atonalt - udenfor toneart & skala.

For at "åbne øret" for det atonale kunne en sjov øvelse være, at spille de 3 modeller - med variationer - med samme top-tone:

Her er eksempler på improvisationer, hvor de kvart-stablede greb med variationer anvendes:

model # 1a-1b & 1c (G B & E strengen)

(D G & B strengen)

(A D & G strengen)

model # 2a-2b & 2c (G B & E strengen)

Musical notation for the G, B, and E strings. The top staff is a treble clef with a G-clef. The bottom staff is a bass clef with a G-clef. The notation shows a sequence of notes and fingerings: 1-3-5, 3-7, 5-8, 12-10.

(D G & B strengen)

Musical notation for the D, G, and B strings. The top staff is a treble clef with a G-clef. The bottom staff is a bass clef with a G-clef. The notation shows a sequence of notes and fingerings: 1-3-0, 8-7, 6-8-5, 5-7.

(A D & G strengen)

Musical notation for the A, D, and G strings. The top staff is a treble clef with a G-clef. The bottom staff is a bass clef with a G-clef. The notation shows a sequence of notes and fingerings: 10-12-10, 9-10-8, 7-9-2-4, 10-14, 9-12, 7-10, 9-2-4, 10-14.

model # 3a-3b & 3c (G B & E strenggen)

Musical notation for model # 3a-3b & 3c (G B & E strings). The notation consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff shows a sequence of four chords: G major (G-B-E), B minor (B-D-F), E major (E-G-B), and C major (C-E-G). The bass staff shows the corresponding fret numbers for the strings: 0-2-0, 0-6-0, 7-9-0, and 8-10-0.

(D G & B strenggen)

Musical notation for (D G & B strings). The notation consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff shows a sequence of four chords: D major (D-F-A), G major (G-B-D), B minor (B-D-F), and C major (C-E-G). The bass staff shows the corresponding fret numbers for the strings: 2-4-1, 4-5-7, 7-9-9, and 9-10-8.

(A D & G strenggen)

Musical notation for (A D & G strings). The notation consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff shows a sequence of four chords: A major (A-C-E), D major (D-F-A), G major (G-B-D), and C major (C-E-G). The bass staff shows the corresponding fret numbers for the strings: 9-10-8, 7-9-6, 5-7-5, and 4-5-0.

KAPITEL 5

LEKTION TIL EN KOMPETENT UDØVER

De kvartstabledede greb er her ikke ikke tænkt som "rigtige" akkorder, men som klange man kan spille indenfor en toneart. Opgaven går her på at spille en melodi, suppleret med grebene.

DRØMTE MIG EN DRØM INAT

Am

Eleven skal supplere sin solo med de noterede greb, spillet horisontalt - ned ad gribebrættet:

Derefter improviseres over et modalt akkompagnement, spillet sammen med en bas-figur:

Am⁷ Em⁷

KAPITEL 5

LEKTION TIL EN DYGTIG UDØVER

Spil et af de 3 kvartstabledede greb fra kapitel 5, suppler med en frase fra C-dur / A-mol skala.
Målet er, at få kombineret grebene med solo / melodi indenfor en toneart.

2FR 2FR 2FR 3FR 3FR 4FR

5FR 5FR 5FR 7FR 7FR 7FR

8FR 9FR 9FR 10FR 10FR 10FR

12FR 12FR 12FR

Nogle af grebene har lidt store stræk - i en musikalsk sammenhæng kunne man udelade dem.

KAPITEL 6

DOMINANTISKE FORBINDELSER

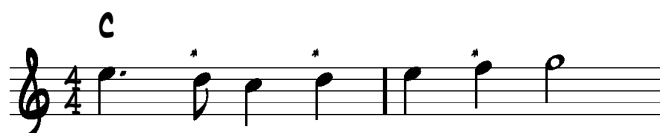
Velkommen til kapitel 6 - Gennemgangstoner og dominante forbindelser.

En melodi er ofte baseret på den underliggende akkords toner, men der kan opstå gennemgangstoner, der ikke er i akkorden. Som regel er disse akkordfremmede toner anvendt for at gå fra en akkord-omvendning til en anden, eller fra en akkord til den næste:

Et melodisk bindeled, der forbinder akkorder med hinanden.

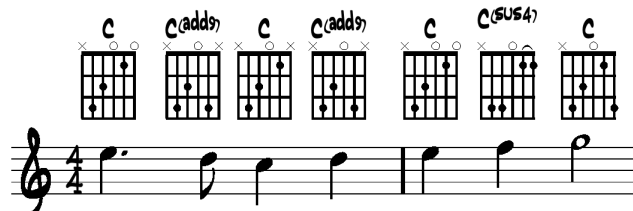
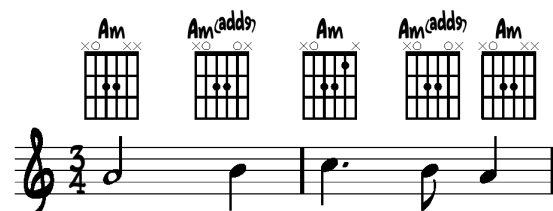

* gennemgangstoner

* gennemgangstoner

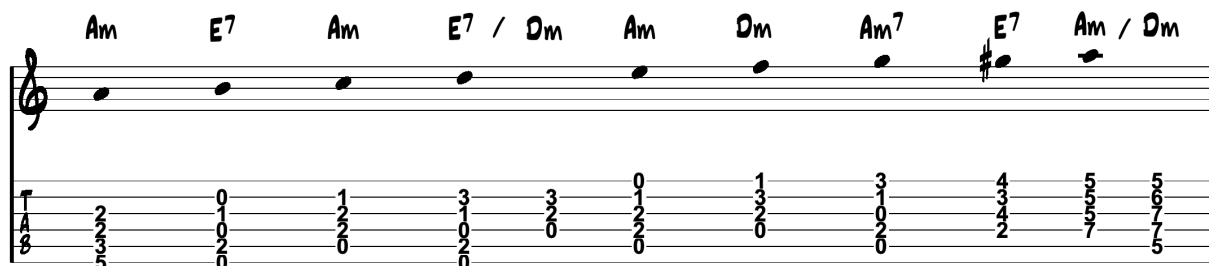
Man kan spille melodierne med akkordskift på hver tone:

Eller spille en akkord på 1-slaget i takten, og derefter spille resten af melodien - enten oveni den klingende akkord eller alene, uden følge af akkorder:

De akkordfremmede toner - gennemgangstonerne i A-mol skala tilsat ledetone (g#) - kan harmoniseres med sub-dominanten: D-mol, eller dominanten: E7

Bemærk, at nogle af tonerne i skalaen passer til flere af akkorderne.

Melodierne fra før kan nu harmoniseres således:

Øvelse: Skift imellem A-mol7, D-mol7 & E7. Efter hver akkord skal der spilles en solofrase, fra A-mol skalaen. Tilstræb at ende fraserne på en hviletone. A-mols hviletoner er a - c & e. D-mols hviletoner er d - f & a. E7s hviletoner er e - g# - b & d.

Man kan også vende øvelsen om, så solofraserne slutter med en af de 3 akkorder.

Man kan udvide akkorder efter behov: A-mol & D-mol (her tonika & sub-dominant) kan udvides med 7'eren - 9'eren & 11'eren. I teorien kan A-mol yderligere udvides med b13 og D-mol med 13, men i praksis kan akkorden komme til at klinge "for stor og kompleks".

A-dur & D-dur (her tonika & sub-dominant) kan udvides med 6'eren, den store 7'er & 9'eren. I teorien kan A-dur yderligere udvides med 11 og D-dur med #11, men i praksis kan akkorden komme til at klinge "for stor og kompleks".

Dominanten i A-mol (E7) udvides med b9, det er for at kunne harmonisere tonen "f".
 E7 b9 kan udskiftes med en dim-akkord: G#dim - Bdim - Ddim & Fdim.
 De 4 dim-akkorder indeholder de samme toner som E7b9 - på nær "e".

Diagram showing the E7(b9) chord and four diminished chords (G#dim, Fdim, Ddim, Bdim) with their constituent notes. The notes for E7(b9) are f, d, b, g#, e. The notes for G#dim are f, d, b, g#. The notes for Fdim are d, b, g#, f. The notes for Ddim are b, g#, f, d. The notes for Bdim are g#, f, d, b. Below the chords, the notes g#, b, d, f are listed.

Øvelse: Spil en A-mol akkord efterfulgt af en solofrase - spil derefter en af de 4 dim-akkorder og spil en ny frase. Bemærk at hviletonerne a - c & e ikke længere er gode, at slutte frasen på. Gennemgangstonerne g# - b - d & f bliver til "spændingstoner", de passer godt til de 4 formindskede akkorder.

Diagram showing the Am7, G#dim, and Am11 chords with their constituent notes and a fretboard diagram with fingerings. The Am7 chord is shown with a 5FR diagram. The G#dim chord is shown with a 6FR diagram. The Am11 chord is shown with a 3FR diagram. The fretboard diagram shows fingerings for the Am7, G#dim, and Am11 chords.

Gennemgangstonerne i A-mol skala - tilsat ledetone g#/ab - kan også harmoniseres med en bi-dominant: G7. Af hensyn til ledetonen g#/ab udvides G7 med b9 (G7b9).

Diagram showing the A-mol scale with bi-dominant chords (Am, G7, Am7, G7b9) and a fretboard diagram. The notes are Am, G7, Am, G7, Am, G7, Am7, G7(b9), Am. The fretboard diagram shows fingerings for these chords.

Hvis vi bruger bi-dominanten i en dur-skala, udvides skalaen med det lave 6. & 7. trin - f & g.

Diagram showing the A major scale with bi-dominant chords (A, G7, A6, G7b9) and a fretboard diagram. The notes are A, G7, A, G7, A, G7, A6, G7, G7(b9), A. The fretboard diagram shows fingerings for these chords.

Bemærk at tonen f# her opfattes som en hviletone i A-dur: Det er 6'eren i akkorden A6.
 Øvelse: Spil en A-dur akkord efterfulgt af en solo frase, spil derefter en G7 og spil en ny frase.
 Bemærk at hviletonerne a - c# - e & f# ikke længere er lige så gode at slutte frasen på.

Diagram showing guitar chord shapes for A6, G13, A6, and G7, with fret numbers (4Fr, 3Fr, 2Fr, 3Fr) and corresponding musical notation (treble and bass clefs) and tablature.

Chord shapes: A6 (4Fr), G13 (3Fr), A6 (2Fr), G7 (3Fr).

Tablature: 5 3-2 4-2 6 4 2 | 5 3-2 4-2 5 3 2 5 | 2 4-5-4-2 5-3-2 | 3 3-5-3 6-5 6-3

Når G7 spilles, skal skalaen justeres: F# skal skiftes ud med f. G# kan skiftes ud med g.

D-mol7 er et naturligt supplement til G7. Prøv at spille Dm7 & G7 i en A-dur skala.

Diagram showing a sequence of chords: A6, Dm, G7, A, Dm7, G7, A6, Dm7, G7(b9), A6, Dm11, G7(b9), A(add9). Below the chords is a musical staff with notes and a corresponding guitar tablature.

Chords: A6, Dm, G7, A, Dm7, G7, A6, Dm7, G7(b9), A6, Dm11, G7(b9), A(add9).

Tablature: 2 2 4 2 3 3 5 6 6 2 3 4 5 | 4 3 3 4 3 4 2 3 3 3 3 4 5 | 5 5 3 0 5 3 5 5 5 5 5 5 0

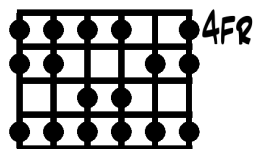
evt. uden bastonen

Øvelse, der træner "spænding & forløsning": Spil solo med den angivne skala / position, suppler med akkorderne - stræb efter at slutte fraserne på **a - c# - e & f#** : Hviletoner.

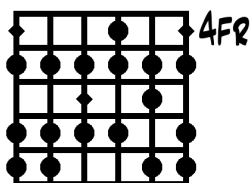
A-DUR SKALA "FORLØSNING"

Spil derefter solo med den angivne skala / position, suppler med akkorderne - stræb efter at slutte fraserne på **d - f - g - g# & b** : Spændingstoner.

A-MOL SKALA "SPÆNDING"

MED TILFØJET LEDETONE

Det er vigtigt, at supplere med akkorder, for at kunne høre fraserens harmoniske relevans.

Gennemgangstonerne - her i G-mol - kan også harmoniseres med en sub-dominant: C-mol.

Prøv at spille en G-mol akkord og en frase. Spil derefter en C-mol akkord efterfulgt af en frase.
 Bemærk at hviletonerne fra G-mol: **G - bb - d & f** også passer fint til C-mol.

Tonika og sub-dominanten har en del fælles toner: "Fælles-tone affinitet".

G-mols hviletoner: **G bb d & f** harmoniseres her med tonika & sub-dominant: G-mol & C-mol.

Sub-dominanten (C-mol) er ikke lige så ledende imod tonika som dominanten (D7)

- eller de afledte formindskede akkorder: F#dim - Adim - Cdim & Ebdim.

Gennemgangstonerne i G-dur kan også harmoniseres med en sub-dominant: C-dur.

Bemærk at tonen **f#** hverken passer på G-dur eller C-dur-akkorden, men hvis man udvider tonika med en stor septim (G-maj7) vil ledetonen **f#** blive knyttet til tonika uden at lyde dissonerende.

Tonika og sub-dominanten har en del fælles toner: "Fælles-tone affinitet".
Hviletonerne: **G b d & f#** er her harmoniseret med tonika og sub-dominant.

The diagram displays ten guitar chord diagrams and their corresponding fretboard notation. Above each diagram is a label: G⁶, C, G⁶, Cmaj⁷, G⁶, Cmaj⁹, Gmaj¹³, C⁶/₉(#11), G⁶/₉, and C⁶/₉. The fretboard notation shows the notes for each chord across the strings, with a treble clef and a key signature of one sharp (F#).

Øvelse: Spil en G-dur akkord og en frase, spil derefter en C-mol akkord og en frase.

The exercise notation includes four chord diagrams: Gmaj⁷ (3FR), Cm⁷ (3FR), Gmaj⁷ (5FR), and Cm¹¹ (6FR). Below the diagrams is a musical score in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The score consists of four measures, each starting with a chord. Fret numbers are written below the notes: Measure 1 (Gmaj7): 3-5-3-2, 5-3, 4; Measure 2 (Cm7): 3-6-5-3, 6-4, 5; Measure 3 (Gmaj7): 7-7-5, 8-7-5, 7; Measure 4 (Cm11): 6-8-6-5, 8-6, 8.

Bemærk at på C-mol er hviletonerne fra G-dur ikke gode, at slutte frasen på. Undtaget er tonen **g**, der også indgår i C-mols akkord.

Når C-mol spilles, skal skalaen justeres: **E** skal skiftes ud med **eb**. **F#** kan skiftes ud med **f**.

KAPITEL 6

AKKORD & MELODI #12

Her spilles A-mol skala - tilsat ledetone - med en akkord på hver skalatone :

Am Am⁹ Am⁷ Am¹¹ Am⁷ Am⁷(b13) Am⁷ Am(maj13) Am⁷

T 2 0 1 3 0 1 3 4 5
A 2 0 0 0 1 1 0 5 5
S 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Gennemgangstonerne [*] kan harmoniseres med en dominant. Her anvendes E7b9.

Am E7(b9) Am⁷ E7(b9) Am⁷ E7(b9) Am⁷ E7(b9) Am⁷

T 2 0 1 3 0 1 3 4 5
A 2 3 0 3 0 3 0 3 5
S 0 2 0 2 0 3 0 3 5

Her harmoniseres A-mol skalaen med de 3tonede greb, en dim-akkord anvendes som treklang på gennemgangstonerne

T 2 4 5 7 9 10 12 13 14 || 1 3 5 6 8 9 10 12 13 || 0 1 3 4 5 7 8 10 12
A 2 3 7 8 10 11 12 14 14 || 2 4 5 6 7 9 10 12 14 || 1 3 5 4 5 7 6 10 12
S 3 5 7 8 10 11 12 14 15 || 2 3 5 6 7 9 10 12 14 || 2 3 4 4 5 7 9 10 14

KAPITEL 6

AKKORD & MELODI #14

Gennemgangstonerne i G-mol [*] kan harmoniseres med en sub-dominant. Her anvendes Cm7:

Gennemgangstonerne i G-dur [*] kan harmoniseres med en sub-dominant. Her anvendes C6:

Her er en improvisation, hvor der spilles G6 (G6/9) og en frase. Derefter spilles Cm7 efterfulgt af en frase:

KAPITEL 6

LEKTION TIL EN KOMPETENT UDØVER

Spil et af grebene, der passer til tonika og derefter en frase, der ender på en af hviletonerne.
Gentag over dominanten og sub-dominanten (evt. med b9 udvidelse eller som mol7)
og på bi-dominanten. Fraserne skal her ende på en af spændingstonerne.

() = hviletoner: gode toner at ende en frase på.

() = spændingstoner: gode toner at ende en frase på.

TONIKA

C^{6/9} **C^{maj7}** **C⁶**

DOMINANT

G⁷ **G⁹** **G¹³**

dur-skalaen

dur-skalaen passer til Tonika, dominant & sub-dominant

SUB-DOMINANT

F **F^b** **F^{6/9}**

skalaen ændres til Bb mixolydisk på bi-dominanten

BI-DOMINANT

B^b7 **B^b9**

dominant med b9 / b13 / dim akkord

G^{7(b9)} **G⁺⁷** **D^o**

skalaen ændres til C harmonisk mol

sub-dominant mol7 / mol6 / mol9

F^m7 **F^m6** **F^m9/C**

skalaen ændres til C-mol

Eksempler på "rigtige numre" hvor dette kan øves: Leaving on a jet plane, A child is born, Killer Joe, Norwegian wood, Can't buy me love, etc.

Opgaven går her på at harmonisere en let melodi sammen, lærer & elev. Målet er at få en fornemmelse for tonika, sub-dominanten, dominanten og bi-dominanten i forhold til en melodi:

G (G B D) G⁶ (G B D E) G^{maj7} (G B D F[♯]) C (C E G) C^(add9) (C E G D) C^{maj7} (C E G B) D⁷ (D F[♯] A C) D⁹ (D F[♯] A C E) F⁷ (F A C E^b) F¹³ (F A C E^b G D)

MELODIEN HARMONISERES OG SPILLES MED OVENSTÅENDE AKKORD-VALG:

B A G A B A E D C B A

G F[♯] E D E D C B A G

M. AKKORDER

G F⁷ C D⁷ G⁶ F⁷

C^(add9) G D F⁷ C

Det kan være nødvendigt, at skrive tonenavne på noderne - og hvilke toner, der er i akkorderne for at lette den harmoniske forståelse, men man kan også prøve sig frem, og lade ørerne bestemme akkordvalget. Når akkord-skemaet er færdigt, kan man evt. skrive en ny melodi ud fra akkorderne...

G F⁷ C D⁷ G⁶ F⁷

C^(add9) G D⁷ F⁷ C

KAPITTEL 6

LEKTION TIL EN DYGTIG UDØVER

Her skal improviseres over et nummer med skiftende toneart og mange akkorder:
 Spil solo over akkorderne fra A-stykket i "Hotel California" af Eagles.
 Fokus er på hvile- og spændingstoner, spil akkorden før eller efter hver frase.

TONIKA

Am Am⁷ Am⁹

() = hviletoner: Gode toner at ende en frase på.

DOMINANT

E⁷ E^{7(b9)} G^{#o}

() = spændingstoner: Gode toner at ende en frase på.

TONIKA

G G^b Gmaj⁷

() = hviletoner: Gode toner at ende en frase på.

DOMINANT

D⁷ D⁹ D⁹

() = spændingstoner: Gode toner at ende en frase på.

SUB-DOMINANT

F F^b Fmaj⁷

() = spændingstoner: Gode toner at ende en frase på.

TONIKA

C C^b Cmaj⁷

() = hviletoner: Gode toner at ende en frase på.

SUB-DOMINANT

Dm Dm⁷ Dm⁹

() = spændingstoner: Gode toner at ende en frase på.

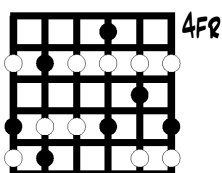
DOMINANT

E⁷ E^{7(b9)} G^{#o}

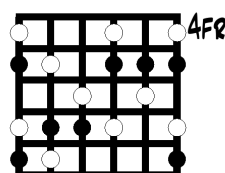
() = spændingstoner: Gode toner at ende en frase på.

Med fordel kan man øve 2 takter ad gangen [A-mol - E7] indtil det harmoniske overblik er der.
 I praksis, må man gøre op, om det er nødvendigt at spille over alle akkorderne, det må være op til solistens ører hvad en god solo skal bygge på, "smag og behag", etc.

Opgaven går her på at spille en A-mol akkord (her opfattes den som tonika) og en frase, spil derefter en af de 4 dim-akkorder: B-dim, D-dim, F-dim & G#-dim og en ny frase. Brug den noterede skala / position - den hvide cirkel viser, hvor hviletonerne er.

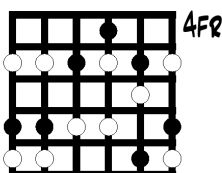
passer til A-mol (æolisk)

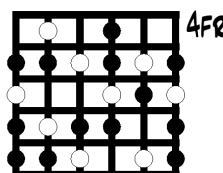
passer til Dim-akkorderne

Dim-akkorderne bruges i stedet for dominanten: E7b9.

Spil en D-mol akkord (her opfattes den som sub-dominant) og en frase, spil derefter en af de 4 dim-akkorder: A#-dim, C#-dim, E-dim & Gdim og en frase. Brug gerne den noterede skala / position - den hvide cirkel i skalaen viser hvor hviletonerne er.

passer til D-mol (dorisk)

passer til Dim-akkorderne

Dim-akkorderne bruges her i stedet for D-mol's dominant: A7b9.

Målet er, at kunne høre og spille over dominante forbindelser: E7b9 til A-mol / A7b9 til D-mol. Det må dog være op til solisten, om der i soloen tages hensyn til akkorden eller ej, så længe der er en bevidsthed om tonernes relevans i forhold til den underliggende akkord.

KAPITEL 7

STAMTONERÆKKEN

Velkommen til kapitel 7 - stamtone-rækken, trinvis forbindelser.

Mange melodier bliver indenfor en toneart. I princippet betyder det, at man kun anvender skalaens toner og de akkorder, der naturligt ligger inden for tonearten.

I tonearten kan der spilles en akkord på hvert trin i skalaen, det kaldes stamtone-rækken.
- her i A-mol :

1. trin 2. trin lave 3. trin (b3) 4. trin 5. trin lave 6. trin (b6) lave 7. trin (b7) 8. trin (=1.trin)

*) Akkorden på 5. trin kan efter behov skiftes ud med E7, for at ændre Em7 til en dominant.

I de følgende eksempler bruges 4-klange. Det er ikke tvingende nødvendigt, men det giver en større klangfylde end treklange og en tydeligere forskel på de 3 dur-akkorder:
C-dur, F-dur & G-dur - spillet som firklange: C-maj7, F-maj7 & G7.

Man kan efter behov vælge, at skifte C-maj7 & F-maj7 ud med dur 6, dur add 9 eller dur 6/9.

evt. uden bastonen

↳ Akkorden mangler tertsen. Den kan opfattes som sus 2

I dette kapitel arbejder vi ikke med funktionsharmonik, men med de valg af akkorder, man kan træffe - inden for tonearten - der skal understøtte en melodi eller en solo.

Hvis melodiens starttone er "a" kan man umiddelbart spille: Am7, Bm7 b5, Dm7 & F-maj7, fordi "a" indgår i akkorderne. Her er en frase, der udsættes for de 4 akkorder. Starttonen "a" bestemmer her valget af akkorder.

Am Am7 Bm7(b5) Bm7(b5) Dm Dm⁹ F Fmaj7

Mit udgangspunkt er, at frasens start- eller sluttone viser hvilken akkord, man kan anvende. Det er ofte grundtone, tert, kvint eller septim i den underliggende akkord. Der er dog flere undtagelser: En akkordfremmed tone på 1-slaget, der følges op af en akkordtone kaldes et "forudhold" (f.eks. "Yesterday" Beatles). Her er det frasens generelle toneindhold, der viser akkordvalget. En kendt sang vil helst have "de rigtige akkorder" - dem som komponisten har valgt til at understøtte sin melodi. Jeg synes, at det er op til dig og dit valg, hvilke akkorder du anvender, så længe du tager hensyn til melodien og tonearten.

Ovenstående frase med C(6) Em(7sus4) G7(9 & 13) - de resterende akkorder i stamtonerækken.

C⁶ C E7(sus4) Em G⁹ G¹³

Starttonen i hver frase er her ikke grundtone, tert, kvint eller septim - det behøver den ikke at være, hvis du kan få akkorden til at passe, f.eks. ved at udvide den, etc.

Øvelse: Spil en akkord indenfor stamtonerækken og spil en frase, der ender på en akkordtone.

Am7 Bm7(b5) Cmaj7 Dm7 Fmaj7 E7

Dur-skalaen kan også harmoniseres med akkorder fra stamtoneækknen, her i A-dur:

Man kan efter behov vælge, at skifte A-maj7 & D-maj7 ud med dur 6, dur add 9 eller dur 6/9:

1) Akkorden mangler tertsen.
Den kan også opfattes som sus 2

Hvis melodien starttone er "a" kan man spille: A-maj7, Bm7, D-maj7 & F#m7.

Her er en frase, der udsættes for de 4 akkorder. Starttonen "a" bestemmer her valget af akkorder:

Samme frase med C#m7 (b6), E7 (7sus4) & G#m7b5, de resterende akkorder i stamtone-rækken.

Chord diagrams and fret numbers for the phrase:

- C#m7(b6): Fret 2, 4, 2, 3, 5, 4, 2, 3, 0, 2, 3, 0, 2, 3, 0, 4, 4
- C#m7: Fret 0, 2, 3, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0
- E7(sus4): Fret 2, 4, 2, 3, 5, 4, 2, 3, 0, 2, 3, 0, 2, 3, 0, 4, 4
- E7: Fret 0, 2, 3, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0
- G#m7(b5): Fret 2, 4, 2, 3, 5, 4, 2, 3, 0, 2, 3, 0, 2, 3, 0, 4, 4
- G#m7(b5): Fret 0, 2, 3, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0

Starttonen i hver frase er her ikke grundtone, terts, kvint eller septim, det behøver den ikke være, hvis man kan få akkorden til at passe til melodien - f.eks. ved at udvide den.

KAPITEL 7

AKKORD & MELODI #15

Her harmoniseres mol-skalaen med akkorder fra stamtone-rækken.

Am⁷ Bm⁷(b⁵) C^b Dm⁷ Em⁷ F^b G⁷ Am⁷

.....KAN EVT. SPILLES UDEN GRUNDTONE.....

Forbind akkordskiftene med en frase - akkorden behøver ikke at klinge sammen med frasen:

Am Bm^(b5) C^b Dm⁷ Em⁷ Fmaj⁷ G⁷ Am

Forbind akkordskiftene med en frase - akkorden behøver ikke at klinge sammen med frasen:

Am¹¹ G⁹ Fmaj⁷ Em⁷ Dm Cmaj⁹ Bm⁷(b⁵) Am⁹

Målet er, at kunne harmonisere en melodi, eller en solo med akkorderne fra stamtone-rækken, og gennem improvisation få en fornemmelse for akkorderne i tonearten.

KAPITEL 7

AKKORD & MELODI #16

Her harmoniseres A-dur skalaen med akkorder fra stamtone-rækken:

Diagram showing guitar chord shapes for A⁶, B^{m7}, C^{#m7}, D⁶, E⁷, F^{#m7}, G^{#m7(b5)}, and A^{6/9} in A major. The diagram includes a treble clef staff with notes, a bass clef staff with fret numbers, and a guitar fretboard grid with fingerings (2FR, 4FR, 2FR, 3FR, 5FR, 2FR, 3FR, 4FR) and muting (XX) instructions. The bass line is: T 2, A 4, B 5; T 4, A 5, B 7; T 2, A 4, B 4; T 3, A 4, B 5; T 5, A 7, B 7; T 2, A 4, B 2; T 4, A 3, B 4; T 5, A 5, B 5. Below the diagram is the text "evt. uden bastonen".

Forbind akkordskiftene med en frase - akkorden behøver ikke at klinge sammen med frasen:

Diagram showing guitar chord shapes for A⁶, B^{m7}, C^{#m7}, D⁶, E⁷, F^{#m}, G^{#m7(b5)}, and A^{maj13} in A major. The diagram includes a treble clef staff with notes, a bass clef staff with fret numbers, and a guitar fretboard grid with fingerings (2FR, 2FR, 2FR, 3FR, 5FR, 4FR, 3FR, 4FR) and muting (XX) instructions. The bass line is: T 2, A 3, B 5; T 3, A 5, B 3; T 2, A 4, B 4; T 3, A 2, B 3; T 5, A 7, B 4; T 5, A 4, B 4; T 7, A 3, B 5; T 2, A 4, B 4; T 4, A 5, B 5.

Forbind akkordskiftene med en frase - akkorden behøver ikke at klinge sammen med frasen:

Diagram showing guitar chord shapes for A^{maj7}, G^{#m7(b5)}, F^{#m7}, E⁹, D^{maj7}, C^{#m7}, B^{m7}, and A^{maj13} in A major. The diagram includes a treble clef staff with notes, a bass clef staff with fret numbers, and a guitar fretboard grid with fingerings (7FR, 6FR, 7FR, 6FR, 7FR, 7FR, 7FR, 5FR) and muting (XX) instructions. The bass line is: T 9, A 7, B 10; T 9, A 7, B 7; T 7, A 9, B 7; T 9, A 7, B 9; T 5, A 9, B 5; T 9, A 7, B 10; T 9, A 7, B 9; T 7, A 9, B 10; T 7, A 6, B 6; T 9, A 7, B 5.

Målet er, at kunne harmonisere en melodi eller en solo med akkorderne fra stamtone-rækken, og gennem improvisation få en fornemmelse for akkorderne i tonearten.

KAPITEL 7

LEKTION TIL EN KOMPETENT UDØVER

Man kan opfatte stamtonerækken som værende en udvidelse af den tonale kadence:
Tonika, sub-dominant & dominant, tilføres nu de tilhørende mol-paralleller:

Det 1. trin passer med 6.

Diagram for C and Am7 chords. C: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C3, G2, C3. Am7: Treble clef, notes A3, C4, E4, G4. Bass clef, notes A2, C3, E3, G3.

Det 4. trin passer med 2.

Diagram for F and Dm7 chords. F: Treble clef, notes F4, A4, C5. Bass clef, notes F2, C3, F3. Dm7: Treble clef, notes D4, F4, A4, C5. Bass clef, notes D2, F2, A2, C3.

Det 5. trin passer med 3.

Diagram for G and Em7 chords. G: Treble clef, notes G4, B4, D5. Bass clef, notes G2, B2, D3. Em7: Treble clef, notes E4, G4, B4, D5. Bass clef, notes E2, G2, B2, D3.

Mol-parallellerne [til C-dur, F-dur & G-dur] bruges her som variation - enten som udvidelse eller som erstatning: C-dur kan ofte skiftes ud med Am7, etc.

Mol7-b5 akkorden [7. trin] opfattes her som G9/b - altså en variant til dominanten:

Diagram for Bm7(b5) and G7/B chords. Bm7(b5): Treble clef, notes B3, D4, F4, A4. Bass clef, notes B2, D3, F3, A3. G7/B: Treble clef, notes G4, B4, D5. Bass clef, notes B2, D3, G3, B3.

Diagram for Bm7(b5) and G7/B chords. Bm7(b5): Treble clef, notes B3, D4, F4, A4. Bass clef, notes B2, D3, F3, A3. G7/B: Treble clef, notes G4, B4, D5. Bass clef, notes B2, D3, G3, B3.

Diagram for Bm7(b5) and G7/B chords. Bm7(b5): Treble clef, notes B3, D4, F4, A4. Bass clef, notes B2, D3, F3, A3. G7/B: Treble clef, notes G4, B4, D5. Bass clef, notes B2, D3, G3, B3.

Dur-parallellerne [til A-mol] bruges her som variation. A-mol kan skiftes ud med C-dur, etc.

Det 1. trin passer med b3.

Diagram for Am7 and C chords. Am7: Treble clef, notes A3, C4, E4, G4. Bass clef, notes A2, C3, E3, G3. C: Treble clef, notes C4, E4, G4. Bass clef, notes C3, G2, C3.

Det 4. trin passer med b6.

Diagram for Dm7 and F chords. Dm7: Treble clef, notes D4, F4, A4, C5. Bass clef, notes D2, F2, A2, C3. F: Treble clef, notes F4, A4, C5. Bass clef, notes F2, C3, F3.

Det 5. trin passer med b7.

Diagram for Em7 and G7 chords. Em7: Treble clef, notes E4, G4, B4, D5. Bass clef, notes E2, G2, B2, D3. G7: Treble clef, notes G4, B4, D5. Bass clef, notes G2, B2, D3, G3.

Mol7-b5 akkorden opfattes her som et forudhold til dim-akkorden, der opfattes som E7b9:

Diagram for Bm7(b5) and B0 chords. Bm7(b5): Treble clef, notes B3, D4, F4, A4. Bass clef, notes B2, D3, F3, A3. B0: Treble clef, notes B4. Bass clef, notes B2.

Diagram for Bm7(b5) and B0 chords. Bm7(b5): Treble clef, notes B3, D4, F4, A4. Bass clef, notes B2, D3, F3, A3. B0: Treble clef, notes B4. Bass clef, notes B2.

Diagram for Bm7(b5) and B0 chords. Bm7(b5): Treble clef, notes B3, D4, F4, A4. Bass clef, notes B2, D3, F3, A3. B0: Treble clef, notes B4. Bass clef, notes B2.

I forhold til improvisation er stamtonerækken kompleks, det kræver et højt teoretisk niveau. Her er en udvidelse af en af opgaverne fra forløbet med pentaton-skalaen i dur, opgaven udsættes bl.a. for flere akkorder fra stamtonerækken, f.eks. mol-parallellerne.

Spil den noterede skala / position, spil groovet og improviser:

C-DUR PENTATON

G-DUR PENTATON

SPILES OVER C - Am7 - F & Dm7

SPILES OVER G - Em7 - Bm7 b5 & G7/B

GROOVE

C

Am7

F

Dm7

G

Em7

Bm7(b5)

G7/B

Skulle man vælge at udvide pentaton-skalaen til dur / mol skala, er man nødt til at forklare tonernes relevans til den underliggende akkord - hviletoner, etc. - og det er ikke formålet med opgaven: Målet er, at se og høre forbindelsen imellem f.eks. C-dur & Am7 - F-dur & Dm7, etc.

Her er en udvidelse af en af opgaverne fra forløbet med pentaton-skalaen i mol, opgaven udsættes bl.a. for flere akkorder fra stamtonerækken, f.eks. dur-parallellerne.

Spil den noterede skala / position, spil groovet og improviser:

Diagram showing three pentatonic scale positions on a guitar fretboard, each labeled with a box and a 2FR (2nd fret) indicator:

- A-MOL PENTATON**: Scale diagram and notation. Tab: 3-5 3-5 2-5 2-5 3-5 3-5
- D-MOL PENTATON**: Scale diagram and notation. Tab: 3-5 3-5 3-5 2-5 3 6 3-5
- E-MOL PENTATON**: Scale diagram and notation. Tab: 3-5 2-5 2-5 2-4 3-5 3-5

Accord information below the notation:

- SPILLES OVER AM7 & C
- SPILLES OVER DM7 & F
Bm7 b5 - B DIM & D DIM
- SPILLES OVER EM7 & G

GROOVE section with four chord diagrams and their corresponding notation:

- Am7**: 3FR diagram
- C**: 3FR diagram
- Dm7**: 3FR diagram
- F**: 3FR diagram

Tab notation for the groove:

5 5 5 3 5 5 5 | 3 3 3 3 3 3 | 5 5 3 5 5 | 3 3 3 3 3

Diagram showing five chord positions on a guitar fretboard, each labeled with a box and a fret indicator:

- Em7**: 2FR diagram
- G7**: 3FR diagram
- Bm7(b5)**: Diagram
- B°**: Diagram
- D°**: 4FR diagram

Tab notation for the groove:

2 2 2 5 | 3 3 3 3 | 5 5 5 5 | 6 6 6 6 | 6 6 6 6

5 5 5 5 | 7 7 7 7 | 7 7 7 7 | 7 7 7 7

KAPITEL 7

LEKTION TIL EN DYGTIG UDØVER

Stamtone-rækken skal her forstås som en harmonisering af skalaen, i åben position:

Diagram showing chord shapes for C, Dm, Em, F, G, Am, and Bm7(b5) with corresponding guitar tablature.

Øvelse: Spil akkorderne trinvist, fyld ud med fraser imellem akkorderne:

Musical exercise showing chord shapes and a sequence of notes with guitar tablature.

Spil lidt mere udvidede akkorder - indenfor en position: Målet er her at kunne spille fra akkord til akkord - her spillet trinvist, men det kan også være vilkårligt sammensat indenfor tonearten.

Musical exercise showing extended chord shapes and a sequence of notes with guitar tablature.

I mol kunne dim-akkorderne tilføjes: De opfattes her som variationer til E7b9.

Diagram showing chord shapes for Am, Bm7(b5), B°, C, Dm, D°, Em, E7, F, F°, G7, and G#° with corresponding guitar tablature.

På dette niveau kan lærer og elev godt skrive noget musik sammen, f.eks. med en forsimplet stamtone-række:

**SKRIV EN MELODI MED AKKORDERNE FRA DEN FORSIMPLEDE STAMTONERÆKKE
- BRUG EVT. RYTMEN TIL MELODIEN**

Målet er her, at bruge stamtone-rækken til at harmonisere en melodi - gerne uden en masse teoretisk snak, der nemt kommer til at hæmme kreativiteten. Akkord-rækken skal inspirere til at komponere en melodi.

Prøv at blande C-dur og C-mols akkorder efter behov - dermed udvides stamtonerække:

**SKRIV EN MELODI MED AKKORDERNE FRA DEN UDVIDEDE STAMTONERÆKKE
- BRUG EVT. RYTMEN TIL MELODIEN**

Diagram showing guitar chord shapes for C, Dm7, F, G7, and Am7. Each chord is shown with a fretboard diagram and a corresponding musical staff with notes. The fret numbers are: C (1. TRIN), Dm7 (2. TRIN), F (4. TRIN), G7 (5. TRIN), Am7 (6. TRIN).

Diagram showing guitar chord shapes for Cm7, Eb, Fm7, G+7, and Ab. Each chord is shown with a fretboard diagram and a corresponding musical staff with notes. The fret numbers are: Cm7 (1. TRIN), Eb (b3. TRIN), Fm7 (4. TRIN), G+7 (5. TRIN), Ab (b6. TRIN).

A musical staff showing a sequence of notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6.

Musical notation for the first system of a melody. The top staff shows the melody with chords C, Fm/C, Eb, and Dm7. The bottom staff shows the guitar fretboard with fingerings: T (3, 5, 4, 0-0), A (3, 3), S (4, 3, 4, 5-5), and B (5, 3-3, 5, 3-3).

Musical notation for the second system of a melody. The top staff shows the melody with chords Ab, G7, Am7, and Fb. The bottom staff shows the guitar fretboard with fingerings: T (4, 3, 6, 4-4), A (3, 3-3, 3, 3), S (5, 3, 6, 5-5), and B (4, 3, 0, 3-3, 5, 3-3).

Her er det vigtigt, at underviseren påtager sig rollen som den, der holder fast i ideerne, og evt. skriver musikken ned, eller optager det færdige resultat på en mobiltelefon.

KAPITEL 8

DEN ALTEREREDE SKALA

Velkommen til kapitel 8 - Altereret skala & akkorder.

En dominant-akkord er ledende imod tonika.

Dominant - Tonika

F leder ned til E
B leder op til C

Dominant - Tonika

D leder op til Eb
B leder op til C

Bemærk at en ledetone altid leder en halv tone op eller ned.

Jeg synes ikke, at musikteorien er nødvendig for at spille god musik, men det kan være en stor hjælp at vide hvad det er, der skaber spænding og forløsning imellem akkorderne.

Med G7-akkordens naturlige udvidelser fra C-dur skalaen : 9, 11 eller 13 (a , c eller e) opstår ikke yderligere spænding, for hverken a , c eller e fungerer som ledetone til tonika.

Diagram showing fingerboard positions for G⁹, C⁹, G¹¹, C^b, G¹³, and C^{maj7} chords. Includes musical notation and tablature for each chord.

Med G7-akkordens naturlige udvidelser i C-mol-skalaen : b9, 11 eller b13 (Ab , c eller Eb) opstår kun én yderligere spænding - b9 (Ab) der leder til C-mols kvint (g).

Diagram showing fingerboard positions for G^{7(b9)}, C^{m7}, G^{11(b9)}, C^{m7}, G^{7(b13)}, and C^{m7} chords. Includes musical notation and tablature for each chord.

Hvis man gerne vil gøre dominant-akkorden mere spændende - ledende - kan den altereres:
 Man tilsætter udvidelses-toner fra den altererede skala:

G7(b9#9)

1 b2/b9 #2/#9 3 #4/#11 #5/b13 b7 8

b5

Valget af udvidelsestone er som regel valgfrit: G7alt kan tolkes som G7b9 - G7#9 - G7#11 - etc.
 Målet er at skabe spænding - lede ekstra kraftigt, imod tonika - mol eller dur.

T	0	1	3	0	2	3	4	5
A	3	3	3	3	3	3	3	3
S	3	3	3	3	3	3	3	3

I praksis plejer jeg at tilføje dominantens rene kvint efter behov:

T	4	3	3	14	3	3
A	3	3	3	3	3	3
S	3	3	3	3	3	3

Øvelse: Spil en af de altererede akkorder efterfulgt af en solo-frase - gerne rubato, "uden tempo".
 Brug den angivne skala / position :

Altereret dominant / G7 altereret skala

Spil en af tonikas akkorder efterfulgt af en solo-frase, brug den angivne skala / position :

Tonika / C-dur skala

Skift imellem altereret dominant og tonika: brug G7 altereret og C-dur skala.

KAPITEL 8

AKKORD & MELODI #17

Her harmoniseres G7 altereret skala med akkorder :

En meget grundtone-orienteret harmonisering er tit ikke nødvendig: Man kan f.eks. udelade at spille grundtonen i bassen. Spil tert og septim + udvidelsestone :

*) Tonen D er strengt taget ikke med i altereret skala

Gennemgangstonerne i en C-dur skala, nu med tilføjede toner fra G7 altereret skala: **c# - d# - ab & a#** er her harmoniseret med G7 + udvidelser:

Bemærk de "krydrede" spændingstøner, der forløses når man spiller tonika.

Her er en improvisation i C-dur med tonika og altereret dominant:

C⁶ **G⁷ALT.** **C^{maj}7** **G⁷ALT.** **C^{maj}7(add13)** **G⁷ALT.** **C⁶/9** **G⁷(b9)** **C^{maj}7**

T: 1 0 1 3 4 6 3 6 | 7 5 8 5 6 6 9 | 10 7 8 10 11 9 11 9 | 8 7 9 7 4 6 3 | 5
 A: 2 2 3 4 3 3 3 | 5 5 8 5 6 6 9 | 9 9 9 9 9 9 9 | 7 9 7 7 6 5 | 4
 S: 3 3 3 3 3 3 3 | 5 8 8 8 8 9 | 10 10 10 10 10 10 10 | 8 7 6 5 4 3 | 3

Her er en improvisation i C-mol med tonika og altereret dominant:

C^m7 **G⁷(b9)** **C^m11** **G⁷ALT.** **C^m7** **G⁷ALT.** **C^m9** **G⁷ALT.** **C^m6**

T: 1 3 4 6 3 4 | 6 6 8 8 6 8 9 | 8 8 6 8 6 9 9 | 8 8 8 11 9 8 | 8
 A: 3 3 4 4 3 4 | 6 8 8 6 8 9 | 8 8 8 6 9 9 | 8 8 8 10 8 | 8
 S: 3 3 3 3 3 3 | 5 8 8 8 8 9 | 10 10 10 10 10 10 | 8 8 8 8 8 | 8

Her er en improvisation i Eb-dur med tonika og altereret dominant:

E^bmaj7 **B^b7ALT.** **B^b7ALT.** **E^bmaj9** **E^b6/9** **B^b7ALT.** **B^b7(#11)** **E^bmaj9** **E^b6/9** **B^b7ALT.** **B^b7ALT.** **E^b6/9**

T: 3 6 3 | 3 6 9 7 | 12 10 | 10 8 6 8 | 9 7 | 7 5 | 1
 A: 3 3 6 | 3 5 7 9 | 10 10 | 8 8 6 8 | 7 7 | 6 6 | 0
 S: 5 5 5 | 5 6 6 9 | 9 9 | 8 8 5 8 | 6 6 | 5 5 | 1

KAPITEL 9

TRITONUS-SUBSTITUTIONEN

Velkommen til kapitel 9 - Tritonus-substitution (b5 substitution)

Alle dominant-akkorder kan udskiftes med en tilsvarende dur7 akkord beliggende på b5 :

I stedet for at spille dominanten (G7) spilles nu Db7. Denne substitution har flere ledetoner:

tritonus subst
Dominant - Tonika

Db7 C Cb (enharmonisk med B) leder op til C ialt 4 ledetoner
Db F & Ab leder ned til C E & G

tritonus subst
Dominant - Tonika

Db7 Cm Cb (enharmonisk med B) leder op til C ialt 3 ledetoner

Hvis man f.eks. spiller en vamp: C maj7(13) A7alt Dm7(9) G7alt:

Cmaj13 A7ALT. Dm9 G7ALT.
7FR 5FR 3FR 3FR

- så kan dominanterne substitueres: A7alt = Eb9 - G7alt = Db9:

Cmaj13 Eb9 Dm9 Db9
7FR 5FR 3FR 3FR

Der er ikke den store forskel - på nær de kromatiske forbindelser i bassen: Eb - D - Db - C.
 Hvis der derimod altereres på Eb9 & Db9 opstår der spændende ledetoner og fællestøner, f.eks. fra C maj7(13) til Eb7#9#5 og fra Dm7(9) til Db7#9#5.

Four guitar chord diagrams are shown above a musical staff. From left to right: Cmaj13 (7FR), Eb7ALT (5FR), Dm9 (3FR), and Db7ALT (3FR). Below the staff is a bass line with fret numbers: 8, 6, 5, 4.

Øvelse: Spil en af C-durs akkorder efterfulgt af en solo-frase, brug den angivne skala / position :

Five guitar chord diagrams are shown above a musical staff. From left to right: C% (2FR), Cmaj9 (2FR), C6 (2FR), Cmaj7 (3FR), and C6 (3FR). Below the staff is a bass line with fret numbers: 3, 5, 2, 3, 5, 2, 3, 5, 2, 4, 5, 3, 5, 6, 3, 3.

Spil en af Db7's akkorder efterfulgt af en solo-frase, brug den angivne skala / position :

Five guitar chord diagrams are shown above a musical staff. From left to right: Db7 (2FR), Db7(b9) (3FR), Db7(#9) (3FR), Db7(#11) (3FR), and Db7(#5) (3FR). Below the staff is a bass line with fret numbers: 3, 5, 2, 4, 5, 2, 3, 5, 2, 4, 2, 3, 5, 6, 3, 5.

Spil en af G7's akkorder efterfulgt af en solo-frase, brug den angivne skala / position :

Five guitar chord diagrams are shown above a musical staff. From left to right: G7(#9) (2FR), G7(b9) (2FR), G+7 (3FR), G+7(b9) (3FR), and G7(#5) (3FR). Below the staff is a bass line with fret numbers: 3, 4, 6, 2, 4, 6, 3, 5, 6, 3, 4, 6, 4, 6, 3, 4, 6.

KAPITEL 9

AKKORD & MELODI #18

Her harmoniseres Db7 / C#7 altereret skala med akkorder :

Diagram showing guitar chord shapes and their corresponding notes on a staff for the Db7 / C#7 altered scale. The chords are: C#7, C#7(b9), C#7(#9), C#7, C#7(#11), C#7(b9), C#7(#11), and C#7(b9). The notes on the staff are: C#4, D#4, E4, F#4, G4, A4, B4, C#5.

T	2	3	5	6	3	5	7	9
A	3	4	4	4	4	4	7	8
S	4	4	4	5	4	4	9	9

En meget grundtone-orienteret harmonisering er tit ikke nødvendig, man kan f.eks. udelade grundtonen i bassen. Spil terts og septim + udvidelsestone :

Diagram showing guitar chord shapes and their corresponding notes on a staff for the Db7 / C#7 altered scale. The chords are: C#7(#11), C#7, C#7, C#7(b9), C#7(#9), C#7, C#7(b9), C#7(#9), C#7(#11), C#7, C#7(b9), and C#7. The notes on the staff are: C#4, D#4, E4, F#4, G4, A4, B4, C#5.

T	0	2	2	3	5	6	6	8	10	12	9
A	2	3	4	4	4	9	9	9	9	12	10
S	2	2	3	3	3	9	9	9	9	12	9

Gennemgangstonerne i en C-dur skala, nu med tilføjede toner fra Db7 / C#7 altereret skala: Tonen Db er her harmoniseret med Db7 + udvidelser fra den altererede skala i Db :

Diagram showing guitar chord shapes and their corresponding notes on a staff for the C major scale with Db7 / C#7 altered scale notes. The chords are: C6, Db7, Cmaj9, Db7(b9), Db7(#9), Cmaj7, Db7, Db7(#11), C6, Db7(#9), Cmaj7, Db7(#11), and C#9. The notes on the staff are: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5.

T	1	2	3	3	5	5	5	5	5	5	7	7	8
A	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	7	6	8
S	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	7	6	8

Her er en improvisation i C-dur med tonika og en tritonus-substitueret altereret dominant :

C⁶ **D^b7^{ALT.}** **C^{MAJ}7** **D^b7^{ALT.}** **C⁶/₉** **D^b7^{ALT.}** **C⁶/₉** **D^b7^{ALT.}** **D^b7^(b9)** **C^{MAJ}7**

Her er en improvisation i C-mol med tonika og en tritonus-substitueret altereret dominant :

C^m7 **D^b7^{ALT.}** **C^m11** **D^b7^(b9)** **C^m7** **D^b7^{ALT.}** **C^m11** **D^b7^{ALT.}** **D^b7^{ALT.}** **D^b7^{ALT.}** **C^m11**

Her er en improvisation i Eb-dur med tonika og en tritonus-substitueret altereret dominant :

E^bMAJ7 **E7^{ALT.}** **E^bMAJ9** **E7^{ALT.}** **E^bMAJ7** **E7^{ALT.}** **E7^{ALT.}** **E^b6**

KAPITEL 10

8-TONESKALA

Velkommen til kapitel 10 - 8-toneskalaen og akkorder.

Alle dominant-akkorder kan tilføres udvidelsestoner fra 8-toneskalaen.

Skalaen kaldes også for "halv-hel", fordi den er bygget op af skiftevist halv- og heltone-trin.

8-toneskalaen - "halv-hel" - er en dur-skala, der består af 2 formindskede akkorder:

G-dim & Ab-dim. Tilsammen udgør de her en G7 dominant-skala:

G^o

1 b2/b9 b3/#9 3 #4/#11 5 6/13 b7

Ab^o

Skalaen indeholder tonerne fra en G7-akkord: **g - b - d - f.**

ab - a# - c# & e bliver til udvidelserne: b9 - #9 - #11 & 13 = **G7 b9 #9 #11 13**

8-toneskalaen er mindre dissonant - ledende imod tonika - end den altererede skala.

Skalaen har den rene kvint (5) i stedet for den forstørrede (# 5) og den store sekst (6 / 13)

i stedet for den lille (#5 / b13)

8-tone skala

1 b2/b9 b3/#9 3 #4/#11 5 6/13 b7

Altereret skala

1 b2/b9 b3/#9 3 #4/#11 #5/b13 b7

G-dim akkorden indeholder de samme toner som Bb-dim - Db-dim & E-dim, derved opstår en interessant mulighed for re-harmonisering: Prøv at skifte G7 ud med Bb7 - Db7 eller E7.

Dm⁹ G^{13(b9)} Bb^{13(b9)} Db^{7(b9)} E^{13(b9)} Cmaj⁷

kan skiftes ud med hinanden efter behov

Øvelse: Spil en af G7-akkorderne efterfulgt af en solo-frase, brug den angivne skala / position :

Diagram showing five G7 chord voicings and a corresponding musical staff with a scale.

- G¹³**: 3FR
- G¹³(#11)**: 3FR
- G¹³(b9)**: 3FR
- G⁷(b9)**: 3FR
- G¹³(#9)**: 3FR

Musical staff: Treble clef, G major scale (G-A-B-C-B-A-G). Fingering: 3 4 6 2 4 5 2 3 5 6 3 4 6 3 5 6 3 4 6.

Spil en af tonikas akkorder efterfulgt af en solo-frase, brug den angivne skala / position :

Diagram showing five C major chord voicings and a corresponding musical staff with a scale.

- C⁹**: 2FR
- C^{maj9}**: 2FR
- C^b**: 2FR
- C^{maj7}**: 3FR
- C⁶**: 3FR

Musical staff: Treble clef, C major scale (C-D-E-F-G-A-G). Fingering: 3 5 2 3 5 2 3 5 2 4 5 3 5 6 3 5.

Spil en af de altererede akkorder efterfulgt af en solo-frase, brug den angivne skala / position :

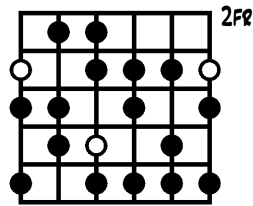
Diagram showing five altered G7 chord voicings and a corresponding musical staff with a scale.

- G⁷(#9)**: 2FR
- G⁷(b9)**: 2FR
- G⁺⁷**: 3FR
- G⁺⁷(b9)**: 3FR
- G⁷(#9)**: 3FR

Musical staff: Treble clef, G major scale (G-A-B-C-B-A-G). Fingering: 3 4 6 2 4 6 3 5 6 3 4 6 4 6 3 4 6.

KAPITEL 10

AKKORD & MELODI #19

G7 8-toneskala "Halv hel"

En meget grundtone-orienteret harmonisering er tit ikke nødvendig, man kan f.eks. udelade grundtonen i bassen. Spil terts og septim + udvidelses-tone :

Gennemgangstonerne i en C-dur skala, nu med tilføjede toner fra G7's 8-toneskala er her harmoniseret med G7 + udvidelser fra 8-toneskalaen :

Her er en improvisation i C-dur med tonika dominant, udvidet med toner fra 8-toneskalaen:

C⁶ **G¹³** **G7(#9)** **Cmaj13** **G13(#9)** **G7(#11)** **Cmaj7/E** **G7(b9)** **G7** **C⁶**

Treble clef, key signature: one sharp (F#).
 Rhythm: 3/4 time.
 Notes: C4, G4, F#4, E4, D4, C4, G4, F#4, E4, D4, C4, G4, F#4, E4, D4, C4, G4, F#4, E4, D4, C4.

Bass clef, key signature: one sharp (F#).
 Rhythm: 3/4 time.
 Notes: C3, G3, F#3, E3, D3, C3, G3, F#3, E3, D3, C3, G3, F#3, E3, D3, C3, G3, F#3, E3, D3, C3.

Her er en improvisation i C-mol med tonika og dominant, udvidet med toner fra 8-toneskalaen:

Cm11 **G7(#11)** **Cm9** **G7(b9)** **Cm11** **G7(b9)** **Cm11** **G7(#9)**

Treble clef, key signature: two flats (Bb, Eb).
 Rhythm: 3/4 time.
 Notes: C4, G4, F4, Eb4, D4, C4, G4, F4, Eb4, D4, C4, G4, F4, Eb4, D4, C4, G4, F4, Eb4, D4, C4.

Bass clef, key signature: two flats (Bb, Eb).
 Rhythm: 3/4 time.
 Notes: C3, G3, F3, Eb3, D3, C3, G3, F3, Eb3, D3, C3, G3, F3, Eb3, D3, C3, G3, F3, Eb3, D3, C3.

Her er en improvisation i Eb-dur med tonika og dominant, udvidet med toner fra 8-toneskalaen:

Ebmaj7 **Bb7(b9)** **Bb7(#11)** **Ebmaj9** **Bb13(b9)** **Bb7(b9)** **Ebmaj7** **Bb13(#9)** **Bb7(#11)** **Eb6/9**

Treble clef, key signature: three flats (Bb, Eb, Ab).
 Rhythm: 3/4 time.
 Notes: Eb4, Bb4, Ab4, G4, F4, Eb4, Bb4, Ab4, G4, F4, Eb4, Bb4, Ab4, G4, F4, Eb4, Bb4, Ab4, G4, F4, Eb4.

Bass clef, key signature: three flats (Bb, Eb, Ab).
 Rhythm: 3/4 time.
 Notes: Eb3, Bb3, Ab3, G3, F3, Eb3, Bb3, Ab3, G3, F3, Eb3, Bb3, Ab3, G3, F3, Eb3, Bb3, Ab3, G3, F3, Eb3.

KAPITEL 11

LAD OS KOMME IGANG! #1

Velkommen til kapitel 11. Her gennemgås de basale greb: "Spanske", barré-akkorder, power-akkorder og mere udvidede akkorder: Maj7 - dur7 - mol7 b5, etc.

Her er en oversigt over måder at spille Cdur - Fdur - Gdur & Adur :

Alle grebene kan gøre det ud for en almindelig dur-akkord
- prøv evt. at udelade den øverste eller nederste tone

C **C** **C(add9)** **C** **C(add9)** **C** **C** **C/E** **C**

T	0	3	0	3	3	8	13	12
A	0	0	0	5	5	9	12	13
S	3	3	3	5	5	10	10	10
				3	7	10	12	
					8	8		

F **F** **F(add9)** **F/A** **F** **F** **F** **F(add9)** **F**

T	1	1	1	6	5	5	8	13
A	2	2	0	5	6	10	8	10
S	3	3	3	3	5	10	10	10
			5	3	7	10	10	10
			1	5	8	8	8	

*) tommelfingeren spiller bas-tonen

G **G** **G** **G** **G/B** **G** **G** **G** **G(add9)**

T	3	3	3	3	8	7	10	10
A	0	0	4	4	7	8	12	10
S	2	0	5	5	5	7	12	10
			3	5	7	10	12	12
				7	5	10	10	10

A **A** **A(add9)** **A** **A** **A(add9)** **A/C#** **A** **A**

T	0	5	0	2	5	0	9	9	12
A	2	2	2	2	5	6	10	10	14
S	2	2	2	2	6	7	9	9	14
				4	7	7	11	11	14
				5	7	9	12	12	12

*) tommelfingeren spiller bas-tonen

Her er en oversigt over måder at spille Edur - Ddur - Bdur & F#dur :

Alle grebene kan gøre det ud for en almindelig dur-akkord
 - prøv evt. at udelade den øverste eller nederste tone

E **E/G#** **E** **E** **E** **E** **E(add9)** **E** **E**

	0	5	0	4	4	7	7	9	12
T	0	5	0	4	4	7	7	9	12
A	1	4	1	5	5	9	9	9	12
S	2	2	2	4	4	9	9	11	14
	0	4		2	7	7	7	12	12

D **D(add9)** **D** **D/F#** **D** **D** **D(add9)** **D** **D** **D**

	2	0	5	2	5	5	7	10	10
T	2	0	5	2	5	5	7	10	10
A	3	3	3	2	7	7	7	10	7
S	0	0	0	0	7	7	7	11	7
				2	5	5	10	12	7

B **B(add9)** **B** **B** **B** **B/D#** **B(add9)** **B** **B** **B**

	2	2	4	7	7	12	4	7	11
T	2	2	4	7	7	12	4	7	11
A	4	4	4	4	8	11	6	8	12
S	4	4	4	4	9	9	4	9	11
		2	7	7	11	7	7	9	13

F# **F#** **F#** **F#/A#** **F#** **F#** **F#(add9)** **F#** **F#** **F#**

	2	2	6	7	6	9	9	11	14
T	2	2	6	7	6	9	9	11	14
A	3	3	7	6	7	11	11	11	11
S	4	4	4	4	8	11	11	11	11
	2	4	6	6	9	9	13	13	11

Her er en oversigt over måder at spille Cm - Fm - Gm & Am :

Alle grebene kan gøre det ud for en almindelig mol-akkord
 - prøv evt. at udelade den øverste eller nederste tone

Cm7 **Cm7** **Cm** **Cm7** **Cm7** **Cm** **Cm** **Cm7** **Cm** **Cm/Eb** **Cm**

T	3	4	3	3	3	8	8	11	13	11
A	1	3	4	1	4	8	8	13	12	13
S	3	3	5	3	5	10	8	10	10	10
B	3	3	3	3	8	8	8	11	11	13

Fm **Fm7** **Fm7** **Fm** **Fm** **Fm/Ab** **Fm7** **Fm7** **Fm** **Fm7** **Fm**

T	1	1	1	4	4	6	6	8	8	8
A	1	1	1	5	6	6	9	9	9	10
S	3	1	1	3	5	5	8	8	8	10
B	3	3	1	6	6	8	8	10	10	11
	1	1			4			8	8	13

Gm **Gm** **Gm7** **Gm7** **Gm** **Gm** **Gm/Bb** **Gm7** **Gm7** **Gm** **Gm7**

T		3	3	3	6	6	10	10	10	10
A	0	3	3	3	8	8	8	11	11	11
S	0	3	3	3	7	7	10	10	12	10
B	1	5	3	3	5	8	5	8	12	12
	3	3	3			6	10	10	10	10

Am **Am7** **Am** **Am** **Am7** **Am7** **Am/C** **Am** **Am7** **Am7** **Am**

T	0	0		5	5	5	10	8	12	8
A	1	1		5	5	5	9	10	10	10
S	2	0	2	5	5	5	7	9	12	9
B	0	0	3	7	5	5	7	7	10	10
			5	7	5	8		12	12	

Her er en oversigt over måder at spille Emol - Dmol - Bmol & F#mol :

Alle grebene kan gøre det ud for en almindelig mol-akkord
- prøv evt. at udelade den øverste eller nederste tone

Em **Em⁷** **Em** **Em/G** **Em** **Em⁷** **Em⁷** **Em** **Em⁷** **Em** **Em⁷**

T	0	0	3	5	3	7	7	7	9	12
A	0	0	4	4	5	7	8	8	9	12
S	2	0	2	2	5	5	9	7	10	12
B	0	0		3	7	7			12	

Dm **Dm⁷** **Dm⁷** **Dm⁷** **Dm** **Dm** **Dm⁷** **Dm** **Dm** **Dm⁷** **Dm⁷**

T	1	1	5	6	1	5	5	10	10	10
A	3	1	3	5	3	6	6	10	10	10
S	2	2	5	5	2	7	5	10	10	10
B	0	0	5	3	7	5	7	12	10	10

Bm⁷ **Bm⁷** **Bm** **Bm⁷** **Bm** **Bm** **Bm⁷** **Bm⁷** **Bm** **Bm⁷** **Bm**

T	2	3	2	2	7	7	7	10	10	10
A	0	2	4	2	7	7	7	12	10	12
S	2	2	4	4	9	7	7	11	11	11
B	2	2	2	2	9	9	7	9	9	12

F#m⁷ **F#m** **F#m⁷** **F#m/A** **F#m** **F#m** **F#m⁷** **F#m⁷** **F#m** **F#m⁷** **F#m**

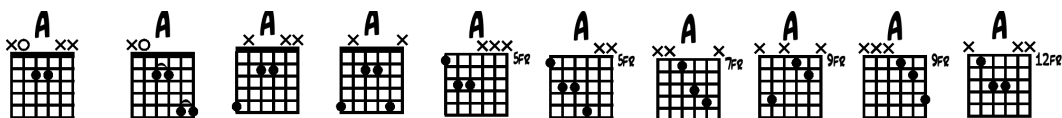
T	2	2	2	7	5	5	9	9	9	11
A	2	2	2	4	7	6	7	10	10	11
S	2	2	2	4	4	6	9	9	11	11
B	4	4	4	5	7	7	9	9	9	12

KAPITEL 11

LAD OS KOMME IGANG! #2

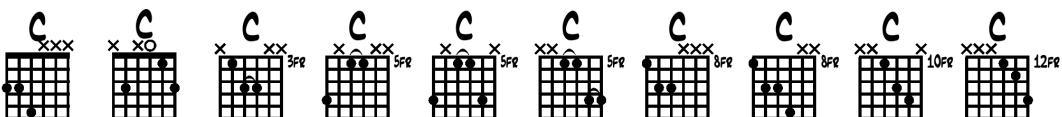
“Power-akkorden” - et kendt “snydegreb” - en musikalsk løsning på en svær fingersætning.

En power-akkord er ikke en rigtig akkord - med grundtone, terts og kvint - men den er meget anvendelig og let at udvide, f.eks. med en ekstra grundtone i toppen af akkorden, eller ved at tilføje en ekstra kvint.

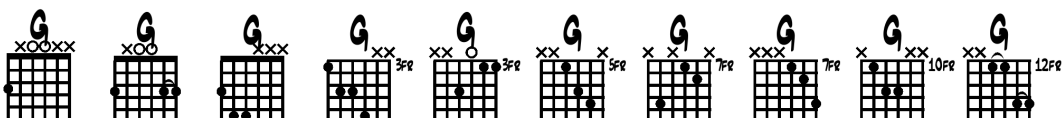
Akkorden er i teorien: A (omit 3) - en dur eller mol-akkord uden terts.

2 0 5 2 2 5 7 9 10 9 10 12 14 12

Akkorden er i teorien: C (omit 3) - en dur eller mol-akkord uden terts.

3 0 3 5 5 8 8 10 10 12 13 10 15 12

Akkorden er i teorien: G (omit 3) - en dur eller mol-akkord uden terts.

0 0 3 3 5 5 7 8 8 10 7 10 12 10 15 12

Power-akkorden er hverken dur eller mol, men kan sagtens bruges alligevel.

De lysest klingende powerakkorder er lidt “tynde” i forhold til et akkompagnement, men kan fint bruges, som alternativ, hvis 2 akkord-instrumenter skal akkompagnere på samme tid.

KAPITEL 11

LAD OS KOMME IGANG! #3

Her er en række eksempler på "snyde-greb" - musikalske løsninger på svære fingersætninger.
 - Barré-akkorden kan f.eks. være svær, at få til at klinge helt rent:

C-dur barre-akkorden

	Snyde greb #1 top-tonen er udeladt	Snyde greb #2 grundtonen skifter position	Snyde greb #3 grundtonen bliver top-tone	Snyde greb #4 sus2 lyder næsten som dur...
T A S	3 5 5 3	5 5 5 3	8 5 5 5	3 3 5 3

G-dur barre-akkorden

	Snyde greb #1 de lyse strenge dæmpes f.eks. med pegefingeren	Snyde greb #2 grundtonen spilles med tommelfingeren	Snyde greb #3 bunden tages ud af akkorden	Snyde greb #4 Power-akkord løsning
T A S	3 3 5 5	4 3 5 5	3 3 4 5	3 3 5 5

C-mol barre-akkorden

	Snyde greb #1 den lille 7'er tilføjes	Snyde greb #2 bastonen fjernes	Snyde greb #3 Power-akkord løsning	Snyde greb #4 sus2 lyder næsten som dur...
T A S	3 4 5 5	3 4 5 5	5 5	3 3 5 3

G-mol barre-akkorden

	Snyde greb #1 den lille 7'er tilføjes	Snyde greb #2 de lyse strenge dæmpes f.eks. med pegefingeren	Snyde greb #3 bunden tages ud af akkorden	Snyde greb #4 Power-akkord løsning
T A S	3 3 5 5	3 3 5 5	3 3 5 5	3 3 5 5

Der findes et utal af måder, at "snyde" på - jeg bifalder dem alle!

KAPITEL 11

LAD OS KOMME IGANG! #4

Efter min mening er enhver skreven becifring op til fortolkning.

C-dur akkorden kan ofte udskiftes med en C6, eller C add9, A-mol kan ofte udskiftes med Am7, eller Am9, etc.

Fingersætning eller variationer til grebene kan variere efter behov.

Hvis du synes, at dit valg af greb & position lyder godt, er det helt sikkert det rigtige valg.

Her er en række eksempler på akkorder, man kan anvende i stedet for becifringen i firkanten til højre for tabulaturet. Cirklen, der omkranser en tone i grebet viser hvor grundtonen er:

MAJ 7 ($\Delta 7$)

	ADD9	MAJ7	6/9	6/9	MAJ7	MAJ7	MAJ7	MAJ7
T	5	8	8	3	3	2	2	7
A	7	9	7	2	4	2	3	7
S	5	9	7	2	5	2	4	7
B	8	8	8	3	3	5	5	5

DUR 7

	7	7	7/6	7	9	7	7	7
T	2	5	7	3	5	5	1	7
A	2	6	6	5	5	5	3	6
S	5	5	5	4	4	5	4	7
B	5	7	5	5	5	5	5	5

MOL

	MOL	MOL7	MOL7(ADD4/11)	MOL7	MOL9	MOL7	MOL	MOL7
T	5	3	3	13	12	12	5	8
A	2	5	5	12	12	13	5	8
S	2	5	5	10	12	12	5	9
B	3	7	5	12	10	14	7	7
	5	5	5		12	12		

SUS4

	SUS4	9SUS4	7SUS4	7SUS4	9SUS4	7SUS4	9SUS4	7SUS4
T		3	5	3	5	5	5	8
A	2	4	5	5	5	8	6	6
S	2	5	5	5	5	5	5	7
B	5	5	7	5	5	7	5	5
	5	5	5		5	5		

MOL 7 b5

	MOL 7 b5	MOL 7 b5	MOL 7 b5	MOL 7 b5
T	4	1	6	6
A	5	1	5	6
S	5	3	6	6
B	5	5	5	5

DIM.7 ($\circ 7$)

	DIM7	DIM7	DIM7
T	4	6	6
A	5	4	6
S	4	4	6
B	5	5	5

Prøv at spille nogle af akkorderne igennem f.eks. i en wamp: C - Am - Dm - G7.
 Tilstræb at blive i en position, find det nærmeste greb:

Cmaj7 **Am7(add4)** **Dm9** **G13**

3	3	5	5
5	3	5	4
4	5	3	3
5	5	5	
3		5	

C(add9) **Am7** **Dm7** **G7**

5	5	5	7
7	5	6	6
5	5	5	7
5	5	7	5
8		5	

C9 **Am7** **Dm11** **G7**

8	8	8	8
8	8	10	10
7	9	10	10
7	7	10	9
8		10	10

Cmaj7 **Am9** **Dm7** **G9**

12	12	10	10
12	12	10	10
12	10	10	10
10	10	10	9
	12	10	10

Prøv at spille de "spanske akkorder" igennem ved at skifte imellem tonika & sub-dominant:
 C - F / G - C / A - D / E - A / D - G / B - E / F# - B Tilstræb at blive i en position:

C **F** **C** **F** **C** **F** **C** **F** **C** **F/C**

0	1	3	5	5	5	8	8	12	13
1	1	5	6	5	6	8	10	13	10
0	2	5	5	5	5	9	10	12	10
2	3	5	3	5	7	10	10	10	10
3	3	3	3	7	8	10	8	10	10
				8		8			

Suppler gerne med lidt melodi / solo.

God fornøjelse

MORTEN NORDAL

OPSUMMERING TIL ELEVEN

OG HVAD SÅ ? - HVAD SKAL JEG BRUGE DET TIL ?

Hvis du har spillet igennem samtlige foreslåede opgaver, og du har læst teksterne i "velkommen til kapitel 1-11" fører det forhåbentligt til et kunstnerisk, musikalsk virke på et oplyst grundlag, men det er selvfølgelig vigtigt hele tiden, at være opmærksom på, at det er DIG, der skal skabe musikken.

Materialet i kapitlernes musikalske eksempler - bygger på improvisation som læringsproces, det er vigtigt at omsætte det lærte til praktisk anvendelige fraser, der kan være med til at løse musikalske opgaver som at kunne akkompagnere - både dig selv og andre - at kunne spille en improviseret intro & outro - at kunne spille melodi og akkorder på samme tid - at kunne komponere en masse nye sange - gerne med guitaren som melodibærer.

Improvisation er i sagens natur "frit" - det er DIG, der bestemmer indhold, form, klang, etc. Akkorderne - toneart & skala - fingersætning & position, er så at sige "kun rammen om maleriet", men det kan være en stor hjælp i den kreative proces, med en klar bevidsthed - det være sig teoretisk, som teknisk - guitar idiomatisk.

MEN, HVORDAN ?

Den store udfordring på guitaren, er at få det harmoniske overblik, at kunne se og forstå frasen, eller grebet inden det spilles. Men også at kunne rationalisere bagud, og forstå, hvorfor det spillede var godt eller skidt. Det er meget vigtigt, at reflektere over dine valg i forhold til at kunne genskabe, og siden gøre til en del af dit faste repertoire - også helt ned i detaljen, hvor andre formentlig ikke bemærker nuance-forskellen på f.eks. fingersætning, klang, position, etc.

Improvisation bliver ALDRIG perfekt, det er derfor vi øver os i at skabe sammenhæng imellem fraser, reflektere over harmoniske valg, og klang, etc. I sidste ende er det DINE valg, der er vigtige. Det er en god ide, at øve sig i, at træffe gode musikalske beslutninger.

Jeg foreslår at improvisere uden tempo: Spil en akkord og derefter en frase. Sætter du et fast tempo på musikken, så forhold dig frit til det solistiske ved at holde pauser imellem dine fraser. Her kan du spille en akkord, lad den inspirere dig til en ny frase, eller en anden omvendning, etc.

Hvis du øver en specifik sang, kan du starte med at spille akkorderne som akkompagnement i tempo - for

at lære sangens periode - dit fokus skal være på at spille akkorderne, så godt som muligt, gerne med indlagte fills, der komplimenterer melodien. Du kan også spille melodien, f.eks. sammen med akkorderne. Her er det godt, at fokusere på udvalgte passager: De første 8 takter - omkvædet - etc. - og siden sætte det hele sammen.

Efter min mening er det en god idé at prioritere akkordspil højere end soloer - men det kan sagtens kombineres, f.eks. ved at spille 2 takters akkord & 2 takters solo skiftevis. Efterhånden som sangens periode - akkordskiftene i sangen - bliver mere sikker, kan dette blive mere flydende, efter behov.

Målet med materialet er først og fremmest, at få knyttet begge kompetencer sammen, så du ikke oplever følelsen, af at være ude af kontrol, når du spiller solo, i forhold til akkorder, den generelle harmonik, og perioden.

Tilgangen til at spille guitar er utrolig varieret, rollemønstrene er mange og måden hvorpå ekspertisen opnås, hvorfra læringen kommer er umulig at præcisere. - Det er efter min mening et af instrumentets mange styrker!

En god lærer til at sætte tingene i system, og et åbent forum for kreativitet skaber talent, og det er kun spændende, hvis det videreudvikles.

Med venlig hilsen
Morten Nordal

REFLEKSIONER

På Syddansk musikkonservatoriums kandidat-overbygning i pædagogik skal den studerende have 2 undervisningsforløb i sit hovedfags instrument, med en begynder- og en mellemstadie elev. Læringsmålene er, at den studerende ved afslutning af faget:

- kan mestre pædagogiske færdigheder på hovedinstrument til brug inden for beskæftigelse som musikpædagog.

- kan vurdere og vælge mellem forskellige pædagogiske metoder og redskaber

- kan formidle egen instrument bevidsthed til elever på forskellige niveauer

- kan påtage sig professionelt ansvar i en undervisningssituation.

De 3 studerende - Alexander Bergmann, Simon Mogensen og Dennis Iversen - har afprøvet materialet fra **"akkord, melodi & improvisation"** i det omfang, det passede ind i deres forløb.

De skulle finde måder at inddrage kap 1 & 2 - og hvis niveauet hos eleven var højt nok kunne de også bruge kap 3 - 6.

Her følger en beskrivelse og refleksion over forløbene:

ALEXANDER BERGMANN:

1 | Jeg har undervist Morten. Han er 40-50 år gammel og har spillet guitar i et par år.

Vi har i kanin-forløbet bl.a. arbejdet med: Chord & melody, G-dur skala i åben position blandet med åbne akkorder. Blues - 3tonede greb, og pentaton-skalaer.

"Akkord, melodi & improvisation" indgik på flg. måde:

Da vi startede spillede vi chord & melody over "Yesterday" i G-dur.

I improvisation havde jeg forestillet mig, at han kunne veksle imellem at spille åbne akkorder tilført toner fra g-dur skala i åben position. Jeg havde håbet, at han ville kunne se forbindelsen mellem melodien og akkorderne, samt ville være i stand til, at improvisere egne melodier med underlæggende åbne akkorder. På den måde prøvede jeg, at trække tråde fra materialet og vise forskellige måder at gøre det på. I forløbet med blues, brugte vi kap 2's afsnit med pentaton-skalaer, hvor man sammen med skalaen viser den akkord, der hører til, så man kan visualisere det på gribetrættet.

I forhold til de 5 niveauer, hvor befandt Morten sig da I startede ?

Avanceret begynder

I forhold til det samlede forløb, hvordan virkede materialet:

Chord & melody var over hans niveau, men delen med at se pentaton-skalaens position forbundet med den akkord, den skal spilles over virkede efter hensigten.

Hvad var godt? - hvordan virkede materialet ? hvordan satte du det ind i din undervisning ?

Metoden viste sig, at være god til at se forbindelsen mellem skalaens position og akkordens greb. Jeg tror også, at det var vigtigt at sætte det ind i en musikalsk sammenhænge, som Morten kunne forholde sig til, nemlig blues. Her viste Jeg en pentaton skala, men knyttede den samtidig til en akkord, så han kunne se tilhørsforholdet mellem de to. Tror der var noget, som gik op for ham der...

Hvad var skidt? - hvorfor virkede materialet ikke ? hvad lykkedes ikke ?

Jeg tror, at jeg kom til at bruge materialet lidt forkert fra start: Jeg fik vist ham lærer-siderne til noget af det [akkord & melodi #1 - 3] hvilket nok har forvirret ham mere, end hvad godt var.

At se relation mellem åben g-dur skala og åbne akkorder virkede uhåndterligt for ham.

Jeg skulle have fundet en nem sang at vise det med, så ville det måske give mening: F.eks John mayers "Gravity", som kun har to akkorder i verset.

Hvad skal Morten arbejde videre med ?

Han skal generelt spille mere og få styr på det basale, som f.eks. pentaton-skala'en over hele gribetrættet, i stedet for at gå op i arpeggios og "teoretisk fancy" stuff.

2 | Jeg har også undervist Lukas. Han er p.t skolelærer og 27 år gammel. Han har nu spillet guitar i 4-5 måneder. Vi har i forløbet arbejdet med at spille diverse sange.

"Akkord, melodi & improvisation" indgik på følgende måde:

Jeg brugte ikke decideret materiale fra bogen som sådan, men inddrog gradvist at spille noget melodi, riff og/eller solo i hver time. Det meste af undervisningen blev brugt på at lære at skifte imellem spanske akkorder, men så har der været et lille riff, eller en melodistump fra sangen, der skulle læres, Lukas kunne også få nogle udvalgte toner, der skulle bruges til at spille solo.

I forhold til de 5 niveauer, hvor befandt Lukas sig da I startede ?

Begynder

I forhold til det samlede forløb, hvordan virkede materialet:

Det bliver hurtigt meget abstrakt for en begynder, medmindre man virkelig sætter det i relation til et nummer - og gerne et nummer, eleven kender.

Hvad var godt? - hvordan virkede materialet ? hvordan satte du det ind i din undervisning ?

I en af vores små improvisations-sessions pointerede jeg, at i den bunke af toner han havde fået kunne man "se" et åbent d-greb. Det fik ham til at se forbindelsen mellem akkord og melodi.

Hvad var skidt? - hvorfor virkede materialet ikke ? hvad lykkedes ikke ?

Jeg tror, at anvendelsen af det er meget begrænset, på det her niveau. Jeg tror, at det er godt, hvis man kan inddrage det lidt.

Hvad skal Lukas arbejde videre med ?

Han skal gå på opdagelse selv og lære sange, han godt kan lide. Jeg har svært ved at se ham øve meget på at spille solo, da det ikke helt er hans interesse med at spille guitar, han vil bare gerne kunne spille sange, som han kender og kan lide.

- Hvis han fortsatte som elev hos mig, ville jeg naturligvis få ham til at udvikle sit melodi/solospil.

Yderligere betragtninger:

Der er lidt benarbejde i, at omsætte materialet til begynder niveau, men ellers er det en solid og god metode. Det burde være obligatorisk for alle, som går til guitar, at arbejde med deres melodispil ligesåvel som akkorder.

SIMON MOGENSEN:

1 | Jeg har undervist Vanessa. Hun er 33 år og havde ikke så meget erfaring med at spille guitar - d.v.s. hun har før kun spillet enkelte akkorder, men har god musikalsk forståelse idet hun både synger og spiller klaver.

I forhold til de 5 niveauer, hvor befandt Morten sig da I startede ?

Begynder-elev

"Akkord, melodi & solo" indgik på flg. måde:

Vi har i forløbet arbejdet med at akkompagnere egen sang/vokal og melodispil :

"Leaving on a Jetplane" - Som det første lærte Vanessa akkorderne i sangen, og at synge mens hun spillede til. Herefter lærte jeg hende en lille intro-melodi til sangen, som ligger rigtig meget op af de specifikke akkordgreb, som hun spiller.

I forhold til det samlede forløb, hvordan virkede materialet:

Super godt, idet eleven får bedre forståelse for guitarens muligheder og forskellige roller.

Hvad var godt? - hvordan virkede materialet ? hvordan satte du det ind i din undervisning ?

Det gav en super god sammenkobling af akkorder og melodispil, så det ikke virkede som to forskellige kompetencer.

Hvad var skidt? - hvorfor virkede materialet ikke ? hvad lykkedes ikke ?

Syntes ikke der var noget skidt i materialet. Vanessas interesse i at lære at spille guitar, lå helt sikkert i, at kunne akkompagnere sin egen sang. At lære melodispil var ikke et decideret ønske hun selv kom med, men sammenfatningen af akkorder og melodier gav hende en bedre forståelse af guitaren og de enkelte sange, som vi gennemgik.

Hvad skal Vanessa arbejde videre med ?

Vanessa skal arbejde videre med sin fingermotorik. Som nybegynder kræver det meget øvelse, at lære de forskellige akkordgreb, skifte mellem akkorder, samt at slå de rigtige strenge an.

2 | Jeg har undervist Frederik. Han er 17 år gammel og har spillet guitar i 3 år.

Vi har i kanin-forløbet bl.a. arbejdet med terts- og sekst intervaller, funky strumming og improvisation.

“Akkord, melodi & improvisation” indgik på flg. måde:

I begyndelsen brugte jeg “Akkord, melodi & solo” som et opslagsværk for at vurdere elevens niveau, for derefter at finde noget passende materiale til at starte undervisningen.

Efterfølgende var det naturligt, hvad der skulle fylde på af nye opgaver i forløbet.

I forhold til de 5 niveauer, hvor befandt Frederik sig da I startede ?

Kompetent udøver

I forhold til det samlede forløb, hvordan virkede materialet ?

Super godt.

Hvad var godt? - hvordan virkede materialet ? hvordan satte du det ind i din undervisning ?

Det gjorde forberedelserne til hver undervisningstime meget overskuelig. Hvis nogle af øvelserne ikke passede med forløbet, kunne de let tilpasses så det ramte det, vi arbejdede med i undervisningen: Jeg lavede f.eks. lidt om på nogle af de nedskrevne riffs og temaer, så vores fokus på tertser/sekster indgik.

Hvad var skidt? - hvorfor virkede materialet ikke ? hvad lykkedes ikke ?

Jeg vil ikke sige, at noget som sådan var skidt, det er jo ikke en færdig manual til hvordan undervisning skal forløbe, men nærmere et værktøj til at reflektere - vurdere - forberede sin undervisning. Nogle ting fungerede bedre end andre : En dag havde jeg forberedt nogle specifikke skala-øvelser. Det tog lidt længere tid at gennemgå end jeg havde regnet med, så vi fik ikke spillet så meget musik i netop den time, men det var nok nærmere en fejlbedømmelse i mine forberedelser til timen. Til gengæld var det lærerigt for mig ift. prioritering af mine fremtidige undervisningsforløb.

DENNIS IVERSEN:

Jeg har undervist Esben, han går p.t. på MGK på sit første år og har spillet guitar i 6 år.

Vi har i forløbet arbejdet med jazz standarder - “akkord, melodi & improvisation” indgik på følgende måde:

I forhold til de 5 niveauer, hvor befandt Esben sig da I startede ?

Esben var “En dygtig udøver”

I forhold til det samlede forløb, hvordan virkede materialet ?

Det gav Esben et bedre overblik over guitarens gribebræt, og distancen mellem improvisation og akkorder blev mindre.

Hvad var godt? - hvordan virkede materialet ? hvordan satte du det ind i din undervisning ?

Jeg sprang lidt frem i materialet og brugte blandt andet afsnittet om sekster og tertser til at skabe et overblik over gribebrættet. Det blev omsat i praksis over de jazzstandarder vi spillede. F.eks. “Out of Nowhere, Alone Together, Beautiful Love, m.fl.” Måden jeg gjorde det på var først, at sætte ham ind i systemet/øvelsen og derefter overføre det til de akkorder, der var i standarden.

Hvad var skidt? - hvorfor virkede materialet ikke ? hvad lykkedes ikke ?

Jeg brugte ikke materialet som en facitliste, men derimod som en inspiration / et udgangspunkt. Jeg brugte de samme øvelser, men tilrettelagde dem til måden hvorpå min elev spillede. Hvis jeg udelukkende skulle gøre som beskrevet i materialet, ville jeg føle mig låst i min undervisning, men jeg tror heller ikke det er meningen med det. Så som konklusion havde jeg kun gode oplevelser med det.

Hvad skal Esben arbejde videre med ?

Esben skal fortsætte med at arbejde akkorder ind i sin improvisation. Under øvning til en start. Det vil senere hen blive naturligt for ham, at inddrage det i en improvisatorisk situation, og det vil samtidig give ham et musikalsk overskud.

yderligere betragtninger:

Jeg synes, at “akkord, melodi & improvisation” er meget relevant, materialet fungerer i øvrigt udmærket til online “papegøje” undervisning: Først viste jeg Esben hvad han skulle gøre, dette imiterede han. Mit indtryk er at materialet virker i det omfang, at eleven kan forstå hvad øvelsen går ud på, efter en forklaring. Det var her muligt, da Esben har et højt fagligt niveau.

MIN EGEN REFLEKSION OVER DE 3 KONSERVATORIE-STUDERENDES FORLØB:

Først og fremmest er det vigtigste i undervisningen, at eleven kan forstå "hvorfor" et emne behandles, hvad det skal føre til: Motivationen til at øve sig, og lære skal komme indefra.

I en tid hvor det meste kan findes på google & youtube - tabulatur, akkorder, tekst m.m. - er "hvordan" ikke længere så vigtigt for undervisningen - det tekniske kan eleven selv finde ud af. Søgningerne på Google resulterer desværre ofte i meget forkerte akkorder, fingersætninger, etc. men det ved de fleste elever godt - det er normalt, at søge efter flere forskellige løsninger på f.eks. et sæt akkorder, og krydstykke, hvad der fungerer bedst. Her kan den gode lærer jo nemt træde til og rette, etc.

Et forløb i guitarundervisningen skal have retning: En teknisk problemstilling, udbyggelse af repertoire - f.eks. en begynders bibliotek af akkorder & rytmemønstre - arbejdet med en genre - f.eks. jazz eller blues numre, samt improvisation. Det er vigtigt, at udfordre elevens faglighed, bl.a. for at styre udviklingen i en positiv retning.

Venlig hilsen
Morten Nordal

En metode der forener akkorder og skalaer med melodi og improvisation med henblik på at knytte melodi- og solospil til konkret spillede akkorder og voicings.

Materialet er henvendt til guitarlærere, der ønsker nye tekniske indfaldsvinkler og inspiration til at fordybe sig yderligere i området.

"AKKORD, MELODI OG IMPROVISATION" er progressivt opbygget ud fra en fleksibel niveaumæssig inddeling i følgende 5 niveauer: Begynder, avanceret begynder, kompetent udøver, dygtig udøver og ekspert.

AKKORD MELODI IMPROVISATION